

Ειδική έκθεση

Επίδειξη της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και καινοτόμων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε εμπορική κλίμακα στην ΕΕ: δεν επιτεύχθηκε η επιδιωκόμενη πρόοδος την περασμένη δεκαετία

(υποβαλλόμενη δύναμη του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτό διενεργεί επί των πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπον ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου Ι που ειδικεύεται στη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων και του οποίου προεδρεύει ο Νικόλαος Μηλιώνης, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν Samo Jereb, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενος από τους Jerneja Vrabič, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο του, Helder Faria Viegas, ανώτερο διοικητικό στέλεχος, Stefan Den Engelsen, υπεύθυνο έργου, Oana Dumitrescu, Joachim Otto, Ernesto Roessing, Juan Antonio Vazquez Rivera και Anna Zalega, ελεγκτές. Η Zuzanna Filipksi παρείχε γλωσσική υποστήριξη.

Από αριστερά: Ernesto Roessing, Jerneja Vrabič, Stefan Den Engelsen, Samo Jereb, Helder Faria Viegas, Oana Dumitrescu.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σημεία
Γλωσσάριο	
Συντομογραφίες	
Σύνοψη	I-X
Εισαγωγή	1-14
Η στήριξη της ΕΕ για έργα επίδειξης στον τομέα της ενέργειας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	1-10
Ευρωπαϊκό Ενεργειακό Πρόγραμμα Ανάκαμψης (ΕΕΠΑ)	4
Πρόγραμμα NER300	5-8
Άλλες πρωτοβουλίες της ΕΕ για την υποστήριξη έργων ενεργειακής επίδειξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	9-10
Η διαρκής ανάγκη καινοτομίας στον τομέα της καθαρής ενέργειας	11-14
Εμβέλεια και τρόπος προσεγγίσης του ελεγχου	15-18
Παρατηρήσεις	19-107
Το ΕΕΠΑ και το NER300 θέτουν φιλόδοξους στόχους για την υλοποίηση της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	19-36
Το ΕΕΠΑ υπολείπεται των φιλοδοξιών του για δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα ...	20-22
... αλλά συνέβαλε θετικά στον ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας	23-27
Το NER300 δεν έχει μέχρι στιγμής να επιδείξει επιτυχημένα έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα ...	28-30
... και έχει εκτραπεί της πορείας του ως προς τον αντίκτυπο που επιδιώκει όσον αφορά τις καινοτόμους ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	31-36
Τα έργα ΕΕΠΑ και NER300 επλήγησαν από δυσμενείς επενδυτικές συνθήκες	37-55
Το επενδυτικό κλίμα για τα έργα επίδειξης επηρεάζεται από την αβεβαιότητα που υπάρχει όσον αφορά τα ρυθμιστικά πλαίσια και τις σχετικές πολιτικές	41-48

Για τα έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, βασικά εμπόδια ήταν η μείωση των τιμών αγοράς του διοξειδίου του άνθρακα και η έλλειψη άλλων μορφών στήριξης και εσόδων αποτέλεσαν	49-55
Ο σχεδιασμός του προγράμματος NER300 περιόρισε την ικανότητα της Επιτροπής και των κρατών μελών να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις μεταβαλλόμενες συνθήκες	56-85
Το επιλεγέν μοντέλο χρηματοδότησης για το NER300 δεν εξάλειψε αποτελεσματικά τους κινδύνους που απειλούσαν τα έργα επίδειξης	57-65
Οι διαδικασίες επιλογής και λήψης αποφάσεων σχετικά με τα έργα του NER300 ήταν περίπλοκες	66-79
Άλλα χαρακτηριστικά του σχεδιασμού του προγράμματος NER300 επιβράδυναν την ικανότητα αντίδρασης σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον	80-85
Ο συντονισμός και οι ρυθμίσεις περί λογοδοσίας χρήζουν βελτίωσης	86-107
Παρότι η πρόοδος ήταν βραδύτερη από την προβλεπόμενη, το σχέδιο ΣΕΤ αποτελεί τη βάση για τη βελτίωση του συντονισμού στην Ευρώπη	87-93
Οι υπηρεσίες της Επιτροπής πρέπει να βελτιώσουν τον μεταξύ τους συντονισμό και τη συνεκτικότητα της στήριξης που παρέχει η ΕΕ σε έργα επίδειξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	94-103
Οι περί λογοδοσίας ρυθμίσεις του NER300 δεν είναι αρκετά σαφείς	104-107
Συμπεράσματα και συστάσεις	108-127

Παράρτημα I – Χρονοσειρά των κυριότερων πολιτικών και οικονομικών συμβάντων και αντιστοίχισή τους με στοιχεία που προέκυψαν από τον έλεγχο

Παράρτημα II – Επισκόπηση της κατάστασης του NER300 τον Μάρτιο του 2018

Παράρτημα III – Κύριοι οικονομικοί και ρυθμιστικοί παράγοντες που επηρεάζουν την πρόοδο των NER300 και ΕΕΠΑ

Παράρτημα IV – Παραδείγματα διαδικασιών επιλογής προγραμμάτων καινοτομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με τη χρήση πολλαπλών (ποιοτικών και ποσοτικών) κριτηρίων κατάταξης

Παράρτημα V – Πολυπλοκότητα του τοπίου των προγραμμάτων της ΕΕ για τη χρηματοδότηση της ενεργειακής καινοτομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

Απαντήσεις της Επιτροπής

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Αξιολόγηση της δέουσας επιμέλειας: Στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης, ο όρος αναφέρεται στην εκτίμηση στην οποία υποβάλλει η ΕΤΕπ την τεχνική και οικονομική βιωσιμότητα έργου για το οποίο υποβάλλεται αίτηση επιχορήγησης στο πλαίσιο του προγράμματος NER300.

Αποθεματικό για τους νεοεισερχόμενους: Το αποθεματικό για τους νεοεισερχόμενους είναι ένα κοινοτικό απόθεμα 780 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπών, το οποίο θεσπίστηκε στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ) για την περίοδο 2013-2020. Κατά την περίοδο αυτή, οι νέοι φορείς εκμετάλλευσης του ΣΕΔΕ της ΕΕ μπορούν να υποβάλλουν αίτηση, προκειμένου να τους χορηγηθούν δικαιώματα από το αποθεματικό αυτό. Το αποθεματικό παρέχει δικαιώματα βάσει της αρχής της εξυπηρέτησης κατά προτεραιότητα. Το 2012 από το αποθεματικό αυτό διατέθηκαν 300 εκατομμύρια δικαιώματα για τη χρηματοδότηση του προγράμματος NER300.

Δέσμευση, χρήση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα: Τα ερευνητικά προγράμματα της ΕΕ χρηματοδοτούν πλέον την έρευνα στον τομέα της δέσμευσης, της χρήσης και της αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα. Η χρήση δεσμευμένου άνθρακα ως τροφοδοτικής ύλης για βιομηχανικές ή χημικές διεργασίες μπορεί να μετατρέψει το διοξείδιο του άνθρακα σε βασικό αγαθό που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εμπορίας και να δημιουργήσει ροή εσόδων.

Επιτροπή για την αλλαγή του κλίματος. Βλέπε «επιτροπολογία».

Επιτροπολογία: Ο όρος «επιτροπολογία» αναφέρεται στις διαδικασίες μέσω των οποίων η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ασκεί τις εκτελεστικές αρμοδιότητες που της έχουν ανατεθεί από τον νομοθέτη της ΕΕ με τη βοήθεια επιτροπών απαρτιζόμενων από εκπροσώπους χωρών της ΕΕ. Οι εν λόγω επιτροπές εργάζονται υπό την προεδρία υπαλλήλου της Επιτροπής και γνωμοδοτούν σχετικά με τις εκτελεστικές πράξεις που προτείνει η Επιτροπή¹. Όσον αφορά το NER300, αρμόδια είναι η επιτροπή για την αλλαγή του κλίματος.

---

¹ <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/comitology.html>.

Οριστική επενδυτική απόφαση: Το διοικητικό συμβούλιο εταιρείας λαμβάνει την οριστική επενδυτική απόφαση για ένα ενεργειακό έργο, αφού διεξαγάγει προκαταρκτική μελέτη βασικού σχεδιασμού (FEED), αφού λάβει όλες τις απαραίτητες άδειες και επιβεβαιώσει τις πηγές χρηματοδότησης για το σύνολο της επένδυσης. Όταν το συμβούλιο λάβει την οριστική επενδυτική απόφαση, μπορούν να ξεκινήσουν οι εργασίες του έργου στους τομείς της μηχανικής, της ανάθεσης συμβάσεων και των κατασκευαστικών εργασιών.

Τραπεζική ελκυστικότητα: Η τραπεζική ελκυστικότητα ενός έργου είναι ένα κριτήριο που εφαρμόζεται γενικά από τις τράπεζες. Συγκεκριμένα, προκειμένου ένα έργο να είναι τραπεζικά ελκυστικό πρέπει να αποδεικνύει ότι θα αποφέρει επαρκή έσοδα.

Χρηματοοικονομικό μέσο: Τα χρηματοοικονομικά μέσα αποτελούν εργαλείο για την παροχή χρηματοδοτικής στήριξης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ μέσω δανείων, εγγυήσεων και επενδύσεων σε μετοχικό (ή οιονεί μετοχικό) κεφάλαιο, με σκοπό την υλοποίηση έργων². Σύμφωνα με το διεθνές λογιστικό πρότυπο 32, χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί ταυτόχρονα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο για μια οικονομική οντότητα και χρηματοοικονομική υποχρέωση ή συμμετοχικό τίτλο για μια άλλη.

---

² Ειδική έκθεση του ΕΕΣ αριθ. 19/2016, με τίτλο «Εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ διά χρηματοοικονομικών μέσων: διδάγματα από την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013».

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΠΕ	Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
ΕΕΠΑ	Ευρωπαϊκό ενεργειακό πρόγραμμα ανάκαμψης
ΕΟΠ	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος
ΕΤΣΕ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ήτοι το «σχέδιο Juncker»)
ΣΕΔΕ της ΕΕ	Ευρωπαϊκό σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
CCC	Επιτροπή για την αλλαγή του κλίματος
CEF	Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη»
ETIP	Ευρωπαϊκή πλατφόρμα τεχνολογίας και καινοτομίας (European Technology and Innovation Platform)
ΕΤΕπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
FEED	Προκαταρκτική μελέτη βασικού σχεδιασμού (Front-end engineering design)
IEA	Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (International Energy Agency)
IPCC	Διακυβερνητική επιτροπή για την κλιματική αλλαγή (Intergovernmental Panel on Climate Change)
IRENA	Διεθνής Οργανισμός για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (International Renewable Energy Agency)
JRC	Κοινό Κέντρο Ερευνών (Joint Research Centre)
NER300	Απόθεμα για νεοεισερχόμενους (New Entrants' Reserve 300)
RSFF	Χρηματοδοτική διευκόλυνση καταμερισμού του κινδύνου
6ο/7ο/9ο ΠΠ	6ο/7ο/9ο ερευνητικό πρόγραμμα πλαίσιο

ΣΥΝΟΨΗ

I. Το 2007 η ΕΕ παρουσίασε τη δέσμη μέτρων της για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2020, η οποία απαιτούσε αυξημένη χρήση και ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν αναλάβει δράση με σκοπό τη στήριξη των καινοτόμων έργων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της κατασκευής και της λειτουργίας μονάδων παραγωγής ενέργειας και βιομηχανικών εγκαταστάσεων που δεσμεύουν και αποθηκεύουν διοξείδιο του άνθρακα, με σκοπό την επιτάχυνση της επίδειξης των πρώτων εμπορικών εγκαταστάσεων αυτού του είδους.

II. Το 2009 η ΕΕ δρομολόγησε το ευρωπαϊκό ενεργειακό πρόγραμμα ανάκαμψης (ΕΕΠΑ), προϋπολογισμού 1,6 δισεκατομμυρίων ευρώ, για τη στήριξη έργων δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και παραγωγής υπεράκτιας αιολικής ενέργειας. Ταυτόχρονα, η ΕΕ δημιούργησε το αποθεματικό για νεοεισερχόμενους (NER300), το οποίο χρηματοδοτήθηκε από την πώληση 300 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπών (αξίας 2,1 δισεκατομμυρίων ευρώ) για τη στήριξη έργων δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και έργων καινοτόμων τεχνολογιών στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

III. Την ίδια περίοδο, η ΕΕ χρηματοδότησε επίσης δραστηριότητες επίδειξης στον τομέα της ενέργειας και συνεισέφερε, μέσω ερευνητικών προγραμμάτων, στα υπό τη διαχείριση της ΕΤΕπ χρηματοοικονομικά μέσα. Επιδίωξε επίσης να αντιστοιχίσει ακόμη περισσότερο τις προτεραιότητες ενεργειακής καινοτομίας με τους διαθέσιμους πόρους μέσω του στρατηγικού σχεδίου για την ενεργειακή τεχνολογία (σχέδιο ΣΕΤ) που δρομολογήθηκε το 2008 και επικαιροποιήθηκε το 2015, προκειμένου να εξυπηρετήσει τις προτεραιότητες της ενεργειακής ένωσης.

IV. Η ΕΕ είναι πιθανό να επιτύχει τους στόχους της για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μέχρι το 020. Ωστόσο, οι εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) δείχνουν ότι η ΕΕ χρειάζεται να εντείνει σημαντικά τις προσπάθειές της, προκειμένου να επιτύχει τις συνολικές φιλοδοξίες της όσον αφορά μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα έως το 2050.

V. Κύριος στόχος μας ήταν να αξιολογήσουμε την ορθότητα του σχεδιασμού, της διαχείρισης και του συντονισμού της δράσης της ΕΕ για τη στήριξη της επίδειξης σε εμπορική κλίμακα της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και των καινοτόμων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μεταξύ 2008 και 2017, μέσω του ΕΕΠΑ και του ΝΕΡ300, καθώς και κατά πόσον το ΝΕΡ300 και το ΕΕΠΑ σημείωσαν την αναμενόμενη πρόοδο όσον αφορά τη βοήθεια που παρείχαν για την εμπορική ανάπτυξη της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και των καινοτόμων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

VI. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι κανένα από τα προγράμματα δεν κατάφερε να εξασφαλίσει την ανάπτυξη της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στην ΕΕ. Το ΕΕΠΑ συνέβαλε στην ανάπτυξη του τομέα της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας, αλλά το πρόγραμμα ΝΕΡ300 δεν σημείωσε την επιδιωκόμενη πρόοδο ως προς την υποστήριξη της επίδειξης ενός ευρύτερου φάσματος καινοτόμων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

VII. Οι δυσμενείς επενδυτικές συνθήκες, περιλαμβανομένης της αβεβαιότητας των ρυθμιστικών πλαισίων και πολιτικών, αποτέλεσαν πρόσκομμα στην πρόοδο πολλών καινοτόμων έργων με αντικείμενο τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα. Ένας βασικός παράγοντας για την αποτυχία της ανάπτυξης της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα ήταν η χαμηλή τιμή αγοράς μετά το 2011.

VIII. Διαπιστώσαμε επίσης ότι ο σχεδιασμός του προγράμματος ΝΕΡ300 περιόρισε την ικανότητα της Επιτροπής και των κρατών μελών να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Συγκεκριμένα, η επιλογή του μοντέλου χρηματοδότησης δεν αιτιολογήθηκε όταν η νομική βάση του ΝΕΡ300 εισήχθη στην οδηγία για το καθεστώς εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών, ενώ το ίδιο το μοντέλο αυτό δεν μείωσε αποτελεσματικά τον κίνδυνο που απειλεί τα έργα επίδειξης. Οι διαδικασίες επιλογής των έργων και λήψης των αποφάσεων ήταν περίπλοκες, ενώ υπήρχαν και άλλα στοιχεία στον σχεδιασμό που περιόρισαν την ευελιξία του προγράμματος.

ΙΧ. Τέλος, διαπιστώσαμε ότι ο συντονισμός και οι ρυθμίσεις περί λογοδοσίας χρήζουν βελτίωσης. Παρότι η πρόοδος ήταν βραδύτερη από την προβλεπόμενη, το σχέδιο ΣΕΤ αποτελεί τη βάση για την καλύτερη αντιστοίχιση των προτεραιοτήτων και των πόρων από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής πρέπει να συντονιστούν καλύτερα, προκειμένου να καταστήσουν συνεκτικότερη τη στήριξη της ΕΕ σε έργα επίδειξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Επίσης, δεν είναι αρκετά σαφείς οι ρυθμίσεις περί λογοδοσίας που ισχύουν για τους φορείς που διαχειρίζονται το πρόγραμμα ΝΕΡ300.

Χ. Η ΕΕ ετοιμάζεται να θέσει σε εφαρμογή το Ταμείο Καινοτομίας προς αντικατάσταση του ΝΕΡ300 και προβλέπει την επιτάχυνση της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Στο πλαίσιο αυτό, συνιστούμε στην Επιτροπή:

- να δημιουργήσει τις συνθήκες που απαιτούνται προκειμένου να είναι αποτελεσματική η στήριξη της ΕΕ σε έργα αυτού του είδους·
- να βελτιώσει τις διαδικασίες επιλογής έργων και λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας σε σύγκριση με τις αντίστοιχες του προγράμματος ΝΕΡ300 και να διασφαλίσει ότι το Ταμείο αυτό θα διαθέτει την ευελιξία που απαιτείται ώστε να ανταποκρίνεται στις εξωτερικές εξελίξεις·
- να ενισχύσει τον εσωτερικό συντονισμό της, προκειμένου η στόχευση της στήριξης της ΕΕ να χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη συνέπεια·
- να μεριμνήσει για την υποχρέωση λογοδοσίας στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας και του ΝΕΡ300.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η στήριξη της ΕΕ για έργα επίδειξης στον τομέα της ενέργειας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

1. Το 2007 και το 2008, η ΕΕ ανέπτυξε τη δέσμη μέτρων της για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2020. Επρόκειτο για μια σειρά νομικά δεσμευτικών πράξεων που εγκρίθηκαν το 2009, ώστε να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ θα επιτύγχανε τους κλιματικούς και ενεργειακούς στόχους της έως το 2020. Τρεις ήταν οι στόχοι που ετίθεντο στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δέσμης: να μειωθούν οι εκπομπές των αερίων θερμοκηπίου κατά 20 % (σε σύγκριση με το 1990), το 20 % της ενέργειας της ΕΕ να παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η ενεργειακή απόδοση να αυξηθεί κατά 20 %.

2. Στο πλαίσιο αυτό, στα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου 2008 ζητήθηκε³ από την Επιτροπή να προτείνει μηχανισμό που θα διασφαλίζει την κατασκευή και τη λειτουργία, έως το 2015, έως και 12 μονάδων επίδειξης (βλέπε **πλαίσιο 1**) ηλεκτροπαραγωγής για εμπορικούς σκοπούς με δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (περιγράφεται σχηματικά στο **γράφημα 1**).

Πλαίσιο 1 — Επίδειξη καινοτόμων τεχνολογιών σε εμπορική κλίμακα

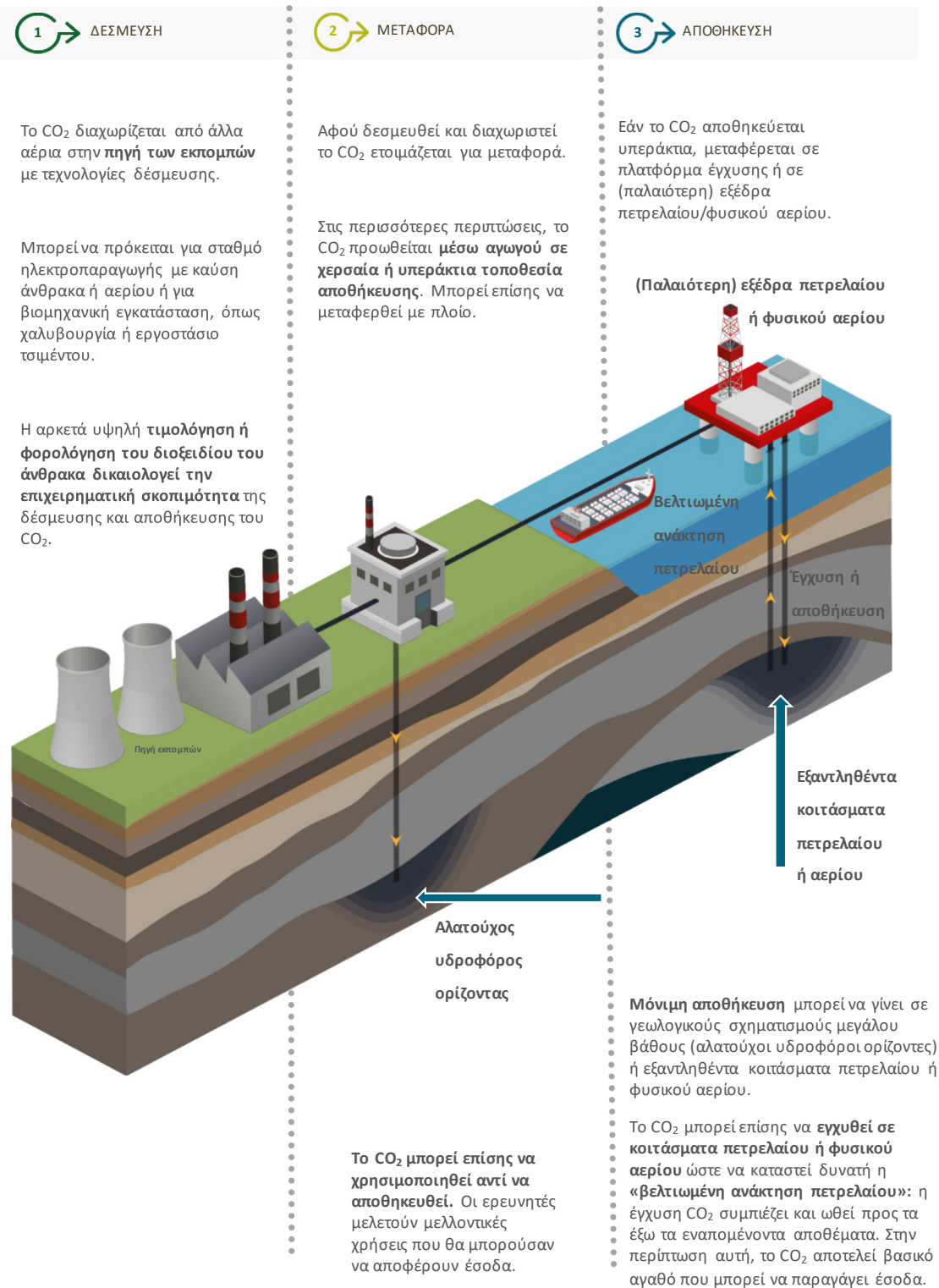
Μεταξύ έρευνας και διεξόδου στην αγορά, οι νέες τεχνολογίες διέρχονται από διάφορα στάδια. Η επίδειξη είναι το στάδιο κατά το οποίο μια νέα τεχνολογία έχει δοκιμαστεί επαρκώς και είναι αρκετά ώριμη ώστε να αποκτήσει εμπορικό μέγεθος. Σε περίπτωση επιτυχίας, η αγορά θα επενδύσει σε αυτή, διευκολύνοντας την πλήρη διεξόδου της συγκεκριμένης τεχνολογίας στην αγορά. Επομένως, επιτυχημένα έργα επίδειξης βοηθούν την κοινωνία να αποκτήσει οικονομικά προσιτές τεχνολογίες για ασφαλή και ανταγωνιστική παροχή καθαρής ενέργειας.

Τα έργα επίδειξης αντιμετωπίζουν συχνά δυσκολίες να προχωρήσουν πέραν του συγκεκριμένου σταδίου. Οι δυσκολίες αυτές έχουν να κάνουν με τις επενδύσεις σημαντικών κεφαλαίων, λόγω του μεγέθους των έργων, τα οποία χαρακτηρίζονται επίσης από υψηλούς τεχνολογικούς κινδύνους και αβεβαιότητα ως προς τις εκροές και τα πιθανά έσοδα. Γενικά, πρόκειται για έργα πολύ επισφαλή

³ Παράγραφος 45 των συμπερασμάτων της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Βρυξελλών, 19/20 Ιουνίου 2008, έγγραφο αριθ. 11018/1/08 της 17 Ιουλίου 2008.

για να προσελκύσουν επαρκείς επενδύσεις από τον ιδιωτικό τομέα και απαιτούν διάφορες μορφές κρατικής στήριξης για την περαιτέρω προώθηση της τεχνολογίας. Όταν οι τεχνολογίες δεν μπορούν να προχωρήσουν πέραν του σταδίου αυτού, τελματώνουν στην αποκαλούμενη εμπορική «κοιλιάδα του θανάτου».

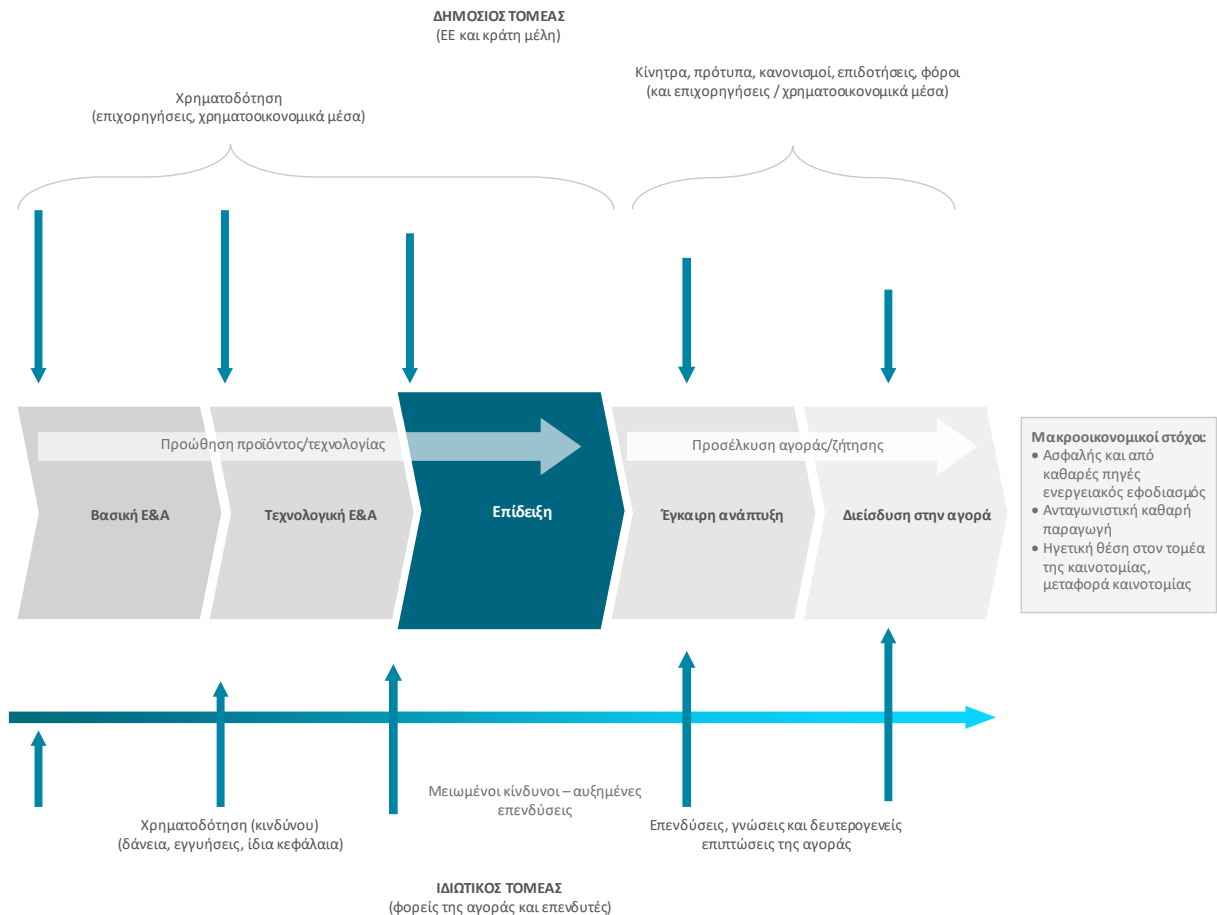
Γράφημα 1 — Δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα

Πηγή: ΕΕΣ.

3. Μετά το 2008, η ΕΕ δρομολόγησε δύο μεγαλόπνοα προγράμματα που στόχο είχαν τη στήριξη της επίδειξης τόσο της δέσμευσης και αποθήκευσης του διοξειδίου του άνθρακα σε εμπορική κλίμακα (βλέπε **γράφημα 2**) όσο και των καινοτόμων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Γράφημα 2 — Στήριξη του σταδίου επίδειξης του κύκλου της καινοτομίας

Πηγή: Προσαρμογή από το ΕΕΣ μοντέλων και εγγράφων της IPCC και της Επιτροπής.

Ευρωπαϊκό Ενεργειακό Πρόγραμμα Ανάκαμψης (ΕΕΠΑ)

4. Το πρώτο σημαντικό πρόγραμμα της ΕΕ που υποστήριζε την εμπορική επίδειξη της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και τις υπεράκτιες εγκαταστάσεις αιολικής ενέργειας, ήταν το **Ευρωπαϊκό Ενεργειακό Πρόγραμμα Ανάκαμψης (ΕΕΠΑ)**, το οποίο δρομολογήθηκε το 2009⁴. Το ΕΕΠΑ αποτελεί μέρος μιας

⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 663/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τη θέσπιση προγράμματος ενίσχυσης της οικονομικής ανάκαμψης με

ευρύτερης δέσμης μέτρων για την ανάκαμψη της οικονομίας⁵. Ο συνολικός προϋπολογισμός του ανερχόταν σε τέσσερα δισεκατομμύρια ευρώ και προοριζόταν για επιχορηγήσεις έργων. Από το ποσό αυτό, ένα δισεκατομμύριο ευρώ προοριζόταν για το πρόγραμμα επίδειξης της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, και 565 εκατομμύρια ευρώ για υπεράκτια αιολική ενέργεια. Οι επιχορηγήσεις του ΕΕΠΑ θα συνέβαλλαν κατά κανόνα στην κάλυψη κεφαλαιουχικών δαπανών για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την κατασκευή.

Πρόγραμμα NER300

5. Η ΕΕ δημιούργησε το αποθεματικό των νεοεισερχομένων (NER300) το 2009 στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ), για τη στήριξη έργων επίδειξης σε εμπορική κλίμακα της δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα, καθώς και των καινοτόμων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας⁶. Στο **γράφημα 3** απαριθμούνται οι τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που στόχευε να στηρίξει το NER300.

τη χορήγηση κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής για έργα στον τομέα της ενέργειας (ΕΕ L 200 της 31.7.2009, σ. 31).

⁵ COM(2008) 800 final της 26ης Νοεμβρίου 2008, με τίτλο «Ένα ευρωπαϊκό σχέδιο για την ανάκαμψη της οικονομίας».

⁶ Βλέπε οδηγία 2009/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, για τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ με στόχο τη βελτίωση και την επέκταση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της Κοινότητας (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 63).

Γράφημα 3 - Καινοτόμοι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που στηρίζονται από το NER300

Πηγή: ΕΕΣ.

6. Τα έργα επίδειξης που λαμβάνουν στήριξη από το πρόγραμμα NER300 επιτρέπουν τη δέσμευση και την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα ή την παραγωγή καθαρής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συμβάλλοντας έτσι στην επίτευξη των στόχων μείωσης των εκπομπών έως το 2020, εφόσον υλοποιηθούν πριν από την ημερομηνία αυτή. Ωστόσο, κύριος στόχος τους είναι να επιδείξουν το εμπορικό δυναμικό των επιλεγμένων τεχνολογιών και να συμβάλουν ευρύτερα και μακροπρόθεσμα στην οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μετά το 2020, εφόσον εφαρμοστούν και σε άλλα μέρη της Ευρώπης και του κόσμου⁷. Η υποστήριξη των «πρωτοπόρων» στον τομέα αυτό

⁷ Αιτιολογική σκέψη 10 της απόφασης 2010/670/ΕΕ της Επιτροπής, της 3ης Νοεμβρίου 2010, για καθορισμό κριτηρίων και μέτρων χρηματοδότησης έργων επίδειξης σε εμπορική κλίμακα, τα οποία αποσκοπούν στην περιβαλλοντικά ασφαλή δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς, καθώς και έργων επίδειξης καινοτόμων τεχνολογιών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας που θεσπίστηκε με την οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 290 της 6.11.2010, σ. 39).

αναμενόταν να συμβάλει στην πραγμάτωση της φιλοδοξίας της ΕΕ να αναδειχθεί σε ηγέτη στην ανάπτυξη τεχνολογιών ανανεώσιμης ενέργειας παγκοσμίως⁸.

7. Σύμφωνα με την οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, 300 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής παρακρατήθηκαν για το αποθεματικό για τους νεοεισερχόμενους του ΣΕΔΕ της ΕΕ και πωλήθηκαν από την ΕΤΕπ. Το προϊόν της πώλησης, 2,1 δισεκατομμύρια ευρώ, διατέθηκε για τη χρηματοδότηση του προγράμματος. Η Επιτροπή έχει αναλάβει τη γενική διαχείριση του προγράμματος. Τα κράτη μέλη ορίζουν εθνικά σημεία επαφής και αναλαμβάνουν σειρά αρμοδιοτήτων⁹. Η Επιτροπή χρηματοδότησε 39 έργα¹⁰ το 2012 και το 2014 στο πλαίσιο δύο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων που προβλέπονταν στο νομικό πλαίσιο. Η ΕΤΕπ διαχειρίζεται τα κονδύλια που χορηγήθηκαν μεν, αλλά δεν έχουν ακόμη καταβληθεί¹¹.

8. Επιλέξιμα για χρηματοδότηση από το ΝΕΡ300 έως και κατά 50 % των προβλεπόμενων εξόδων ήταν τόσο οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες όσο και τα επιχειρησιακά έξοδα (για μία πενταετία στην περίπτωση της ανανεώσιμης ενέργειας και για μία δεκαετία στην περίπτωση των έργων δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα) για την υλοποίηση και τη λειτουργία καινοτόμων έργων. Το ΝΕΡ300 εκταμιεύει τις επιχορηγήσεις σε ετήσιες δόσεις, αφού ένα έργο τεθεί σε λειτουργία, ήτοι όταν αρχίσει να δεσμεύει και να αποθηκεύει διοξείδιο του άνθρακα ή να παράγει ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές και πραγματοποιεί επιχειρησιακές δαπάνες, εκτός εάν τα κράτη μέλη ζητήσουν και εγγυηθούν προκαταβολική χρηματοδότηση τμήματος ή του συνόλου της επιχορήγησης. Στο

---

⁸ COM(2009) 519/4, με τίτλο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών (σχέδιο ΣΕΤ)».

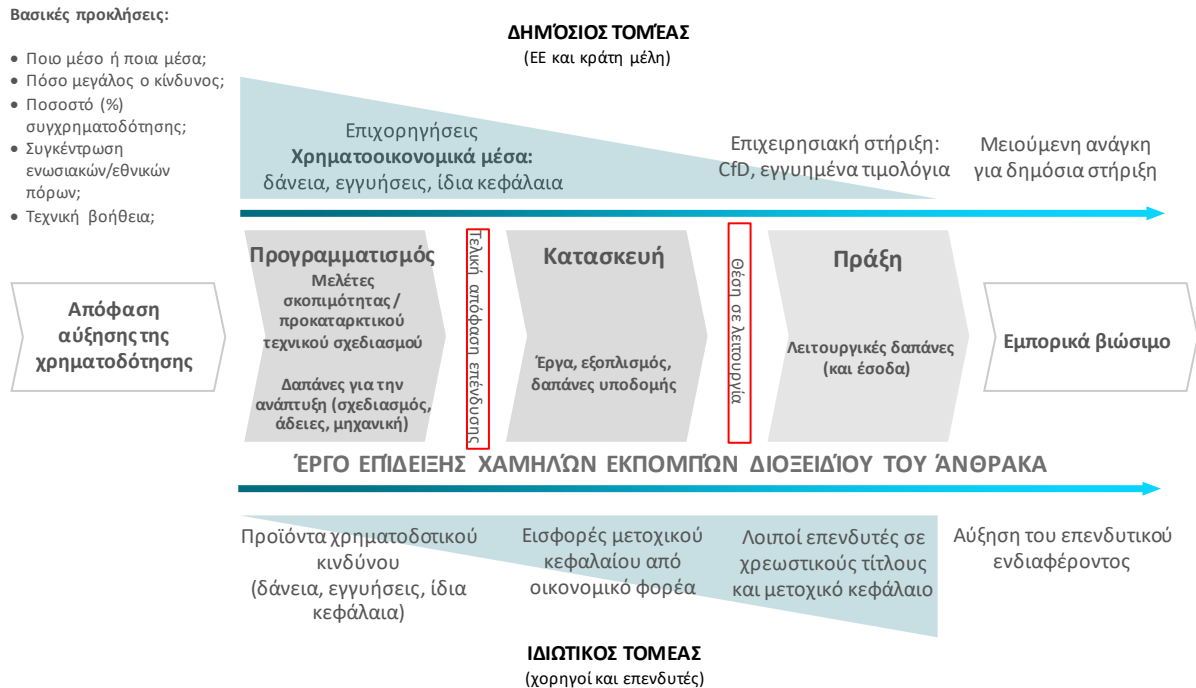
⁹ Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για την επιλογή των επιλέξιμων έργων, την υπογραφή και διαχείριση νομικά δεσμευτικών μέσων (συμβάσεων) με τα έργα, την παρακολούθηση των έργων, την υποβολή εκθέσεων στην Επιτροπή και τη διαβίβαση των πληρωμών από τα έργα της ΕΤΕπ. Στο **γράφημα 10** του κυρίως κειμένου, παρατίθεται σχετική επισκόπηση.

¹⁰ 38 έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ένα έργο δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα.

¹¹ Η διαχείριση αυτού του περιουσιακού στοιχείου έχει αποφέρει μέχρι σήμερα πρόσθετα έσοδα ύψους 70 εκατομμυρίων ευρώ περίπου. Στο τέλος του 2017, η Επιτροπή είχε αποδεσμεύσει 39 εκατομμύρια ευρώ από το ενεργητικό του ΝΕΡ300 ως αμοιβή οφειλόμενη στην ΕΤΕπ για την εκτέλεση των καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί. Το σύνολο της αμοιβής δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 45 εκατομμύρια ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 2,1 % των συνολικών εσόδων των 2,1 δισεκατομμυρίων ευρώ.

γράφημα 4 περιγράφονται οι προκλήσεις και τα διάφορα στάδια της χρηματοδότησης ενός έργου ενεργειακής επίδειξης.

Γράφημα 4 — Χρηματοδότηση έργων ενεργειακής επίδειξης

Πηγή: ΕΕΣ.

Άλλες πρωτοβουλίες της ΕΕ για την υποστήριξη έργων ενεργειακής επίδειξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

9. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, οι ενεργειακές πτυχές του προγράμματος-πλαisiού της ΕΕ για την έρευνα στο πλαίσιο του **7ου ΠΠ** (2007-2013) και του **προγράμματος «Ορίζων 2020»** (2014-2020) στήριζαν έργα επίδειξης ευρέος φάσματος ενεργειακών τεχνολογιών. Στο πλαίσιο των εν λόγω προγραμμάτων χρησιμοποιούνται/χρησιμοποιήθηκαν επίσης πόροι από τον προϋπολογισμό της ΕΕ ως εισφορά σε χρηματοοικονομικά μέσα της ΕΤΕπ, όπως ο **μηχανισμός χρηματοδότησης με επιμερισμό των κινδύνων** και το **InnovFin** (2007-2013, 2014-2020), τα οποία εξυπηρετούν/εξυπηρετούσαν στόχους ενεργειακής επίδειξης.

10. Παράλληλα με την ανάπτυξη των εν λόγω μηχανισμών χρηματοδότησης, η ΕΕ επιδίωξε να αντιστοιχίσει ακόμη περισσότερο τις προτεραιότητες ενεργειακής καινοτομίας με τη χρηματοδότηση μέσω του στρατηγικού σχεδίου για την ενεργειακή τεχνολογία (**σχέδιο**

ΣΕΤ), που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο το 2008¹². Το 2015 το πρόγραμμα επικαιροποιήθηκε (ολοκληρωμένο σχέδιο ΣΕΤ), προκειμένου να ευθυγραμμιστεί με τις προτεραιότητες στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας (Ε&Κ) της ενεργειακής ένωσης. Όλοι οι χρηματοδοτικοί μηχανισμοί που περιγράφονται ανωτέρω στηρίζουν προτεραιότητες του σχεδίου ΣΕΤ.

Η διαρκής ανάγκη καινοτομίας στον τομέα της καθαρής ενέργειας

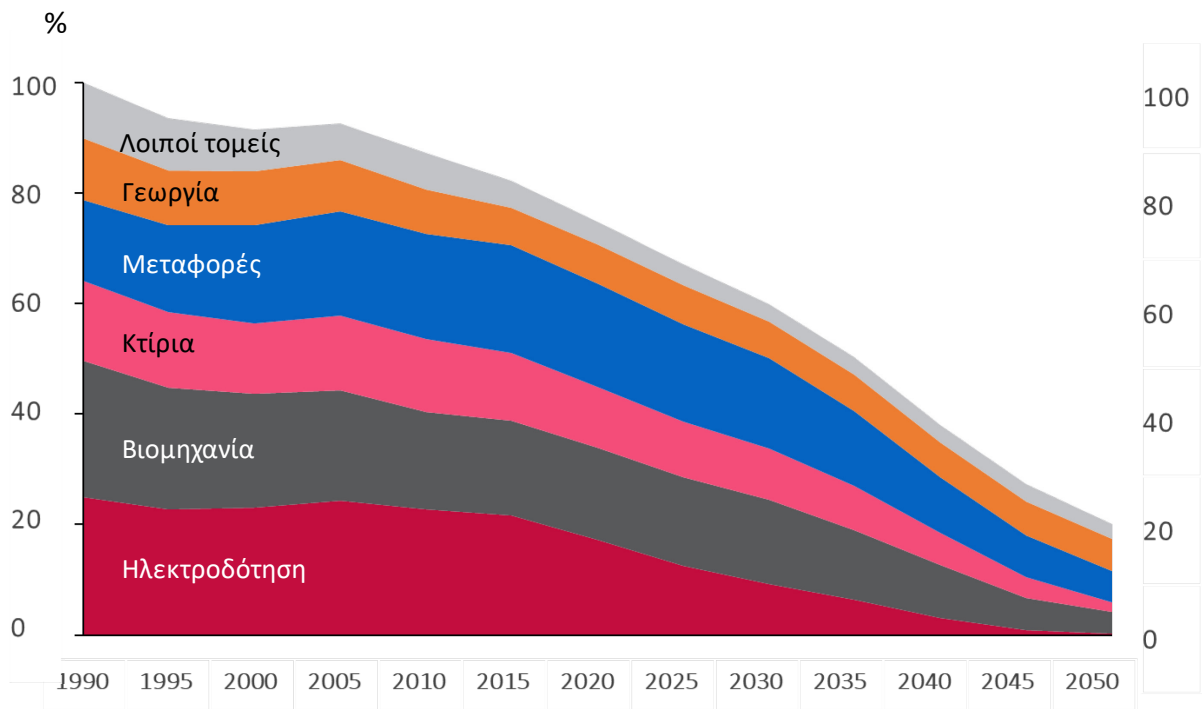
11. Το 2015 η ΕΕ υπέγραψε τη συμφωνία του Παρισιού, Σκοπός της συμφωνίας είναι να ενισχυθεί παγκοσμίως η αντιμετώπιση της απειλής της κλιματικής αλλαγής και η συγκράτηση της παγκόσμιας αύξησης της θερμοκρασίας τον τρέχοντα αιώνα σε επίπεδο σαφώς χαμηλότερο των 2 βαθμών Κελσίου σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα. Η ΕΕ έχει δεσμευθεί για τουλάχιστον 40 % μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2030, συμπληρώνοντας την ήδη διακηρυγμένη φιλοδοξία της να επιτύχει μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα έως το 2050¹³. Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι τομείς της οικονομίας πρέπει να μειώσουν δραστικά τις εκπομπές. Παραδείγματος χάριν, ο χάρτης πορείας της Επιτροπής του 2011 προέβλεπε ότι, έως το 2050, ο τομέας της ηλεκτροπαραγωγής θα έπρεπε να μειώσει τις εκπομπές στο μηδέν. Στο **γράφημα 5** εμφανίζεται η προβλεπόμενη μείωση του συνόλου των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην ΕΕ.

---

¹² Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με το στρατηγικό σχέδιο ενεργειακών τεχνολογιών, 2854η συνεδρίαση του Συμβουλίου Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας της 28ης Φεβρουαρίου 2008.

¹³ COM(2011) 112 τελικό της 8ης Μαρτίου 2011, «Χάρτης πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050». «Προκειμένου να συγκρατηθεί η υπερθέρμανση από την κλιματική αλλαγή σε λιγότερο από 2 °C, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναβεβαίωσε, τον Φεβρουάριο του 2011, τον ενωσιακό στόχο της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050 κατά 80-95% σε σύγκριση με το 1990».

Γράφημα 5 — Προβολή των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ προς την κατεύθυνση εγχώριας μείωσης κατά 80% (σε σύγκριση με το 1990)

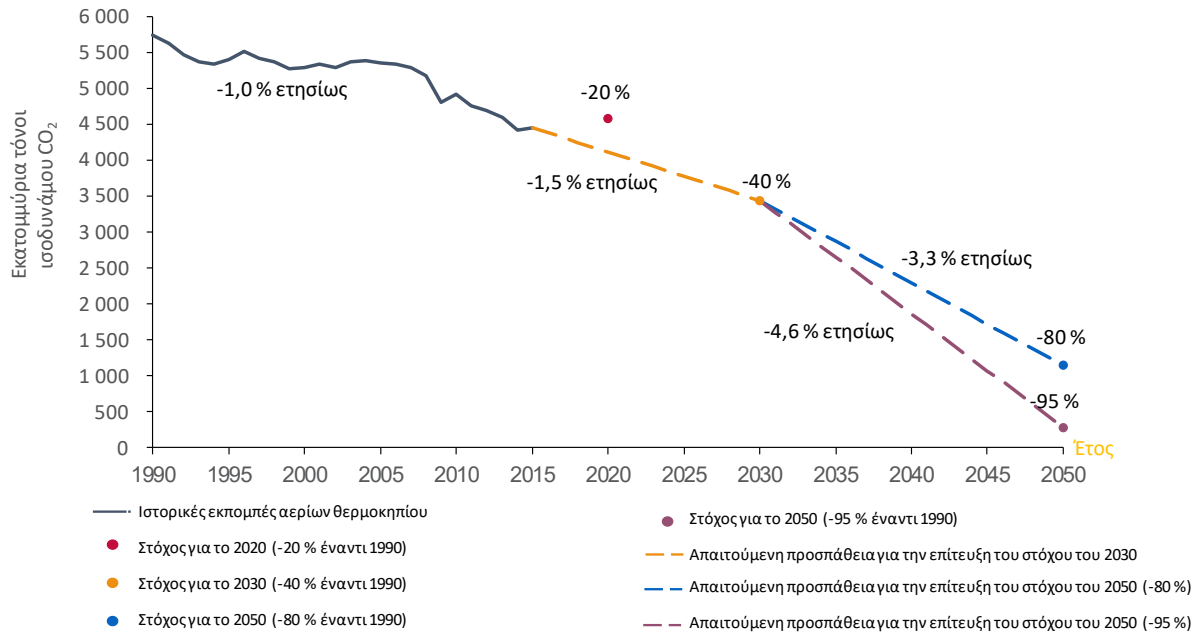

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Χάρτης πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050», 2011.

12. Η ΕΕ βρίσκεται επί του παρόντος σε καλό δρόμο για την επίτευξη του στόχου για παραγωγή του 20 % της καταναλούμενης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές έως το 2020, ενώ έχει μειωθεί σημαντικά το κόστος της αιολικής και της ηλιακής ενέργειας (φωτοβολταϊκά). Πάντως, οι μακροπρόθεσμες προοπτικές εξακολουθούν να αποτελούν πρόκληση. Σύμφωνα με τις εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ)¹⁴, η ΕΕ χρειάζεται να εντείνει σημαντικά τις προσπάθειές της μετά το 2020, προκειμένου να επιτύχει τις συνολικές φιλοδοξίες της όσον αφορά μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα έως το 2050 (βλέπε [γράφημα 6](#)).

¹⁴ «Trends and projections in Europe 2017: Tracking progress towards Europe's climate and energy targets», έκθεση του ΕΟΠ αριθ. 17/2017. Βλέπε ενότητα «Outlook for greenhouse gas trends in 2050».

Γράφημα 6 – Τάσεις, προβολές και στόχοι μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στην ΕΕ

Πηγή: «Trends and projections in Europe 2017: Tracking progress towards Europe’s climate and energy targets», έκθεση του ΕΟΠ αριθ. 17/2017.

13. Στην ανακοίνωσή¹⁵ της του 2016 σχετικά με την επιτάχυνση της καινοτομίας στον τομέα της ενέργειας, η Επιτροπή υπογράμμισε τις προκλήσεις που συνεπάγεται η στήριξη έργων ενεργειακής επίδειξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και υπογραμμίζει ότι η ΕΕ φιλοδοξεί να καταστεί ο παγκόσμιος ηγέτης στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

14. Το 2018 η τροποποιημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ¹⁶ της ΕΕ αποτέλεσε τη νομική βάση για τη σύσταση ενός νέου Ταμείου Καινοτομίας που θα απορροφά αδιάθετα κονδύλια από το πρόγραμμα NER300 και θα χορηγεί χρηματοδότηση σε καινοτόμους βιομηχανικές και ενεργειακές τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μέχρι το 2030. Οι τεχνολογίες που μέλλει να λαμβάνουν στήριξη από το Ταμείο Καινοτομίας πρέπει να

¹⁵ COM(2016) 763 τελικό της 30ής Νοεμβρίου 2016 σχετικά με την επιτάχυνση της καινοτομίας στον τομέα της καθαρής ενέργειας.

¹⁶ Οδηγία (ΕΕ) 2018/410 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ με σκοπό την ενίσχυση οικονομικά αποδοτικών μειώσεων των εκπομπών και την προώθηση επενδύσεων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814 (ΕΕ L 76 της 19.3.2018, σ. 3).

παρουσιάζουν πρωτοποριακές λύσεις ή να είναι αρκούντως ώριμες για επίδειξη σε προεμπορική κλίμακα.

ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

15. Στο πλαίσιο του ελέγχου επιδόσεων που πραγματοποιήσαμε αξιολογήσαμε

την ορθότητα του σχεδιασμού, της διαχείρισης και του συντονισμού της στήριξης της ΕΕ για επίδειξη, σε εμπορική κλίμακα, της τεχνολογίας της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και των καινοτόμων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μέσω των ΕΕΠΑ και NER300, ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική συμβολή τους στους μακροπρόθεσμους κλιματικούς και ενεργειακούς στόχους της ΕΕ.

16. Ειδικότερα, εξετάσαμε:

- **αν το ΕΕΠΑ και το NER300 σημείωσαν την αναμενόμενη πρόοδο στην προσπάθεια να φέρουν τις τεχνολογίες δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και τις καινοτόμους ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, εγγύτερα στην εμπορική χρήση·**
- **αν ο σχεδιασμός και η διαχείριση του προγράμματος NER300 λειτούργησαν υπέρ της αποτελεσματικής λήψης αποφάσεων·**
- **αν υπάρχουν ισχυροί μηχανισμοί συντονισμού τόσο εντός της Επιτροπής όσο και μεταξύ αυτής και των εθνικών αρχών, οι οποίοι να στηρίζουν τη διαδικασία καινοτομίας στον τομέα της καθαρής ενέργειας.**

17. Ο έλεγχός μας κάλυψε την περίοδο που μεσολάβησε από την έναρξη των δραστηριοτήτων των NER300, ΕΕΠΑ και του σχεδίου ΣΕΤ το 2008 έως τα τέλη του 2017¹⁷, ωστόσο, δεν επεκτάθηκε στην επαλήθευση της επιλεξιμότητας, της νομιμότητας και της κανονικότητας των δαπανών. Επίσης, δεν υποβλήθηκαν σε άμεσο έλεγχο πολιτικές, ταμεία

---

¹⁷ Το **παράρτημα I** περιλαμβάνει χρονοσειρά όπου χαρτογραφείται η δρομολόγηση των μηχανισμών αυτών και του σχεδίου ΣΕΤ σε σχέση με σημαντικά πολιτικά και οικονομικά γεγονότα.

και μέσα που στηρίζουν την εξάπλωση ώριμων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας¹⁸. Ο έλεγχος δεν αξιολόγησε τις δραστηριότητες χρηματικής αποτίμησης και διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων σε σχέση με πόρους του NER300.

18. Διενεργήσαμε τις ελεγκτικές εργασίες μας το 2017 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΓΔ Δράσης για το Κλίμα, ΓΔ Ενέργειας και τη ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας).

Πραγματοποιήσαμε επίσης επισκέψεις στην ΕΤΕπ και το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής (JRC), για ενημερωτικούς σκοπούς. Οι εργασίες μας περιλάμβαναν συνεντεύξεις και επισκοπήσεις εγγράφων, συμπεριλαμβανομένων 26 εκθέσεων αξιολόγησης έργων της ΕΤΕπ και 36 ετήσιων εκθέσεων για έργα του NER300 από πέντε¹⁹ κράτη μέλη, καθώς και των φακέλων και των εννέα έργων υπεράκτιας αιολικής ενέργειας και των έξι έργων δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στο πλαίσιο του ΕΕΠΑ.

Επισκεφθήκαμε αυτά τα κράτη μέλη και συνομιλήσαμε με τα σχετικά με το NER300 εθνικά σημεία επαφής, καθώς και με εθνικούς εκπροσώπους στη διευθύνουσα ομάδα του σχεδίου ΣΕΤ. Εξετάσαμε και επισκέφθηκε πέντε έργα τεχνολογίας δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, προκειμένου να αξιολογήσουμε τι είχαν επιτύχει με τη διαθέσιμη χρηματοδότηση. Επιπλέον, απευθύναμε έρευνα στις πλατφόρμες τεχνολογίας και καινοτομίας για την ενέργεια (ETIP)²⁰, την ευρωπαϊκή ένωση ηλιακής θερμικής ενέργειας και την ΚΓΚ-InnoEnergy²¹. Οι πλατφόρμες ETIP αποτελούν μέρος της αρχιτεκτονικής του σχεδίου ΣΕΤ και σε αυτές συμμετέχουν κράτη μέλη, η πανεπιστημιακή κοινότητα και συμφεροντούχοι του κλάδου.

---

¹⁸ Αναφερόμαστε ειδικά στην ειδική έκθεση σχετικά με την ανάπτυξη της ανανεώσιμης ενέργειας στις αγροτικές περιοχές (αριθ. 5/2018) και το ενημερωτικό έγγραφο μας με τίτλο «Electricity production from wind and solar photovoltaic power in the EU», της 20ής Φεβρουαρίου 2018.

¹⁹ Γερμανία, Ισπανία, Κάτω Χώρες, Πολωνία και Ηνωμένο Βασίλειο. Η επιλογή των χωρών βασίστηκε στα μεγάλα μερίδιά τους όσον αφορά τις εκπομπές του ΣΕΔΕ της ΕΕ και στο ενδιαφέρον τους για δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα στο πλαίσιο του ΕΕΠΑ και του NER300.

²⁰ Αποστείλαμε το ερωτηματολόγιό μας στις πλατφόρμες ETIP για την αιολική, την ηλιακή φωτοβολταϊκή και την ωκεάνια ενέργεια, για τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα, τη βιοενέργεια, τη γεωθερμία σε μεγάλα βάθη και τα έξυπνα δίκτυα.

²¹ www.innoenergy.com.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το ΕΕΠΑ και το ΝΕΡ300 θέτουν φιλόδοξους στόχους για την υλοποίηση της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

19. Εξετάσαμε κατά πόσον το ΕΕΠΑ και το ΝΕΡ300 σημείωσαν ουσιαστική πρόοδο ως προς την επίτευξη των στόχων τους περί στήριξης της εμπορικής επίδειξης της τεχνολογίας δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και των καινοτόμων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Αξιολογήσαμε επίσης κατά πόσον η Επιτροπή εξασφάλιζε ότι έργα που λαμβάνουν χρηματοδότηση από την ΕΕ δαπανούν σωστά τους πόρους που τους διατίθενται συμβάλλοντας στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Το ΕΕΠΑ υπολείπεται των φιλοδοξιών του για δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα ...

20. Τον Ιούνιο του 2008, τα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου καλούσαν την Επιτροπή να προτείνει μέχρι το 2015 μηχανισμό για την εξασφάλιση της κατασκευής και της λειτουργίας στην ΕΕ 12 μονάδων επίδειξης, σε εμπορική κλίμακα, της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα. Τα έργα αυτά προορίζονταν να επιτύχουν σημαντικές μειώσεις των εκπομπών από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, προσφέροντας παράλληλα την τεχνολογική και εμπορική βάση για την αναπαραγωγή της τεχνολογίας αυτής και σε άλλους τομείς. Για την επίτευξη του στόχου αυτού προβλεπόταν η συνδρομή του ΕΕΠΑ²².

21. Η Επιτροπή χορήγησε ένα δισεκατομμύριο ευρώ σε έξι έργα. Στο τέλος του 2017, η Επιτροπή είχε καταβάλει 424 εκατομμύρια ευρώ (βλέπε **πίνακα 1**). Τέσσερα από αυτά τα έξι συγχρηματοδοτούμενα έργα είχαν ολοκληρωθεί μετά τη λήξη της συμφωνίας επιχορήγησης, και ένα διακόπηκε χωρίς να περατωθεί. Το μόνο έργο που ολοκληρώθηκε δεν αποτελούσε έργο επίδειξης σε εμπορική κλίμακα της τεχνολογίας δέσμευσης και

---

²² 12 επιλέξιμα έργα περιλαμβάνονταν στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 663/2009 σχετικά με το ΕΕΠΑ.

αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, αλλά επρόκειτο ουσιαστικά για μικρότερες πιλοτικές εγκαταστάσεις για δέσμευση, μεταφορά και αποθήκευση.

Πίνακας 1 — Επισκόπηση της κατάστασης του υποπρογράμματος δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα του ΕΕΠΑ στο τέλος του 2017

Τοποθεσία έργου	Κατάσταση της δράσης του ΕΕΠΑ τον Οκτώβριο του 2017	Κατηγορία	Αναμενόμενη συμβολή στον στόχο περί χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα*	Συνολικό επιλέξιμο κόστος δράσης του ΕΕΠΑ (ανά συμφωνία επιχορήγησης) σε εκατ. ευρώ	Επιχορήγηση Επιτροπής σε εκατ. ευρώ	Συγχρηματοδότηση δράσης % (συμφωνία επιχορήγησης)	Καθαρό ποσό επιχορήγησης της Επιτροπής που καταβλήθηκε (μετά τις ανακτήσεις — Οκτώβριος 2017)
DE	Περατώθηκε	Δέσμευση και αποθήκευση CO ₂	10	305	180	59 %	15
PL	Περατώθηκε	Δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα	9	610	180	29 %	21
IT	Περατώθηκε	Δέσμευση και αποθήκευση CO ₂	5	143	100	70 %	35
NL	Περατώθηκε	Δέσμευση και αποθήκευση CO ₂	6	371	180	48 %	67
UK	Περατώθηκε χωρίς να έχει ολοκληρωθεί	Δέσμευση και αποθήκευση CO ₂	17	274	180	66 %	120
ES	Πιλοτικές εγκαταστάσεις - περιορισμένη χρήση - άνευ επίδειξης της δέσμευσης και αποθήκευσης CO ₂ σε πλήρη κλίμακα	Δέσμευση και αποθήκευση CO ₂	5	263	180	69 %	166

* Αναμενόμενη ποσότητα CO₂ που δεσμεύεται και αποθηκεύεται τα πρώτα πέντε έτη βάσει της αίτησης επιχορήγησης (σε εκατ. τόνους).

Συνολική χρηματοδότηση που διέθεσε η ΕΕ:

1 000

Συνολική χρηματοδότηση που κατέβαλε η ΕΕ:

424

Σημείωση: Ενδέχεται να προκύψουν περαιτέρω διορθώσεις για έργα από το Ηνωμένο Βασίλειο και τις Κάτω Χώρες που υπόκεινται σε διαδικασίες εκκαθάρισης.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής²³.

22. Επομένως, το υποπρόγραμμα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα του ΕΕΠΑ δεν έχει συμβάλει στην κατασκευή και τη θέση σε λειτουργία κανενός έργου επίδειξης της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα. Στο **πλαίσιο 2** παρατίθενται παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο δαπανήθηκαν οι πόροι της ΕΕ που διατέθηκαν για τα έργα. Παρόλο που τα προγράμματα καινοτομίας εμφανίζουν γενικά αδυναμίες, τα αποτελέσματα που απέφεραν οι επενδύσεις της ΕΕ σε έργα που δεν ολοκληρώθηκαν υπολείπονται σημαντικά των αρχικά αναμενόμενων. Τα έργα αυτά δεν είχαν επίσης επιτύχει τις προβλεπόμενες μειώσεις εκπομπών²⁴ που αναλογούσαν στα οικεία κράτη μέλη.

²³ SWD(2018) 48 final της 5ης Μαρτίου 2018 «Data on the budgetary and technical implementation of the European Energy Programme for Recovery».

²⁴ Στην περίπτωση του έργου στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο σχετικός νέος σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας δεν κατασκευάστηκε και, ως εκ τούτου, δεν υπήρξαν ποτέ εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.

Πλαίσιο 2 - Παραδείγματα από έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα του ΕΕΠΑ

Σε όλα τα έργα, οι εργασίες προετοιμασίας άρχισαν εγκαίρως. Δεν υπάρχουν σήμερα απτά εν χρήσει αποτελέσματα από τις δραστηριότητες αυτές, με εξαίρεση το έργο στην Ισπανία. Στο πλαίσιο του έργου στις Κάτω Χώρες κατασκευάστηκε μια σύνδεση δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στη βάση της καπνοδόχου απαερίων της μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από άνθρακα, η οποία τέθηκε σε λειτουργία το 2013. Το έργο αυτό ήταν το μόνο έργο δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα του ΕΕΠΑ που θα λάμβανε άδεια αποθήκευσης άνθρακα στο πλαίσιο της οδηγίας για τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα²⁵ για την προγραμματιζόμενη υπεράκτια τοποθεσία αποθήκευσής του, αλλά επί του παρόντος ούτε δεσμεύει ούτε αποθηκεύει διοξείδιο του άνθρακα. Το μεγαλύτερο στοιχείο κόστους του έργου στο Ηνωμένο Βασίλειο αφορούσε τεχνολογικές άδειες που κόστισαν 17 εκατομμύρια ευρώ και έχουν πλήρως αποσβεστεί. Παρά την ύψους 60 εκατομμυρίων ευρώ συνεισφορά της ΕΕ στο έργο δέσμευσης, το έργο δεν είχε κανένα σχετικό αποτέλεσμα να επιδείξει. Οι χορηγοί του έργου δεν ξεκίνησαν ποτέ την κατασκευή της βασικής μονάδας ηλεκτροπαραγωγής στην οποία θα ενσωματώνονταν οι εγκαταστάσεις δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα. Παρόμοια ζητήματα υπήρχαν σε έργα στην Ιταλία, τη Γερμανία και την Πολωνία, τα οποία όμως ακυρώθηκαν σε πρωιμότερο στάδιο.

... αλλά συνέβαλε θετικά στον ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας

23. Το υποπρόγραμμα του ΕΕΠΑ για την υπεράκτια αιολική ενέργεια είχε ως στόχο τη χρηματοδότηση έργων στον τομέα της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας με καινοτόμα χαρακτηριστικά την περίοδο 2009-2015. Επρόκειτο, παραδείγματος χάριν, για έργα που ανέπτυσαν καινοτόμους ανεμογεννήτριες και κατασκευές έδρασης για την κατασκευή των πρώτων μεγάλης κλίμακας (400 MWh) αιολικών πάρκων σε ανοιχτή θάλασσα (> 100 χλμ.) και σε μεγάλα βάθη (> 40 μ.) για την παραγωγή καθαρής ενέργειας. Το πρόγραμμα επιδίωξε επίσης να αυξήσει τις συνδέσεις στο δίκτυο μεταξύ υπεράκτιων αιολικών πάρκων

²⁵ Η οδηγία του 2009 για τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα παρέχει το νομικό πλαίσιο για την περιβαλλοντικώς ασφαλή αποθήκευση του διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του και καθορίζει τα κριτήρια για τις άδειες αποθήκευσης. Βλέπε https://ec.europa.eu/clima/policies/lowcarbon/ccs_el.

και διαφόρων κρατών μελών, ιδίως στη Βόρεια και τη Βαλτική Θάλασσα. Αυτό περιλάμβανε τη χρήση καινοτόμων τεχνολογιών σύνδεσης με το δίκτυο σε εμπορική κλίμακα.

24. Στο τέλος του 2017, η Επιτροπή είχε καταβάλει 255 εκατομμύρια ευρώ από τις ύψους 565 εκατομμυρίων ευρώ επιχορηγήσεις που είχε αποφασίσει να χορηγήσει σε εννέα έργα υπεράκτιας αιολικής ενέργειας. Τέσσερα έργα είχαν ολοκληρωθεί πλήρως. Όσον αφορά δύο άλλα, οι συμφωνίες επιχορήγησης λύθηκαν πρόωρα, αφού η Επιτροπή είχε καταβάλει 7,4 εκατομμύρια ευρώ. Τρία έργα βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη το 2018. Στον πίνακα 2 παρουσιάζονται συνοπτικά τα αποτελέσματα αυτά.

Πίνακας 2 — Επισκόπηση της κατάστασης του προγράμματος υπεράκτιας αιολικής ενέργειας του ΕΕΠΑ στο τέλος του 2017

Τοποθεσία έργου	Κατάσταση της δράσης του ΕΕΠΑ τον Οκτώβριο του 2017	Κατηγορία	Αναμενόμενη συμβολή στον μεταβατικό στόχο περί χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα*	Συνολικό επιλέξιμο κόστος δράσης του ΕΕΠΑ (ανά συμφωνία επιχορήγησης) σε εκατ. ευρώ	Επιχορήγηση Επιτροπής σε εκατ. ευρώ	Συγχρηματοδότηση δράσης % (συμφωνία επιχορήγησης)	Καθαρό ποσό επιχορήγησης της Επιτροπής που καταβλήθηκε (μετά τις ανακτήσεις — Οκτώβριος 2017)
UK	Περατώθηκε	ΔΙΚΤΥΟ ΥΠΕΡΑΚΤΙΑΣ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ά.α. (δίκτυο)	149	74	50 %	3
DE	Περατώθηκε	ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΥΠΕΡΑΚΤΙΑΣ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Μη διαθέσιμα δεδομένα	205	59	29 %	4
DK/NL	Εν εξελίξει (αναβολή)	ΔΙΚΤΥΟ ΥΠΕΡΑΚΤΙΑΣ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ά.α. (δίκτυο)	173	87	50 %	5
DE/DK	Εν εξελίξει (αναβολή)	ΔΙΚΤΥΟ ΥΠΕΡΑΚΤΙΑΣ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ά.α. (δίκτυο)	507	150	30 %	58
UK	Εν εξελίξει (αναβολή)	ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΥΠΕΡΑΚΤΙΑΣ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	> 80 MWh	190	40	21 %	28
DE	Ολοκληρώθηκε	ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΥΠΕΡΑΚΤΙΑΣ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	> 400 MWh	118	53	45 %	53
DE	Ολοκληρώθηκε	ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΥΠΕΡΑΚΤΙΑΣ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	> 295 MWh	488	50	10 %	50
DE	Ολοκληρώθηκε	ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΥΠΕΡΑΚΤΙΑΣ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	> 400 MWh	220	43	19 %	43
BE	Ολοκληρώθηκε	ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΥΠΕΡΑΚΤΙΑΣ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	> 270 MWh	24	10	42 %	10
* Αναμενόμενη ετήσια ικανότητα παραγωγής καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας.				Συνολική χρηματοδότηση που διέθεσε η ΕΕ:	565	Συνολική χρηματοδότηση που κατέβαλε η ΕΕ:	255

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής²⁶.

25. Τέσσερα έργα πέτυχαν την ανάπτυξη μεγάλης ικανότητας παραγωγής καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ τα τρία καθυστερημένα έργα εξακολουθούν να μπορούν να συμβάλλουν στον ίδιο στόχο ή στην καλύτερη ενοποίηση του ενεργειακού δικτύου στην ΕΕ. Η χρηματοδότηση της ΕΕ για έργα υπεράκτιων εγκαταστάσεων αιολικής ενέργειας, από το

²⁶ SWD(2018) 48 final.

2009 και μετά, έδωσε ένα θετικό μήνυμα που πλέον δίνει χώρο σε έναν ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα²⁷.

26. Λόγω της ταχείας ανάπτυξης του τομέα (η οποία προκάλεσε ορισμένες δυσκολίες εφοδιασμού), τα τρία καθυστερημένα έργα χρειάστηκε, συγκεκριμένα, να υποστούν συχνές προσαρμογές. Η Επιτροπή έδειξε σημαντική ευελιξία όσον αφορά την αποδοχή τροποποιήσεων σε συμβάσεις επιχορήγησης.

Τα εν λόγω προγράμματα του ΕΕΠΑ δεν πέτυχαν τον στόχο της ταχείας τόνωσης της οικονομικής ανάπτυξης

27. Στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης, βασικός στόχος του προγράμματος ΕΕΠΑ ήταν η τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης με την ώθηση των επενδύσεων και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Για τον σκοπό αυτό χρειάστηκε να δαπανηθεί μεγάλο μέρος των διαθέσιμων κονδυλίων πριν από το τέλος του 2010²⁸. Παρότι η δαπάνη χρημάτων δεν αποτελεί αυτοσκοπό, τα προγράμματα υπεράκτιας αιολικής ενέργειας και δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα του ΕΕΠΑ δεν πέτυχαν τον συγκεκριμένο στόχο οικονομικής ανάκαμψης. Τα ποσοστά πληρωμών βρίσκονταν περίπου στο 10 % στο τέλος του 2010, και παρέμεναν υπό του 50 % στο τέλος του 2017 και για τα δύο προγράμματα.

---

²⁷ Σύμφωνα με έκθεση του 2017 της πλατφόρμας IEA-RETD (International Energy Agency – Renewable Energy Technology Deployment platform), η μείωση του κόστους κατά 60 % από το 2010 έως το 2017 δείχνει ότι οι στόχοι της βιομηχανίας για το 2025 έχουν υπερπληρωθεί ήδη 8 έτη νωρίτερα από ό,τι είχε προγραμματιστεί, γεγονός που υποδηλώνει ότι η υπεράκτια αιολική ενέργεια θα μπορούσε ενδεχομένως να ενσωματωθεί πλήρως στην αγορά σε ανταγωνιστική βάση σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες μέσα στην επόμενη δεκαετία. Σήμερα, η ΕΕ είναι ο παγκόσμιος ηγέτης στην ανάπτυξη της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας.

²⁸ Σύμφωνα με τα κριτήρια ανάθεσης για έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και υπεράκτιας αιολικής ενέργειας (π.χ. άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο α) του κανονισμού του ΕΕΠΑ), οι επιχορηγήσεις πρέπει να χορηγούνται σε έργα με «ωριμότητα, οριζόμενη ως επίτευξη του επενδυτικού σταδίου και συνεπαγόμενη σημαντική δαπάνη κεφαλαίων έως το τέλος του 2010».

Το NER300 δεν έχει μέχρι στιγμής να επιδείξει επιτυχημένα έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα ...

28. Στόχος του NER300 ήταν να χρηματοδοτήσει οκτώ έργα που θα επιδείκνυαν την εμπορική βιωσιμότητα των τεχνολογιών δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα. Η χρηματοδότηση αυτή θα μπορούσε να χορηγηθεί σε έργα που είχαν ήδη χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του ΕΕΠΑ, ή σε άλλα έργα επίδειξης δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα. Μετά την πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων του NER300 το 2011, κρίθηκαν επιλέξιμα δέκα έργα επίδειξης δέσμευσης και αποθήκευσης, τα οποία και διήλθαν επιτυχώς τη διαδικασία αξιολόγησης της δέουσας επιμέλειας από την ΕΤΕπ (βλέπε **σημεία 66 έως 75**). Η Επιτροπή κατέταξε οκτώ έργα προς επιχορήγηση και διατήρησε δύο σε εφεδρικό κατάλογο²⁹.

29. Με βάση την εν λόγω κατάταξη, η Επιτροπή ζήτησε από τα κράτη μέλη να επιβεβαιώσουν τη στήριξή τους προς τα εν λόγω έργα. Τρία κράτη μέλη επιβεβαίωσαν πέντε από τα δέκα αυτά έργα. Ωστόσο, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι αυτές οι επιβεβαιώσεις δεν ήταν σύμφωνες με τις νομικές απαιτήσεις του NER300 (βλέπε παραδείγματα στο **πλαίσιο 3**) και δεν χορήγησε επιχορηγήσεις σε έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα για την πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων.

Πλαίσιο 3 — Παραδείγματα απόρριψης από την Επιτροπή έργων δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα που είχαν επιβεβαιωθεί από τα κράτη μέλη

Η Επιτροπή απέρριψε την επιβεβαίωση που έδωσε κράτος μέλος σε βιομηχανικό έργο δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στις Κάτω Χώρες, λόγω διαφωνίας μεταξύ της ίδιας και αυτού του κράτους μέλους σχετικά με τα ποσά της χρηματοδότησης. Από τις προσαρμογές της ΕΤΕπ προέκυψε κενό χρηματοδότησης ύψους 40 εκατομμυρίων ευρώ που κανένα μέρος δεν ήταν πρόθυμο να καλύψει.

Η Επιτροπή έκρινε ότι η από μέρους του Ηνωμένου Βασιλείου επιβεβαίωση τριών έργων δεν συμμορφωνόταν με τους κανόνες του NER300, διότι στο πλαίσιο εθνικού διαγωνισμού χρηματοδότησης έθεσε ως προϋπόθεση για τη στήριξή του την τελική επιτυχία των εν λόγω έργων

²⁹ SWD(2012) 225 τελικό της 12 Ιουλίου 2012 «NER300 – Moving towards a low carbon economy and boosting innovation, growth and employment across the EU».

σε εθνικό χρηματοδοτικό διαγωνισμό, που στη δεδομένη φάση βρισκόταν σε εξέλιξη. Αυτό σήμαινε ότι δεν επιβεβαιώθηκε η συνολική δημόσια χρηματοδότηση και, ως εκ τούτου η Επιτροπή δεν χορήγησε στα έργα αυτά ενίσχυση από το NER300.

30. Στο πλαίσιο της δεύτερης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων το 2014, μόνο το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε προσφορά για έργο δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα. Η Επιτροπή χορήγησε 300 εκατομμύρια ευρώ για το έργο αυτό, το οποίο είχε επίσης ενταχθεί στο εθνικό καθεστώς στήριξης της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα του Ηνωμένου Βασιλείου. Σκοπός του εν λόγω έργου ήταν να δεσμεύσει και να αποθηκεύσει περίπου 18 εκατομμύρια τόνους διοξειδίου του άνθρακα κατά τη διάρκεια δεκαετούς περιόδου επίδειξης. Ωστόσο, τον Νοέμβριο του 2015, το Ηνωμένο Βασίλειο ακύρωσε το καθεστώς στήριξης μετά από επανεξέταση των δαπανών, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα σημαντικό χρηματοδοτικό κενό και να διαλυθεί η κοινοπραξία. Κατά τον χρόνο διενέργειας του ελέγχου, η απόσυρση του έργου από το πρόγραμμα NER300 βρισκόταν στο στάδιο της προετοιμασίας, πράγμα που σημαίνει ότι η ύψους 300 εκατομμυρίων ευρώ επιχορήγηση που είχε ανατεθεί, χωρίς όμως να έχει καταβληθεί, δεν θα δαπανούνταν στο πρόγραμμα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα του NER300³⁰.

... και έχει εκτραπεί της πορείας του ως προς τον αντίκτυπο που επιδιώκει όσον αφορά τις καινοτόμους ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

31. Πέραν της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, το πρόγραμμα NER300 στόχευε³¹ στην παροχή στήριξης σε τουλάχιστον ένα έργο ανά υποκατηγορία έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ώστε να επιδειχθεί η βιωσιμότητα ενός φάσματος καινοτόμων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που δεν διατίθενται ακόμη στην αγορά³².

---

³⁰ Τα μη δαπανηθέντα κονδύλια του NER300 μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων για τη στήριξη της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα ή να μεταφερθούν στο μελλοντικό Ταμείο Καινοτομίας, που επίσης θα στηρίζει τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα.

³¹ Άρθρο 8, παράγραφος 1, και παράρτημα Ι της απόφασης 2010/670/ΕΕ της Επιτροπής.

³² Κατά την έναρξη λειτουργίας του NER300 το 2010, σε αυτές περιλαμβάνονταν η αιολική ενέργεια, η ωκεάνια ενέργεια, η βιοενέργεια, η φωτοβολταϊκή ενέργεια, συστήματα

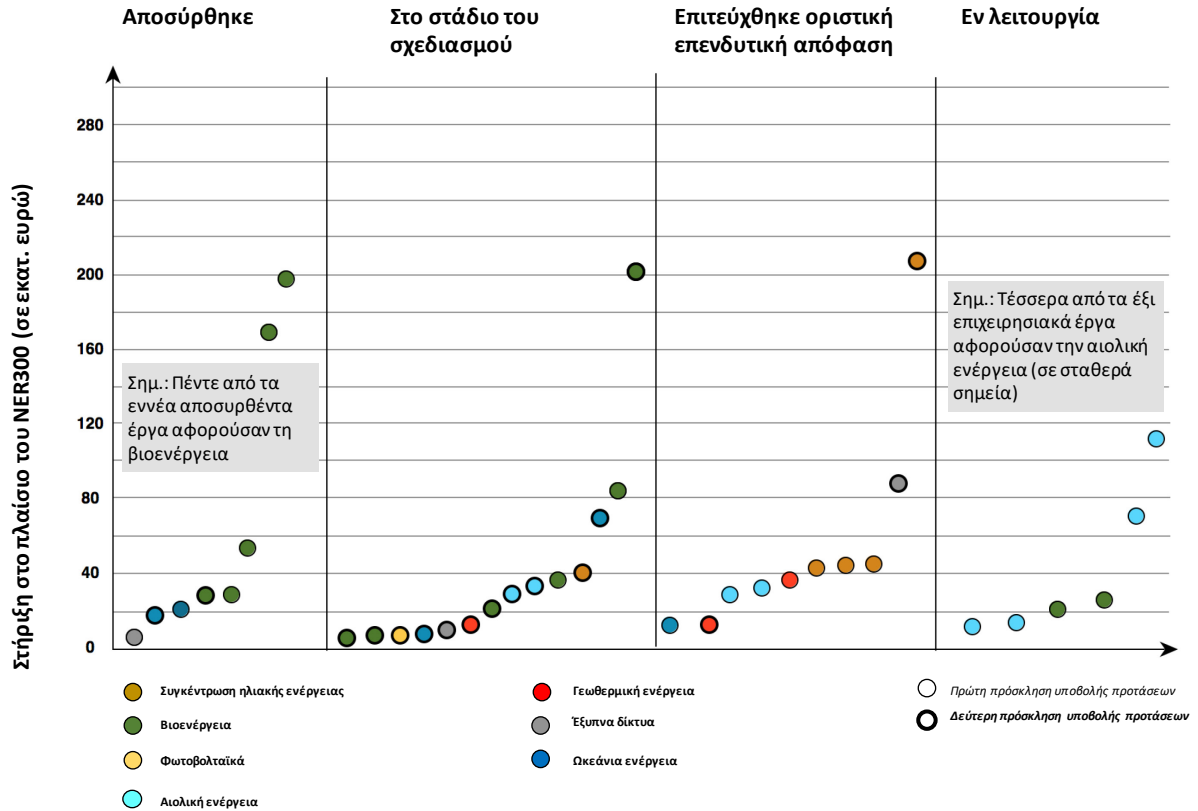
32. Η Επιτροπή χορήγησε πόρους ύψους 1,8 δισεκατομμυρίων ευρώ στο πλαίσιο του προγράμματος NER300 σε 38 καινοτόμα έργα για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές κατά τα έτη 2012 και 2014³³. Με βάση τα αριθμητικά στοιχεία των αναμενόμενων εκροών που είχαν καταρτιστεί πριν από τις αποφάσεις ανάθεσης, τα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αναμένεται να παραγάγουν περίπου 85 TWh καθαρής ενέργειας κατά την πρώτη πενταετία της λειτουργίας τους. Στο γράφημα 7 παρέχεται επισκόπηση της κατάστασης των εν λόγω έργων NER300 τον Φεβρουάριο του 2018. Στο παράρτημα II παρατίθενται τα σχετικά στοιχεία.

συγκέντρωσης ηλιακής ενέργειας, η υδροηλεκτρική ενέργεια, η γεωθερμική ενέργεια και τα έξυπνα δίκτυα.

³³ Με την απόφαση ανάθεσης C(2012) 9432 final της 18ης Δεκεμβρίου 2012 αποφασίστηκε η επιχορήγηση 20 έργων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, ενώ με την απόφαση ανάθεσης C(2014) 4493 final της 8ης Ιουλίου 2014 η επιχορήγηση 18 τέτοιων έργων και ενός έργου δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα.

Γράφημα 7 — Επισκόπηση της κατάστασης των έργων καινοτόμων τεχνολογιών για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές στο πλαίσιο του NER300

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει ανάλυσης στοιχείων του NER300.

33. Βάσει της αρχικής νομοθεσίας για το NER300, τα έργα θα έπρεπε να καταλήξουν στην οριστική επενδυτική απόφαση εντός δύο ετών (ήτοι το 2014 και το 2016) και να τεθούν σε λειτουργία το αργότερο τέσσερα έτη μετά τις αποφάσεις ανάθεσης (ήτοι το 2016 και το 2018).

34. Τον Φεβρουάριο του 2015, η Επιτροπή τροποποίησε την απόφαση NER300, μεταθέτοντας κατά δύο χρόνια τη λήξη της προθεσμίας για την οριστική επενδυτική απόφαση και την έναρξη λειτουργίας³⁴. Η τροποποιητική απόφαση ανέφερε ότι η οικονομική κρίση ήταν ο κύριος λόγος για τον οποίο μεγάλος αριθμός έργων που

³⁴ Απόφαση (ΕΕ) 2015/191 της Επιτροπής της 5ης Φεβρουαρίου 2015 για την τροποποίηση της απόφασης 2010/670/ΕΕ όσον αφορά την επέκταση ορισμένων χρονικών ορίων που καθορίζονται στο άρθρο 9 και στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της εν λόγω απόφασης (ΕΕ L 31 της 7.2.2015, σ. 31).

επιχορηγήθηκαν από το NER300 δεν ήταν σε θέση να καταλήξουν σε οριστική επενδυτική απόφαση εντός της αρχικής προθεσμίας. Παρά τις εν λόγω παρατάσεις της προθεσμίας, έως τις αρχές του 2018 επτά έργα (συνολικής επιχορήγησης άνω του μισού δισεκατομμυρίου ευρώ) είχαν αποσυρθεί από το πρόγραμμα NER300. Ένα ακόμη έργο, που αντιστοιχούσε σε άλλα 31 εκατομμύρια ευρώ, ήταν πιθανό να αποσυρθεί το 2018. Για δεκατέσσερα έργα που έλαβαν επιχορήγηση το 2014, η οριστική επενδυτική απόφαση πρέπει να ληφθεί το 2018.

35. Προκειμένου ένα έργο να λάβει το 100 % της επιχορήγησης, πρέπει να παραγάγει το 75 % της αναμενόμενης ποσότητας ενέργειας εντός της πρώτης πενταετίας της λειτουργίας του. Στα τέλη του 2017, τρία έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που βρίσκονταν σε λειτουργία είχαν λάβει ετήσιες επιχορηγήσεις βάσει της ενεργειακής τους απόδοσης. Δύο έργα βιοενέργειας που τέθηκαν σε λειτουργία, όπως είχε προγραμματιστεί, παρήγαγαν πολύ χαμηλότερες εκροές από τις αναμενόμενες. Ως εκ τούτου, δεν προβλεπόταν να επιτύχουν το απαιτούμενο κατώτατο όριο εκροών (75 %), προκειμένου να μπορέσουν να ζητήσουν το πλήρες ποσό της επιχορήγησης. Για το έργο αιολικής ενέργειας, οι εκταμιεύσεις είχαν ξεκινήσει το 2014 εξελίσσονταν ομαλά.

36. Λόγω αποσύρσεων έργων, καθυστερήσεων και χαμηλότερων από τις αναμενόμενες εκροών των έργων, το NER300 έχει εκτραπεί της πορείας του όσον αφορά επίσης τον αντίκτυπο που επιδιώκει να έχει σε ευρύ φάσμα τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την πρώτη του εμπορική επίδειξη.

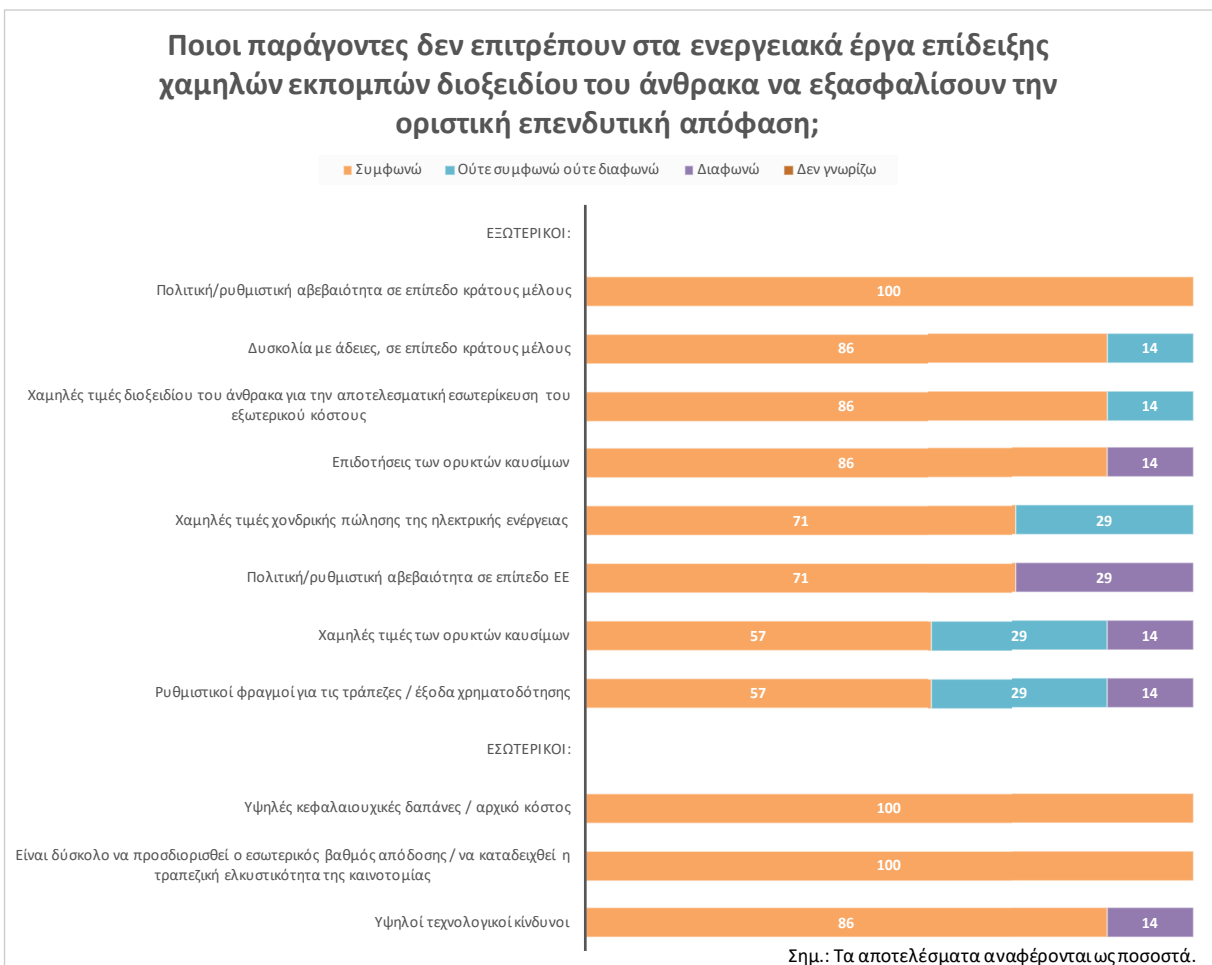
Τα έργα ΕΕΠΑ και NER300 επλήγησαν από δυσμενείς επενδυτικές συνθήκες

37. Τα έργα ενεργειακής επίδειξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ενέχουν υψηλούς τεχνολογικούς και χρηματοοικονομικούς κινδύνους και, ως εκ τούτου, αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις όσον αφορά την προώθησή τους στην αγορά. Ευρύτερα οικονομικά και ρυθμιστικά ζητήματα επηρεάζουν την πρόσβασή τους σε χρηματοδότηση. Στην ενότητα αυτή, εξετάζουμε με ποιον τρόπο οι παράγοντες αυτοί επηρέασαν τις επιδόσεις των έργων ΕΕΠΑ και NER300.

38. Επιπλέον, εξετάσαμε τις πλατφόρμες τεχνολογίας και καινοτομίας για την ενέργεια (ETIP), που συνδέονται με την αρχιτεκτονική του σχεδίου ΣΕΤ, και δύο άλλους οργανισμούς

(βλέπε **σημείο 18**), με σκοπό να προσδιορίσουμε τα κύρια εμπόδια που αντιμετωπίζουν κατά την αναζήτηση χρηματοδότησης τα έργα επίδειξης σε εμπορική κλίμακα στην ΕΕ. Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στο **γράφημα 8** δείχνουν τη συναίνεση που υπήρξε μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών με τα οποία έγιναν διαβουλεύσεις σχετικά με τη σοβαρότητα ορισμένων βασικών εμποδίων.

Γράφημα 8 — Αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με τα εμπόδια στη χρηματοδότηση των έργων επίδειξης

Πηγή: ΕΕΣ.

39. Όταν το 2008 σχεδιάστηκαν προγράμματα όπως το ΕΕΠΑ και το NER300, το πετρέλαιο, ο άνθρακας, το φυσικό αέριο και οι τιμές χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας βρίσκονταν σε πολύ υψηλά ιστορικά επίπεδα. Τα επίπεδα αυτά μειώθηκαν απότομα στις αρχές του 2009, λίγο πριν από την έναρξη των προγραμμάτων. Μολονότι οι τιμές πετρελαίου αυξήθηκαν και πάλι μέχρι την επόμενη πτώση τους το 2014, οι παράγοντες αυτοί

αποτελούν σημαντικές κινητήριες δυνάμεις για επενδύσεις σε τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Η μείωση και η αστάθεια στις τιμές των ορυκτών καυσίμων κατέστησαν τις επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα λιγότερο ελκυστικές σε σύγκριση με τις ορυκτές πηγές ενέργειας.

40. Στα σημεία που ακολουθούν περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο άλλα βασικά εμπόδια επηρεάζουν τους όρους χρηματοδότησης των έργων ΕΕΠΑ και NER300 (στο **παράρτημα III** παρουσιάζεται η σχέση των εν λόγω εμποδίων με τις επιδόσεις αυτών των προγραμμάτων).

Το επενδυτικό κλίμα για τα έργα επίδειξης επηρεάζεται από την αβεβαιότητα που υπάρχει όσον αφορά τα ρυθμιστικά πλαίσια και τις σχετικές πολιτικές

41. Λαμβάνοντας υπόψη την πρόκληση που αποτελεί η χρηματοδότηση έργων επίδειξης υψηλού κινδύνου, η οδηγία για το ΣΕΔΕ και η απόφαση για το NER300 αύξησαν τις προσδοκίες των πιθανών έργων ότι τα κράτη μέλη θα συνεισέφεραν εθνική δημόσια χρηματοδότηση για τα έργα που επιλέγονται στο πλαίσιο του προγράμματος NER300. Η Επιτροπή ζητούσε από τα κράτη μέλη να επιβεβαιώνουν αυτή τη συνεισφορά για τα επιλεγόμενα έργα, προτού τα επιχορηγήσει από το πρόγραμμα NER300.

42. Η στήριξη από τα κράτη μέλη θα μπορούσε να συνίσταται σε επιδοτήσεις κεφαλαίου για την ανάπτυξη και την κατασκευή των υποδομών. Θα μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει πρόσθετες παροχές, όπως λόγου χάριν τις εγγυημένες τιμές (βλέπε **πλαίσιο 4**) ή τις πριμοδοτήσεις για την υποστήριξη της λειτουργίας των νεόδμητων εγκαταστάσεων. Στο πλαίσιο των κανόνων του προγράμματος NER300, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να συνιστούν εγγύηση υπέρ της ΕΤΕπ, ώστε αυτή να μπορεί να αποδεσμεύει τμήμα των πόρων που προορίζονται για τα έργα προτού αυτά τεθούν σε λειτουργία. Διαπιστώσαμε ότι κατά τον χρόνο του ελέγχου μας μόνο τέσσερα έργα σε τέσσερα κράτη μέλη είχαν πράγματι ωφεληθεί από την εν λόγω εγγύηση και είχαν λάβει προκαταβολικές από την ΕΤΕπ.

Πλαίσιο 4 — Εγγυημένες τιμές και πριμοδοτήσεις για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές

Το καθεστώς των εγγυημένων τιμών είναι ένα καθεστώς στήριξης, βάσει του οποίου στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες καταβάλλονται σταθερές τιμές για κάθε

μονάδα ενέργειας που παράγεται και διοχετεύεται στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας. Η καταβολή των συγκεκριμένων τιμών είναι εγγυημένη για ορισμένο διάστημα, που συχνά συνδέεται με τον οικονομικό κύκλο ζωής του αντίστοιχου έργου ανανεώσιμης ενέργειας (συνήθως 10 έως 25 χρόνια).

Το καθεστώς των πριμοδοτήσεων είναι ένα καθεστώς στήριξης, στο πλαίσιο του οποίου η παραγόμενη από ανανεώσιμες πηγές ηλεκτρική ενέργεια πωλείται συνήθως στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και οι παραγωγοί εισπράττουν πριμοδότηση επιπλέον της αγοραίας τιμής της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας. Η πριμοδότηση μπορεί να είναι είτε σταθερή (ανεξαρτήτως των τιμών της αγοράς) είτε κυμαινόμενη (ήτοι διαμορφούμενη ανάλογα με την εξέλιξη των τιμών της αγοράς)³⁵.

43. Το 2012, πριν από την πρώτη απόφαση ανάθεσης, η ΕΤΕπ είχε ενημερώσει την Επιτροπή ότι η βιωσιμότητα των υποβληθέντων σχεδίων χρηματοδότησης θα εξαρτιόταν σε μεγάλο βαθμό από τη στήριξη που θα μπορούσαν να παράσχουν τα κράτη μέλη υπό τη μορφή εγγυημένων τιμών αγοράς, επιχορηγήσεων ή άλλων μηχανισμών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, θεωρήθηκε αυτονόητο ότι τα κράτη μέλη θα παρείχαν πρόσθετες επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις στα έργα, με τις οποίες θα συμπληρωνόταν πλήρως η επιχορήγηση από το NER300 για την κάλυψη των σχετικών δαπανών των έργων. Η ΕΤΕπ επεσήμανε ότι, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, τα κράτη μέλη δεν είχαν ακόμη καθορίσει ή εγκρίνει σαφώς τους εν λόγω μηχανισμούς στήριξης κατά την περάτωση της διαδικασίας αξιολόγησης των έργων.

44. Από το 2014³⁶, η Επιτροπή ζήτησε από τα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών για τον καθορισμό των επιπέδων της στήριξης που καταβάλλεται στους φορείς προώθησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Στο παρελθόν, τα κράτη μέλη χρησιμοποιούσαν συχνά για μεγάλα χρονικά διαστήματα

³⁵ Ειδική έκθεση αριθ. 5/2018, με τίτλο «Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές για βιώσιμη αγροτική ανάπτυξη: σημαντικές δυνατότητες συνεργιών που παραμένουν εν πολλοίς αναξιοποίητες».

³⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας 2014-2020», (2014/C 200/01). Βλέπε επίσης τις συστάσεις του 2013: έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «European Commission guidance for the design of renewables support schemes, accompanying the document «Communication from the Commission – Delivering the internal market in electricity and making the most of public intervention'», SWD (2013) 439 final της 5ης Νοεμβρίου 2013.

(παραδείγματος χάριν 25ετίες) σταθερές εγγυημένες τιμές τις οποίες είχαν συμφωνήσει με τους προμηθευτές ενέργειας. Από το 2017, οι ανταγωνιστικές διαδικασίες δημοπράτησης πρέπει να αποτελούν το μοναδικό μοντέλο παροχής επιχειρησιακής στήριξης. Η νέα προσέγγιση για την παροχή αυτής της στήριξης σε ανανεώσιμες μορφές ενέργειας δεν θα εμπόδιζε τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να υποστηρίζουν καινοτόμα έργα επίδειξης. Οι κατευθυντήριες οδηγίες της Επιτροπής παρείχαν τη δυνατότητα αναζήτησης παρέκκλισης από τη διαδικασία υποβολής προσφορών για τις νέες τεχνολογίες με υψηλότερο κόστος ανά μονάδα παραγόμενης ενέργειας. Μολονότι τα εθνικά καθεστάτα παροχής επιχειρησιακής στήριξης μεταβάλλονταν σε όλη την ΕΕ, τα έργα του NER300 που είχαν σχεδιαστεί την εποχή των εγγυημένων τιμών προσπαθούσαν ακόμη να εξασφαλίσουν οριστική επενδυτική απόφαση. Ως εκ τούτου, αντιμετώπιζαν αβεβαιότητα σχετικά με τη διαθεσιμότητα επιχειρησιακής στήριξης στο μέλλον.

45. Στο **πλαίσιο 5** παρουσιάζεται παράδειγμα έργου που τελικά αποσύρθηκε λόγω μεταβολών στο ρυθμιστικό περιβάλλον και στη σχετική οικονομική στήριξη.

Πλαίσιο 5 — Παράδειγμα έργου του NER300 που δεν κατόρθωσε να εξασφαλίσει οριστική επενδυτική απόφαση

Ένα έργο για την ωκεάνια ενέργεια στο Ηνωμένο Βασίλειο είχε βασιστεί στην πρόσβαση στον εθνικό μηχανισμό στήριξης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, όταν υπέβαλε αίτηση για χρηματοδότηση από το πρόγραμμα NER300. Την εποχή εκείνη, το 2012, το κράτος μέλος διέθετε μηχανισμό στήριξης που θα παρείχε χρηματοδότηση στο εν λόγω έργο. Το κράτος μέλος είχε επιβεβαιώσει επί αυτής της βάσης την πρόταση ανάθεσης της Επιτροπής στο πλαίσιο του NER300.

Ωστόσο, η ενεργειακή πολιτική του κράτους μέλους τροποποιήθηκε κατά τη διάρκεια ζωής του προγράμματος NER300. Το 2016 ο υπεύθυνος του έργου ανέφερε ότι, εξαιτίας του νέου ανταγωνιστικού καθεστώτος δημοπράτησης, το έργο δεν μπόρεσε να εξασφαλίσει στήριξη των εσόδων του, διότι το κράτος μέλος είχε καταργήσει τον πλήρη διαχωρισμό των χρηματοδοτήσεων που προορίζονταν για τον θαλάσσιο τομέα στο πλαίσιο του εν λόγω καθεστώτος. Ελλείψει εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης για την κάλυψη του σχετικού χρηματοδοτικού κενού, το έργο δεν κατάφερε να εξασφαλίσει οριστική επενδυτική απόφαση έως τις 31 Δεκεμβρίου 2016 και, ως εκ τούτου, αποσύρθηκε.

46. Όσον αφορά τα έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στο πλαίσιο του ΕΕΠΑ, η παροχή οικονομικής στήριξης επίσης δεν υλοποιήθηκε σύμφωνα με τις προβλέψεις. Στο πλαίσιο 6 παρουσιάζονται σχετικά παραδείγματα.

Πλαίσιο 6 — Έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στο πλαίσιο του ΕΕΠΑ και ρυθμιστική αβεβαιότητα

Το έργο του ΕΕΠΑ στη Γερμανία άρχισε να λειτουργεί αφού είχε ήδη αναπτύξει επιτυχώς μια πιλοτική εγκατάσταση, καθώς και μια συναφή χερσαία εγκατάσταση αποθήκευσης. Παρά την αρχική δέσμευση του κράτους μέλους για την υλοποίηση της εν λόγω τεχνολογίας και έργου, οι καθυστερήσεις, αφενός, στη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας για τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα και, αφετέρου, στο τελικό σχέδιο της εθνικής νομοθεσίας για τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα ανάγκασαν τον χορηγό του έργου να αποφασίσει ότι το έργο ήταν ασύμφορο. Ως εκ τούτου, το έργο ακυρώθηκε το 2013, ενώ η Επιτροπή είχε ήδη καταβάλει 15 εκατομμύρια ευρώ.

Όσον αφορά το έργο ΕΕΠΑ στο Ηνωμένο Βασίλειο, είχε υποβληθεί προσφορά στο πλαίσιο του δεύτερου διαγωνισμού δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα που είχε διοργανωθεί στη χώρα (2012-2015)³⁷: το εθνικό καθεστώς στήριξης θα υποστήριζε δύο έργα επίδειξης τα οποία θα κάλυπταν όλο το εύρος της δέσμευσης και της αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα. Τον Οκτώβριο 2012, η κυβέρνηση δεν επέλεξε το εν λόγω έργο για στήριξη, μολονότι είχε εγκρίνει την ένταξή του στον αρχικό κατάλογο προεπιλεγμένων έργων του ΕΕΠΑ το 2009. Στη συνέχεια, το έργο δεν μπόρεσε να λάβει επιχορήγηση ούτε από το ΝΕΡ300 το 2012. Ωστόσο, η Επιτροπή είχε καταβάλει από το 2009 συνολικά 120 εκατομμύρια ευρώ για το εν λόγω έργο στο πλαίσιο του ΕΕΠΑ. Το γεγονός ότι δεν χορηγήθηκε η αναμενόμενη δημόσια στήριξη από άλλες πηγές, καθώς και οι παρατεταμένες συζητήσεις μεταξύ του κράτους μέλους και της Επιτροπής όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να υποστηριχθεί το έργο μέσω άλλων μηχανισμών σε μεταγενέστερα

³⁷ Βλέπε την έκθεση του Γενικού Ελεγκτή του ΑΟΕ του Ηνωμένου Βασιλείου της 20ής Ιανουαρίου 2017, με τίτλο «Carbon capture and storage: the second competition for government support». Το πρόγραμμα θα δαπανούσε 100 εκατομμύρια λίρες στερλίνες για να χρηματοδοτήσει το 75 % των δαπανών σχεδιασμού και μηχανικής (μελέτες FEED) δύο προσφερόντων. Έως και 900 εκατομμύρια λίρες στερλίνες θα διατίθεντο για την κεφαλαιακή ενίσχυση των δύο έργων. Οκτώ έργα υπέβαλαν προσφορές, ενώ ορισμένα εξ αυτών είχαν επίσης υποβάλει αίτηση για επιχορήγηση από το πρόγραμμα ΝΕΡ300.

στάδια έθεσαν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα του έργου και την αποδοτικότητα των πόρων που επένδυσε η ΕΕ.

47. Τα ρυθμιστικά καθεστώτα και οι μηχανισμοί οικονομικής στήριξης για καινοτόμους ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έχουν ως σκοπό να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων των κρατών μελών και της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια. Οι στόχοι αυτοί πρέπει να εναρμονιστούν με τις διεθνείς συμφωνίες για το κλίμα και τους μακροπρόθεσμους στόχους μείωσης των εκπομπών (δηλαδή με ορίζοντα το 2050 και μετά). Ωστόσο, όταν οι εν λόγω κλιματικοί και ενεργειακοί στόχοι δεν έχουν καθοριστεί σαφώς (παραδείγματος χάριν, δεν βρίσκονται σε νομοθετικά κείμενα) και δεν έχουν σταθερή μακροπρόθεσμη προοπτική, αυτό δημιουργεί περαιτέρω αβεβαιότητα, η οποία επιβαρύνει τους επενδυτικούς όρους για αυτό το είδος καινοτόμων και ριψοκίνδυνων έργων. Στο **πλαίσιο 7** περιγράφονται εν συντομία οι πολλές εργασίες που απομένουν να γίνουν σχετικά με το ζήτημα αυτό.

Πλαίσιο 7 — Οι στρατηγικές ανάπτυξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ο αντίκτυπός τους στην ενεργειακή καινοτομία

Στο πλαίσιο του κανονισμού της ΕΕ για τον μηχανισμό παρακολούθησης του 2013, τα κράτη μέλη όφειλαν, έως το 2015, να υποβάλουν στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος τις «στρατηγικές ανάπτυξης για χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα» με ορίζοντα το 2050, καθώς και την έκθεση προόδου έως τον Μάρτιο του 2017.

Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη³⁸, έως το 2017, μόνο δεκατρία από τα είκοσι οκτώ κράτη μέλη είχαν αναπτύξει στρατηγικές οι οποίες χαρακτηρίζονται ως στρατηγικές ανάπτυξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, σύμφωνα με τα κριτήρια που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Η μελέτη αναφέρει ότι η ποιότητα των στρατηγικών που υποβλήθηκαν ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό, ενώ δεν αποτέλεσαν αντικείμενο νομοθετικής ρύθμισης όλες οι στρατηγικές και πολιτικές που περιλαμβάνονται στα έγγραφα αυτά.

Η πρόταση κανονισμού για την ενεργειακή ένωση του Νοεμβρίου 2016, απαιτεί από τα κράτη μέλη να καταρτίσουν εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα για την περίοδο 2021-2030 και στη

³⁸ «A climate for the future: assessing the Member States' low-carbon development strategies and lessons for Energy Union Governance – an update – the outlook in October 2017», WWF Maximiser project.

συνέχεια τακτικά για τις επόμενες δεκαετίες. Επίσης, έως τον Ιανουάριο του 2020, και στη συνέχεια ανά δεκαετία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταρτίσουν και να υποβάλουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με τις μακροπρόθεσμες στρατηγικές τους για τις χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, με ορίζοντα την επόμενη 50ετία.

48. Η αβεβαιότητα όσον αφορά τις πολιτικές, τους κανονισμούς και τη δημόσια χρηματοδοτική στήριξη επηρεάζει την οικονομική βιωσιμότητα και την εξέλιξη των καινοτόμων ενεργειακών έργων επίδειξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στο πλαίσιο του NER300 και του ΕΕΠΑ. Όσο περισσότερες ήταν οι καθυστερήσεις τόσο αυξανόταν η πιθανότητα να προκύψουν νέα, περισσότερο καινοτόμα έργα, εκτός του NER300.

Για τα έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, βασικά εμπόδια ήταν η μείωση των τιμών αγοράς του διοξειδίου του άνθρακα και η έλλειψη άλλων μορφών στήριξης και εσόδων αποτέλεσαν

49. Όσον αφορά τα έξι έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα που στηρίζονται από το πρόγραμμα ΕΕΠΑ, η σχετική οριστική επενδυτική απόφαση θα έπρεπε να είχε ληφθεί το 2011 ή το 2012 και τα έργα να είχαν τεθεί σε λειτουργία έως το 2015. Εκτός από πολλές άλλες σημαντικές προκλήσεις, ένας βασικός παράγοντας που παρεμπόδισε την υλοποίηση αυτών των στόχων, ήταν η χαμηλότερη από την αναμενόμενη τιμή της αγοράς διοξειδίου του άνθρακα στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ. Στο **γράφημα 9** παρουσιάζεται η εξέλιξη των εν λόγω τιμών.

Γράφημα 9 - Εξέλιξη των τιμών των δικαιωμάτων ΣΕΔΕ της ΕΕ (ευρώ/τόνο CO₂e) την περίοδο 2008-2017³⁹

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει μηνιαίου μέσου όρου επτά συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης δικαιωμάτων εκπομπής ([Quandl](#)).

50. Διαπιστώσαμε ότι οι υπεύθυνοι των έργων δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα που είχαν υποβάλει αίτηση επιχορήγησης ΕΕΠΑ το 2009 είχαν βασίσει την υποστήριξη των οικονομικών σχεδίων τους στις υψηλές και αυξανόμενες τιμές διοξειδίου του άνθρακα. Από την εξέταση των αιτήσεων επιχορήγησης τις οποίες υπέβαλαν το 2009 στο πλαίσιο του ΕΕΠΑ οι έξι φορείς υλοποίησης που στη συνέχεια έλαβαν επιχορήγηση, καθίσταται σαφές ότι θεωρούσαν ότι η τιμή του διοξειδίου του άνθρακα θα κυμαινόταν μεταξύ 20 και 40 ευρώ ανά τόνο κατά τις φάσεις κατασκευής και επίδειξης. Στο πλαίσιο ενός έργου έγινε επίσης εμφανές ότι η βιωσιμότητα του χρηματοδοτικού σχεδίου του εξαρτιόταν επίσης από τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, μόνο

³⁹ Από τα μέσα του 2017, η αγοραία τιμή του διοξειδίου του άνθρακα στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ άρχισε να αυξάνεται και, τον Μάιο, έφθασε τα 16 ευρώ ανά τόνο.

εφόσον η τιμή διοξειδίου του άνθρακα θα κυμαινόταν μεταξύ 65 και 90 ευρώ ανά τόνο θα έδινε πράγματι τη δυνατότητα στο έργο επίδειξης δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα να λειτουργήσει χωρίς ζημίες.

51. Από τα χρηματοδοτικά σχέδιά τους, καθίσταται σαφές ότι τα έργα αυτά ανέμεναν συχνά να λάβουν σημαντική χρηματοδότηση από το πρόγραμμα NER300 στο μέλλον, ακόμη και αν κατά την εν λόγω χρονική στιγμή (το 2009), δεν ήταν γνωστή η τελική μορφή του προγράμματος NER300. Στο **πλαίσιο 8** περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο η αγορά διοξειδίου του άνθρακα καθόρισε επίσης το μέγιστο ύψος των επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος NER300⁴⁰. Η Επιτροπή αποδέχθηκε αυτά τα εξαιρετικά αβέβαια οικονομικά σχέδια, υπέγραψε τις συμφωνίες επιχορήγησης και κατέβαλε το 43 % της διατεθείσας από το ΕΕΠΑ χρηματοδότησης.

Πλαίσιο 8 — Η μείωση της αξίας των δικαιωμάτων ΣΕΔΕ οδήγησε σε μικρότερες επιχορηγήσεις NER300

Βάσει επιστολών επιβεβαίωσης των κρατών μελών και των αναφορών δέουσας επιμέλειας της ΕΤΕπ υπολογίσαμε, για οκτώ έργα CCS στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, ότι οι δαπάνες⁴¹ στο πλαίσιο του NER300 για την εγκατάσταση και λειτουργία των υποδομών δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, ανήλθαν κατά μέσο όρο σε 1,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Η οδηγία για το ΣΕΔΕ θέτει ως ανώτατο όριο της επιχορήγησης στο πλαίσιο του NER300 το 15 % των 300 εκατομμυρίων ευρώ (το οποίο ισούται με 45 εκατομμύρια δικαιώματα). Όταν η τιμή του διοξειδίου του άνθρακα στην αγορά μειώθηκε από 15 ευρώ ανά δικαίωμα εκπομπής το 2010 σε περίπου 7,5 ευρώ το 2011, μειώθηκε και το αναμενόμενο μέγιστο δυνατό ύψος της επιχορήγησης

⁴⁰ Βλέπε τις σχετικές ενότητες για το πρόγραμμα NER300 της αξιολόγησης της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ που διενεργείται στο πλαίσιο του έργου «Υποστήριξη για την αναθεώρηση του συστήματος εμπορίας εκπομπών της ΕΕ» του Νοεμβρίου 2015, που εκπονήθηκε από την αυστριακή Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Περιβάλλοντος (Umweltbundesamt) σε συνεργασία με την Ecologic και την SQ Consult τον Νοέμβριο του 2015 στο πλαίσιο σύμβασης παροχής υπηρεσιών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

⁴¹ Το άρθρο 3, παράγραφος 2, της απόφασης για το πρόγραμμα NER300 ορίζει τα εξής για τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα: «Συναφείς δαπάνες των έργων επίδειξης δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα είναι οι επενδυτικές δαπάνες που βαρύνουν το έργο λόγω της εφαρμογής τεχνολογίας δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, αφαιρουμένης της καθαρής παρούσας αξίας της βέλτιστης εκτίμησης των λειτουργικών εσόδων και εξόδων που οφείλονται στην εφαρμογή της τεχνολογίας δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα κατά τα πρώτα δέκα έτη εκμετάλλευσής».

στο πλαίσιο του NER300 από 675 σε 337 εκατομμύρια ευρώ. Τελικά, η Επιτροπή καθόρισε το μέγιστο δυνατό ύψος σε 300 εκατομμύρια ευρώ. Το γεγονός αυτό αποτέλεσε μεγάλο πλήγμα για τα έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα με ένταση κεφαλαίου, τα οποία προσδοκούσαν να λάβουν πολύ μεγαλύτερη υποστήριξη από το πρόγραμμα NER300. Όλα τα ανωτέρω συνέβησαν ενώ οι χορηγοί των έργων είχαν υποβάλει τις προτάσεις τους και ανέμεναν την αξιολόγησή τους κατά την περίοδο 2011-2012.

Όταν η Επιτροπή κατέταξε τα έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και ζήτησε την επιβεβαίωση των κρατών μελών, τους ανακοίνωσε ότι θεωρούσε ότι θα κάλυπταν τη διαφορά μεταξύ της μέγιστης προβλεπόμενης επιχορήγησης NER300, ύψους 337 εκατομμυρίων ευρώ, και του συνολικού ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης που ήταν αναγκαία για τα εν λόγω έργα. Η εν λόγω διαφορά θα μπορούσε να ανέλθει σε εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ και τα κράτη μέλη δεν ήταν πρόθυμα να την καλύψουν.

52. Τα έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στο πλαίσιο του ΕΕΠΑ στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις Κάτω Χώρες (τα μόνα που εξακολούθησαν μετά το 2013) δεν μπόρεσαν ποτέ να διασφαλίσουν την οικονομική βιωσιμότητά τους, λαμβανομένης υπόψη της μείωσης των τιμών. Τα αναμενόμενα οικονομικά οφέλη από τη δέσμευση και την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα, τα οποία θα συνέβαλαν στην αποφυγή των υψηλών δαπανών στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ, δεν υλοποιήθηκαν όπως αναμενόταν.

53. Το 2012 η Επιτροπή πραγματοποίησε εσωτερική εκτίμηση⁴² του αντικτύπου που είχε η μείωση των τιμών αγοράς διοξειδίου του άνθρακα. Διαπίστωσε ότι είχε καταστεί ιδιαίτερα δύσκολη η λήψη οριστικής επενδυτικής απόφασης για τα εν λόγω έργα. Διατήρησε, ωστόσο, τη χρηματοδοτική στήριξή από το ΕΕΠΑ και επέτρεψε να συνεχιστούν ορισμένες εργασίες μεταφοράς και αποθήκευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις Κάτω Χώρες. Η Επιτροπή εφάρμοσε τη λογική ότι τα έργα αυτά θα μπορούσαν ενδεχομένως να ωφελήσουν άλλους φορείς-πηγές εκπομπών που βρίσκονται στις ίδιες περιφέρειες, εάν οι υποδομές κατασκευάζονταν για κοινή χρήση.

---

⁴² Εσωτερικές ανταλλαγές απόψεων μεταξύ της ΓΔ Ενέργειας και της ΓΔ Προϋπολογισμού σχετικά με τα πολύ χαμηλότερα από τα αναμενόμενα ποσοστά πληρωμών κατά τα πρώτα έτη του ΕΕΠΑ.

54. Η Επιτροπή και ο φορέας υλοποίησης του έργου είχαν αποφασίσει το 2011 να επιβραδύνουν τις εργασίες στις Κάτω Χώρες, λόγω των χαμηλών τιμών αγοράς διοξειδίου του άνθρακα. Η Επιτροπή κατέβαλε σημαντικές προσπάθειες κατά την περίοδο 2015-2017 για να εντοπίσει πρόσθετες πηγές χρηματοδότησης για την κάλυψη των ελλειμμάτων. Διοργάνωσε στις Βρυξέλλες διάφορες συνεδριάσεις στρογγυλής τραπέζης με βασικά ενδιαφερόμενα μέρη από τη βιομηχανία και τα κράτη μέλη και επεδίωξε την εξεύρεση κοινών συμφερόντων για τη συνέχιση του έργου. Ο στόχος ήταν να κατασκευαστούν τουλάχιστον οι απαραίτητες υποδομές και να λειτουργήσουν για μια σύντομη περίοδο επίδειξης. Ο φορέας υλοποίησης του έργου απέσυρε τελικά την υποστήριξή του από το έργο το 2017.

55. Η έλλειψη οικονομικής βιωσιμότητας αποτελεί τον κύριο παράγοντα που δεν επιτρέπει την εγκατάσταση της τεχνολογίας δέσμευσης και την αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στην ΕΕ. Η απότομη μείωση των τιμών αγοράς του διοξειδίου του άνθρακα και η αποτυχία όλων των έργων ΕΕΠΑ να εξασφαλίσουν είτε ένα επαρκές ποσό πρόσθετης δημόσιας χρηματοδότησης μέσω του ΝΕΡ300 ή εθνικών προγραμμάτων έως το 2012 είτε άλλα έσοδα έθεσε σε κίνδυνο τη βιωσιμότητά τους. Η Επιτροπή δεν ανέστειλε ούτε διέκοψε τη χρηματοδοτική της στήριξη προς τα έργα επίδειξης δέσμευσης και την αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΕΠΑ εκείνη τη στιγμή και συνέχισε να καταβάλλει πληρωμές μετά το 2013 σε δύο έργα που τελικά δεν πέτυχαν τον σκοπό τους.

Ο σχεδιασμός του προγράμματος ΝΕΡ300 περιόρισε την ικανότητα της Επιτροπής και των κρατών μελών να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις μεταβαλλόμενες συνθήκες

56. Εξετάσαμε κατά πόσον ο γενικός σχεδιασμός του προγράμματος ΝΕΡ300 εναρμονιζόταν με τις προσδιορισμένες ανάγκες του και κατά πόσον οι διαδικασίες επιλογής των έργων διασφάλιζαν την παροχή επιδοτήσεων στα καλύτερα έργα. Εξετάσαμε περαιτέρω κατά πόσον οι ρυθμίσεις διακυβέρνησης του ΝΕΡ300 επέτρεπαν μια αποτελεσματική και ευέλικτη εκτέλεση των καθηκόντων από τους φορείς διαχείρισης του εν λόγω προγράμματος καινοτομίας.

Το επιλεγέν μοντέλο χρηματοδότησης για το NER300 δεν εξάλειψε αποτελεσματικά τους κινδύνους που απειλούσαν τα έργα επίδειξης

57. Η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να πραγματοποιεί εκτίμηση αντικτύπου για τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες της, καθώς και για εκείνες που θα έχουν τις πλέον μακροπρόθεσμες συνέπειες. Αυτό ισχύει για την τροποποίηση της οδηγίας για το ΣΕΔΕ το 2009 (που θα συνιστούσε αργότερα τη νομική βάση για τη δημιουργία του NER300), καθώς και για την απόφαση της Επιτροπής του 2010 με την οποία θεσπίστηκαν οι διατάξεις εφαρμογής του NER300.

58. Κατά την εξέταση των εκτιμήσεων αντικτύπου οι οποίες αφορούν τη νομική βάση του προγράμματος NER300 που έχει καταρτίσει η Επιτροπή, διαπιστώσαμε ότι η αρχική πρότασή της⁴³ για την αναθεώρηση του ΣΕΔΕ της ΕΕ δεν περιλάμβανε μηχανισμό παροχής κινήτρων για έργα επίδειξης δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα. Ως εκ τούτου, η συνοδευτική εκτίμηση αντικτύπου της Επιτροπής⁴⁴ δεν περιλάμβανε καμία σχετική εκτίμηση αναγκών προς χρήση για τη νομική βάση του NER300. Μια τέτοιου είδους εκτίμηση θα μπορούσε, για παράδειγμα, να χαρτογραφήσει τις ανάγκες χρηματοδότησης των έργων επίδειξης σε όλες τις τεχνολογικές κατηγορίες που θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν. Θα είχε επίσης εντοπίσει τους διαθέσιμους εθνικούς μηχανισμούς υποστήριξης και θα αιτιολογούσε για ποιον λόγο οι μηχανισμοί αυτοί θα έπρεπε να συμπληρωθούν από ένα πρόγραμμα σε επίπεδο ΕΕ.

59. Η ιδέα για έναν τέτοιου είδους μηχανισμό εμφανίστηκε για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας για την αναθεώρηση του ΣΕΔΕ. Η Επιτροπή, στο έγγραφό της του 2008 σχετικά με τις στρατηγικές επιλογές, με τίτλο «Financing large scale demonstration of emerging energy technologies (e.g. CCS Demonstration Plants)», είχε

---

⁴³ COM(2008) 16 τελικό, της 23ης Ιανουαρίου 2008.

⁴⁴ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, «Accompanying document to the proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2003/87/EC so as to improve and extend the EU greenhouse gas emissions allowance trading scheme, Impact Assessment», SEC(2008) 52 της 23ης Ιανουαρίου 2008.

αναφέρει ότι μόνον ένα περιορισμένο σύνολο κρατών μελών θα υποστήριζε ενδεχομένως έναν μηχανισμό δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα.

60. Ο τελικός σχεδιασμός του NER300 περιλάμβανε τόσο τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα όσο και τις καινοτόμους ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο είχαν προσθέσει στην αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ άρθρο με το οποίο ετίθετο η νομική βάση για το πρόγραμμα NER300, και επέκτειναν το πεδίο εφαρμογής του ώστε να καλύψει τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

61. Διαπιστώσαμε ότι δεν υπήρχαν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία τα οποία να δικαιολογούν την ανάγκη για έναν τέτοιου είδους μηχανισμό πρόσθετης χρηματοδότησης σε επίπεδο ΕΕ. Δεν υπήρχε κάποια ικανοποιητική εκτίμηση για την υποστήριξη της νομικής βάσης του NER300, με την οποία να διευκρινίζεται τι είδους στήριξη θα χρειαζόνταν τα πρώιμα έργα επίδειξης, με ευρύ φάσμα τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, ούτε για ποιον λόγο η παροχή στήριξης μετά την έναρξη λειτουργίας θα εξάλειφε τους κινδύνους που απειλούσαν τα έργα όλων των κατηγοριών.

62. Διερευνήσαμε επίσης κατά πόσον οι διατάξεις του νέου άρθρου σχετικά με το πρόγραμμα NER300 της οδηγίας για το ΣΕΔΕ, που επικαιροποιήθηκε το 2009, καθιστούσε αδύνατη την καταβολή κεφαλαίων στα πρώιμα στάδια των έργων. Η οδηγία ορίζει ότι οι επιχορηγήσεις διατίθενται βάσει των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα που αποδεδειγμένα αποφεύχθηκαν. Η νομική ερμηνεία της Επιτροπής ήταν ότι αυτό θα μπορούσε να αποτελεί προϋπόθεση για την εκταμίευση των πόρων, αλλά και προϋπόθεση για την επιστροφή τους σε περίπτωση αποτυχίας του έργου.

63. Η Επιτροπή, στην εκτίμηση αντικτύπου που δημοσίευσε⁴⁵, ανέφερε ότι η ανάκτηση πόρων από τα ατελέσφορα έργα θα ήταν δύσκολη, επειδή οι πόροι αυτοί θα έπρεπε να ανακτηθούν από τα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή τάχθηκε υπέρ της επιλογής της εκταμίευσης κεφαλαίων μετά τη θέση σε λειτουργία. Η οριστική εκτελεστική πράξη του NER300 απηχεί αυτή την επιλογή, η οποία πιθανότατα επηρέασε την απορρόφηση των

---

⁴⁵ Impact Assessment, SEC(2010) 1320 τελικό της 3ης Νοεμβρίου 2010.

πόρων από τα έργα επίδειξης, αλλά συνέβαλε στην προστασία των χρηματοδοτικών πόρων του NER300.

64. Από την εξέταση εγγράφων, τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήσαμε στο πλαίσιο των ελεγκτικών εργασιών μας και τις απαντήσεις στην έρευνά μας επιβεβαιώθηκε ότι ο σχεδιασμός του NER300 ως προγράμματος που θα παρείχε οικονομική στήριξη σε έργα μετά τη θέση σε λειτουργία τους δεν λειτούργησε πολύ καλά ως προς την ικανοποιητική μείωση των κινδύνων των έργων.

65. Ελλείπει σαφών και πειστικών εκτιμήσεων αναγκών για την υποστήριξη αυτού του βασικού χαρακτηριστικού του σχεδιασμού της νομικής βάσης του NER300, η χρηματοδοτική προσέγγιση δεν ανταποκρίθηκε επαρκώς στις ανάγκες ως προς την εξάλειψη των κινδύνων και τη χρηματοδότηση έργων επίδειξης ευρέος φάσματος καινοτόμων τεχνολογιών. Η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ για την περίοδο 2021-2030⁴⁶ προσπαθεί να επιλύσει το πρόβλημα αυτό και καθιερώνει τη δυνατότητα χορήγησης του 40 % του ποσού της επιχορήγησης σε προηγούμενα στάδια των έργων, υπό την προϋπόθεση της επίτευξης ορισμένων οροσήμων.

Οι διαδικασίες επιλογής και λήψης αποφάσεων σχετικά με τα έργα του NER300 ήταν περίπλοκες

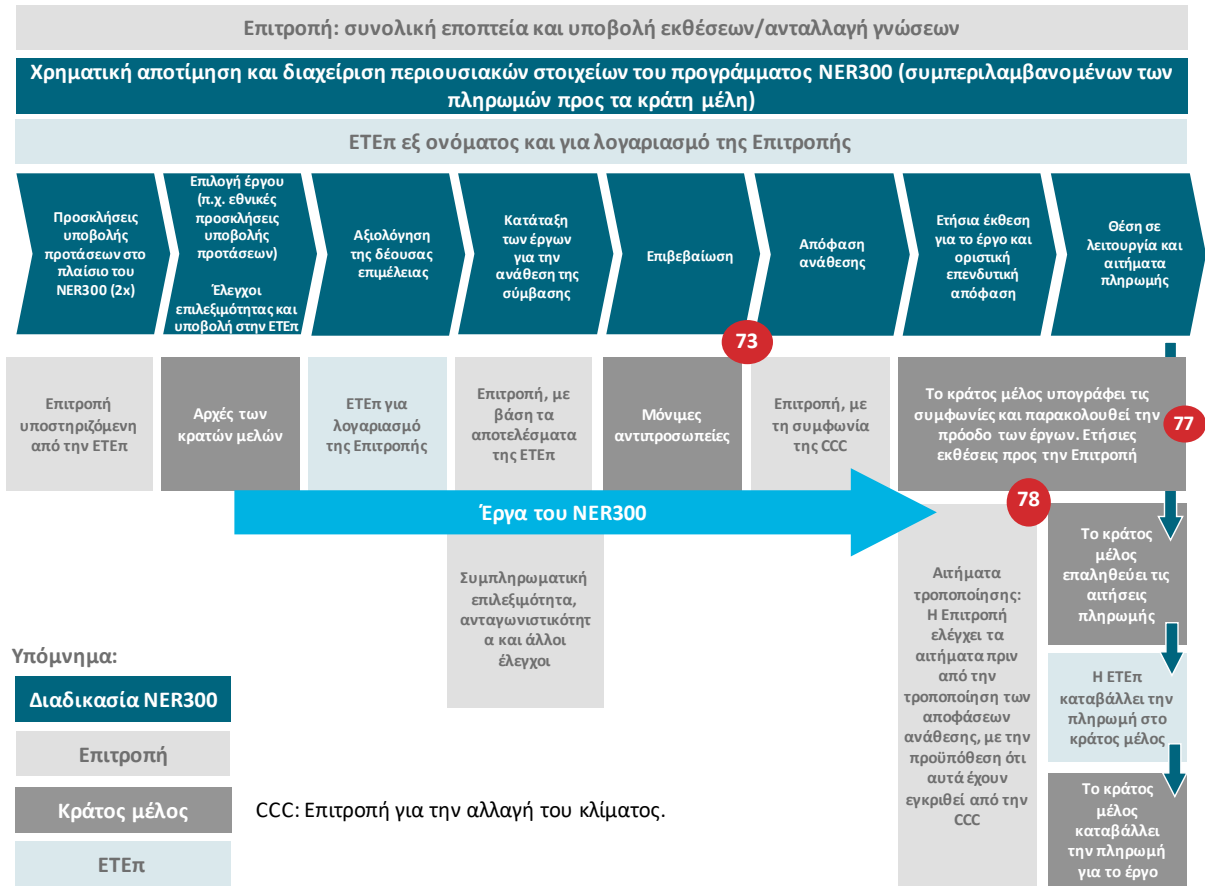
66. Σύμφωνα με την απόφαση NER300, στόχος του προγράμματος ήταν να επιλέγει και να στηρίζει τα βέλτιστα δυνατά έργα, τα οποία καλύπτουν ευρύ φάσμα τεχνολογιών και υλοποιούνται σε ισόρροπα καταναεμημένες γεωγραφικές θέσεις.

67. Τα κράτη μέλη, η ΕΤΕπ και η Επιτροπή διαδραμάτισαν όλα τον ρόλο τους κατά τη διαδικασία υποβολής, επιλογής και ανάθεσης των έργων. Το **γράφημα 10** δίνει μια γενική εικόνα όλων των ρόλων που ανατίθενται στις οντότητες που εμπλέκονται στη διαχείριση του προγράμματος NER300.

---

⁴⁶ Οδηγία (ΕΕ) 2018/410 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ με σκοπό την ενίσχυση οικονομικά αποδοτικών μειώσεων των εκπομπών και την προώθηση επενδύσεων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814 (ΕΕ L 76 της 19.3.2018, σ. 3).

Γράφημα 10 — Βασικά στάδια της διαδικασίας NER300 και κατανομή των ρόλων και των αρμοδιοτήτων

Σημείωση: Τα κόκκινα σημεία παραπέμπουν στα αντίστοιχα σημεία του κειμένου.

Πηγή: ΕΕΣ.

68. Η Επιτροπή και η ΕΤΕπ ανέπτυξαν ένα εγχειρίδιο διαδικασιών, βάσει του οποίου η ΕΤΕπ προβαίνει στην αξιολόγηση της δέουσας επιμέλειας (δηλαδή της τεχνικής και χρηματοοικονομικής βιωσιμότητας). Η ΕΤΕπ πρέπει να κατατάσσει τα έργα που λαμβάνουν θετική αξιολόγηση κατά σειρά κόστους ανά μοναδιαία επίδοση (CPUP)⁴⁷. Πριν από τη λήψη

⁴⁷ Το άρθρο 8, παράγραφος 2, της απόφασης για το πρόγραμμα NER300 περιέχει ορισμό του CPUP. Το CPUP υπολογίζεται ως το πηλίκο της συνολικής αιτούμενης δημόσιας χρηματοδότησης για το καινοτόμο στοιχείο ενός έργου διά της συνολικής ποσότητας διοξειδίου του άνθρακα που προβλέπεται να αποθηκευθεί (δέκα έτη), προκειμένου για τα έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, ή την ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που προβλέπεται να παραχθεί (άνω των πέντε ετών) για τα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η Επιτροπή έκρινε ότι το χαμηλό CPUP ήταν ένας καλός δείκτης των δυνατοτήτων για μείωση του κόστους της τεχνολογίας, καθώς και η καταλληλότερη παράμετρος για την κατάταξη των έργων στο πλαίσιο των υποκατηγοριών τους.

αποφάσεων ανάθεσης με βάση αυτή την κατάταξη, η Επιτροπή, σύμφωνα με τους κανόνες του προγράμματος NER300⁴⁸, προβαίνει σε νέες διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη, προκειμένου να επιβεβαιώσει την υποστήριξή τους. Θεωρούμε ότι η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίζει τη σύννομη και αποτελεσματική εφαρμογή των εν λόγω διαδικασιών.

Αξιολόγηση της δέουσας επιμέλειας από την ΕΤΕπ

69. Η ΕΤΕπ διενήργησε την αξιολόγηση δέουσας επιμέλειας για λογαριασμό της Επιτροπής και σύμφωνα με το εγχειρίδιο διαδικασιών. Η εν λόγω αξιολόγηση ήταν διεξοδική και τεκμηριωνόταν σε αναλυτική έκθεση για κάθε υποβληθέν έργο. Ωστόσο, στο πλαίσιο της αξιολόγησης δεν βαθμολογήθηκε ούτε εκτιμήθηκε το επίπεδο στο οποίο οι αιτήσεις πληρούσαν τα επιμέρους κριτήρια της αξιολόγησης της δέουσας επιμέλειας. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της δέουσας επιμέλειας της ΕΤΕπ εκφράζονταν απλώς με ένα «ναι» ή ένα «όχι»⁴⁹.

70. Οι διαδικασίες περί δέουσας επιμέλειας, που αναπτύχθηκαν υπό την εποπτεία της Επιτροπής, δεν υποχρέωναν την ΕΤΕπ να αξιολογεί την οικονομική βιωσιμότητα των έργων. Η οικονομική βιωσιμότητα συνιστά βασικό στοιχείο αυτού που οι τράπεζες συνήθως αξιολογούν ως «τραπεζική ελκυστικότητα» των έργων, ήτοι την ικανότητά τους να επιδεικνύουν σαφή ροή εσόδων που τους επιτρέπουν να εξυπηρετήσουν τα χρέη τους και να εξασφαλίσουν απόδοση από τη σχετική επένδυση. Για τον λόγο αυτό, μια θετική αξιολόγηση της δέουσας επιμέλειας της ΕΤΕπ για ένα έργο NER300 δεν σήμαινε ότι το έργο θα ήταν επίσης επιλέξιμο για χρηματοδότηση από την ΕΤΕπ (παραδείγματος χάριν, μέσω δανείου).

71. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, η ΕΤΕπ επεσήμανε σημαντικά προβλήματα στην οικονομική βιωσιμότητα. Συμβούλευσε την Επιτροπή να προσέχει ιδιαίτερα τους οικονομικούς κινδύνους που συνδέονται με ορισμένα έργα, κυρίως λόγω των μεγάλων ποσών που ζητούνταν να χρηματοδοτηθούν με δανεισμό,

---

⁴⁸ Άρθρο 5, παράγραφος 5, της απόφασης 2010/670/ΕΕ της Επιτροπής.

⁴⁹ Το συμπέρασμα της αξιολόγησης της δέουσας επιμέλειας από την ΕΤΕπ μπορεί να είναι θετικό χωρίς σχόλια, θετικό συνοδευόμενο από συστάσεις που πρέπει να λάβει υπόψη η Επιτροπή ή αρνητικό.

καθώς και των ελάχιστων αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με τη διαθεσιμότητα αυτών των δανείων. Παρά τις εν λόγω γενικές ανησυχίες, η ΕΤΕπ διαπίστωσε ότι το 88 % των έργων ήταν, από τεχνικής και οικονομικής άποψης, βιώσιμα⁵⁰ και η Επιτροπή τα έκρινε άξια χρηματοδότησης.

Κατάταξη των διαθέσιμων έργων

72. Μετά την αξιολόγηση της δέουσας επιμέλειας, η Επιτροπή κατέταξε τα επιλέξιμα και βιώσιμα έργα στις διάφορες υποκατηγορίες έργων, βασιζόμενη στον δείκτη CRUP⁵¹. Η ΕΤΕπ είχε ενημερώσει την Επιτροπή ότι υπήρχε σημαντική αβεβαιότητα σχετικά με τα στοιχεία που αφορούσαν αυτό τον δείκτη. Τα έργα που υποβλήθηκαν βρίσκονταν γενικά σε πρώιμο στάδιο του σχεδιασμού τους. Το κόστος και οι αναμενόμενες επιδόσεις που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό αυτής της παραμέτρου, καθώς και της απαιτούμενης δημόσιας χρηματοδότησης, ήταν ακόμη πολύ αβέβαιες.

Αντιμετώπιση των κινδύνων και υλοποίηση των συστάσεων πριν από τη χορήγηση κονδυλίων

73. Εξετάσαμε δείγμα 26 εκθέσεων της ΕΤΕπ από τα πέντε επιλεγέντα κράτη μέλη. Όσον αφορά επτά έργα που επιχορηγήθηκαν από την Επιτροπή, η ΕΤΕπ είχε επισημάνει ρητώς τους σημαντικότερους κινδύνους τους οποίους η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει πριν από τη λήψη των αποφάσεων ανάθεσης. Τέσσερα από αυτά τα έργα έχουν πλέον αποσυρθεί. Οι ετήσιες εκθέσεις των έργων αυτών δείχνουν ότι οι βασικοί κίνδυνοι που είχαν επισημανθεί από την ΕΤΕπ στις σχετικές εκθέσεις αξιολόγησης της δέουσας επιμέλειας όντως υλοποιήθηκαν. Στο πλαίσιο 9 παρουσιάζονται σχετικά παραδείγματα.

---

⁵⁰ Συνολικά, τα κράτη μέλη υπέβαλαν στην ΕΤΕπ 111 αιτήσεις επιχορήγησης NER300 στο πλαίσιο δύο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων. Η Επιτροπή επιβεβαίωσε την επιλεξιμότητα 94 έργων και η ΕΤΕπ έδωσε θετική αξιολόγηση της δέουσας επιμέλειας για 83 εξ αυτών (ήτοι για το 88 %).

⁵¹ Στο παράρτημα IV παρουσιάζονται δύο παραδείγματα εθνικών προγραμμάτων, σχετικά με τα οποία, εκτός της ποσοτικής παραμέτρου για το κόστος της χρηματοδότησης, εφαρμόστηκαν πολλαπλά κριτήρια βαθμολόγησης για την κατάταξη των καινοτόμων ενεργειακών έργων χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Πλαίσιο 9 — Παραδείγματα βασικών κινδύνων που επεσήμανε η ΕΤΕπ και οι οποίοι επηρέασαν την πρόοδο των έργων

Όσον αφορά την οικονομική μελέτη που είχε υποβάλει με την αίτηση επιχορήγησης, ένα έργο στον τομέα της πλωτής αιολικής ενέργειας στην Ισπανία προσδοκούσε να αποκτήσει πρόσβαση σε εγγυημένες τιμές. Η ΕΤΕπ συνέστησε στην Επιτροπή να επιβεβαιώσει ορισμένα στοιχεία πριν από τη λήψη της απόφασης περί ανάθεσης του έργου, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασής του σε εγγυημένες τιμές. Η Επιτροπή ζήτησε από το κράτος μέλος να επιβεβαιώσει το έργο επί της συγκεκριμένης βάσης. Μολονότι αυτό επιβεβαίωσε τη στήριξη του έργου, ανέφερε ότι δεν θα υπήρχαν εγγυημένες τιμές και δεν πρότεινε εναλλακτική χρηματοδότηση. Στη συνέχεια, η Επιτροπή κατέβαλε την επιχορήγηση. Μετά την απόφαση ανάθεσης, το έργο ανέφερε καθυστερήσεις στην ετήσια έκθεσή του όσον αφορά τη λήψη της οριστικής επενδυτικής απόφασης και την έναρξη λειτουργίας του, διότι δεν ήταν σε θέση να εξασφαλίσει εγγυημένες τιμές ούτε εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης (βλέπε επίσης σημεία 42 έως 48 για το ζήτημα της ρυθμιστικής αβεβαιότητας). Σύμφωνα με την τελευταία διαθέσιμη έκθεση, η κατάσταση ήταν κρίσιμη το 2016, μολονότι συνεχίστηκαν ορισμένες εργασίες που αφορούσαν τεχνικές πτυχές και εκδόσεις αδειών.

Όσον αφορά ένα έργο βιοενέργειας στην Πολωνία, η ΕΤΕπ έθεσε πολλά ερωτήματα σχετικά με την τεχνική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεραίνοντας παράλληλα ότι υπήρχε σοβαρός κίνδυνος η επίτευξη της οριστικής επενδυτικής απόφασης να μην πραγματοποιηθεί εντός 24 μηνών από την απόφαση ανάθεσης, εάν δεν βελτιώνονταν οι τρέχουσες συνθήκες της αγοράς και το ενδιαφέρον των επενδυτών. Επίσης, διατύπωσε σειρά άλλων συστάσεων οι οποίες έπρεπε να εξετασθούν από την Επιτροπή πριν από την καταβολή της επιχορήγησης. Το κράτος μέλος επιβεβαίωσε το έργο και την εθνική στήριξη και η Επιτροπή κατέβαλε την επιχορήγηση. Ωστόσο, κατά τον χρόνο του ελέγχου, το έργο βρισκόταν στη διαδικασία απόσυρσης επειδή δεν ήταν οικονομικά βιώσιμο.

74. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάσαμε τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή και τα κράτη μέλη έλαβαν υπόψη τους τις συστάσεις της ΕΤΕπ πριν από τις αποφάσεις ανάθεσης. Δεν εντοπίσαμε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι τα κράτη μέλη είχαν συμβουλευθεί τις εκθέσεις δέουσας επιμέλειας της ΕΤΕπ, όταν η Επιτροπή τους ζήτησε να επαναβεβαιώσουν την υποστήριξή τους στα έργα. Τα περισσότερα κράτη μέλη ζήτησαν τους εμπιστευτικούς φακέλους της ΕΤΕπ μετά την απόφαση ανάθεσης.

75. Η διαδικασία επιλογής και ανάθεσης των έργων στο πλαίσιο του προγράμματος NER300 ήταν μεν περίπλοκη και χρονοβόρα, αλλά δεν εξέταζε το βασικό ζήτημα της

οικονομικής βιωσιμότητας. Ο σχεδιασμός της διαδικασίας δεν έδινε επαρκή έμφαση στη συγκριτική ποιότητα, στα επίπεδα καινοτομίας και στη χρηματοοικονομική βιωσιμότητα των έργων. Είναι επίσης σημαντικό οι αναθέτουσες αρχές (ήτοι η Επιτροπή και τα κράτη μέλη / η επιτροπή για την αλλαγή του κλίματος) να είναι πλήρως ενήμερες για τους κινδύνους που ενέχουν τα έργα, όπως αυτοί εντοπίζονται κατά τις αξιολογήσεις της δέουσας επιμέλειας, πριν από τη λήψη των αποφάσεων ανάθεσης και υπογραφής των συμφωνιών για τα εν λόγω έργα. Οι παράγοντες αυτοί από κοινού ενδέχεται να μειώσουν τον βαθμό βεβαιότητας σχετικά με το κατά πόσον τα έργα αυτά μπορούν να επιτύχουν τους επιδιωκόμενους στόχους, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών του προγράμματος.

Στη διαδικασία λήψης αποφάσεων του NER300 συμμετέχουν πολλά μέρη

76. Το μοντέλο διακυβέρνησης του NER300 προβλέπει ότι η Επιτροπή έχει τη συνολική ευθύνη για το πρόγραμμα και διεξάγει συζητήσεις με τα κράτη μέλη και την επιτροπή για την αλλαγή του κλίματος.

77. Μολονότι η Επιτροπή έχει αυτό τον συνολικό συντονιστικό ρόλο, δεν λαμβάνει απαραίτητως ολοκληρωμένη και έγκαιρη ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο των έργων. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν εμπιστευτικές ετήσιες εκθέσεις προόδου στην Επιτροπή. Το υπόδειγμα της ετήσιας έκθεσης δεν απαιτεί την αναφορά στοιχείων σχετικά με τις εθνικές χρηματοδοτικές συνεισφορές ή το χρηματοδοτικό σχέδιο του έργου. Επομένως, η Επιτροπή δεν διαθέτει τέτοιου είδους πληροφορίες, εκτός εάν τα κράτη μέλη τις διαβιβάσουν προαιρετικά.

78. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να απαντήσουν απευθείας σε αιτήματα σημαντικής τροποποίησης των έργων, δεδομένου ότι η Επιτροπή παρεμβαίνει στην εξέταση και την έγκρισή τους⁵². Ο ρόλος της Επιτροπής εν προκειμένω προκύπτει από το γεγονός ότι οι σημαντικές τροποποιήσεις που επηρεάζουν την απόφαση ανάθεσης του έργου (π.χ. μέγεθος, πεδίο εφαρμογής, σημαντικές προθεσμίες) πρέπει να εγκρίνονται μέσω επιτροπολογίας. Προκειμένου τα κράτη μέλη να μπορούν να προβούν σε τροποποίηση των

---

⁵² Στην ενότητα 5 του παραρτήματος II της πρώτης [C (2012) 9432 final της 18ης Δεκεμβρίου 2012] και της δεύτερης [C2014) 4493 τελικό της 8ης Ιουλίου 2014] απόφασης ανάθεσης προβλέπεται ότι οι τροποποιήσεις των έργων πρέπει να εγκρίνονται από την Επιτροπή.

συμφωνιών που υπέγραψαν για τα έργα, η Επιτροπή πρέπει να εγκρίνει εκτελεστικές αποφάσεις για την τροποποίηση της σχετικής απόφασης ανάθεσης. Πρόκειται για μια περίπλοκη διαδικασία με τη συμμετοχή της Επιτροπής, των μόνιμων αντιπροσωπειών των κρατών μελών και των χορηγών των έργων.

79. Λαμβανομένων υπόψη των ταχέως εξελισσόμενων τεχνολογιών και αγορών, τα καινοτόμα έργα χρειάζονται ταχείες απαντήσεις και λήψη αποφάσεων από τις διαχειριστικές αρχές. Το μοντέλο διακυβέρνησης του προγράμματος NER300 δεν ανταποκρίνεται σε αυτές τις ανάγκες και είναι υπερβολικά περίπλοκο. Η Επιτροπή το επιβεβαίωσε αυτό και στην εκτίμηση αντικτύπου για την αναθεώρηση της τέταρτης φάσης του ΣΕΔΕ της ΕΕ (2021-2030)⁵³.

Άλλα χαρακτηριστικά του σχεδιασμού του προγράμματος NER300 επιβράδυναν την ικανότητα αντίδρασης σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον

80. Τα έργα ενεργειακής επίδειξης με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα ενέχουν πολλούς κινδύνους. Επομένως, είναι αυξημένη η πιθανότητα αλλαγών ή αποτυχίας (όσον αφορά την προσέλκυση χρηματοδότησης ή την επίτευξη των αναμενόμενων ενεργειακών εκροών) σε σύγκριση με τα έργα ώριμων τεχνολογιών. Ο σχεδιασμός των προγραμμάτων δημόσιας χρηματοδότησης για τέτοιου είδους επενδύσεις πρέπει, επομένως, να πραγματοποιείται κατά τρόπον ώστε να παρέχει στις διαχειριστικές αρχές τη δυνατότητα να βρίσκουν ευέλικτες και έγκαιρες λύσεις, προκειμένου τα προγράμματα να μην εκτρέπονται της πορείας που πρέπει να ακολουθήσουν για την επίτευξη των στόχων τους.

Τα προκαθορισμένα τεχνολογικά κριτήρια περιόρισαν την ευελιξία σε επίπεδο προγράμματος

81. Η Επιτροπή παρείχε επιχορηγήσεις σε έργα του NER300 βάσει προκαθορισμένης κατάστασης τεχνολογικών κατηγοριών και κατώτατων ορίων. Η εν λόγω κατάσταση του 2009 αποτέλεσε τη βάση για δύο προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, οι οποίες έπρεπε

---

⁵³ «Impact Assessment accompanying the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2003/87/EC to enhance cost-effective emission reductions and low-carbon investments», SWD(2015) 135 final της 15ης Ιουλίου 2015.

να διοργανωθούν εντός διετίας. Το νομικό πλαίσιο δεν προέβλεπε μελλοντικές αναθεωρήσεις ή τροποποιήσεις αυτής της κατάστασης.

82. Ωστόσο, τα έργα που κατατάσσονταν ως πρωτοπόρα στις κατηγορίες τους όταν εγκρίθηκαν το 2012 και το 2014, σε πολλές περιπτώσεις υπερκεράστηκαν από τις εξελίξεις στις αγορές και στους σχετικούς τεχνολογικούς τομείς πριν καν τεθούν σε λειτουργία. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό συμβαίνει με μεγάλη ταχύτητα. Στο **πλαίσιο 10** παρουσιάζεται ένα τέτοιο παράδειγμα.

Πλαίσιο 10 - Παράδειγμα έργων υπεράκτιας αιολικής ενέργειας που έλαβαν στήριξη στο πλαίσιο του NER300

Στη Γερμανία, δύο μεγάλα έργα υπεράκτιας αιολικής ενέργειας στο πλαίσιο του NER300 ήταν έτοιμα να τεθούν σε λειτουργία στις αρχές του 2018. Ακόμη και στην περίπτωση που αποδειχθούν επιτυχή και διαθέτουν καινοτόμα χαρακτηριστικά, δεν αποτελούν την πρώτη επίδειξη νέας τεχνολογίας (στην προκειμένη περίπτωση στροβίλου 6 MW) που δεν είναι ακόμη εμπορικώς διαθέσιμη. Ο τομέας της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας αναπτύχθηκε ταχύτατα την τελευταία δεκαετία και στροβίλοι 6 MW εγκαταστάθηκαν για πρώτη φορά στην Ευρώπη το 2012⁵⁴. Εάν τα έργα είχαν αναπτυχθεί κατά τρόπον ώστε να τηρήσουν τις αρχικές προθεσμίες του NER300 (δηλαδή έως το 2016), θα μπορούσαν να είχαν συμβάλει ουσιαστικότερα στον στόχο του NER300 για την «πρώτη εμπορική ανάπτυξη» καινοτόμου τεχνολογίας.

83. Ως εκ τούτου, ο εκ των προτέρων καθορισμός πολύ συγκεκριμένων τεχνολογικών κριτηρίων ενός προγράμματος στήριξης προσκρούει σε περιορισμούς. Οι ταχείες μεταβολές στις αγορές και στις τεχνολογίες μπορεί να καταστήσουν τα έργα που επιλέγονται βάσει των κριτηρίων αυτών λιγότερο ανατρεπτικά από το αναμενόμενο, ιδίως όταν προκύπτουν καθυστερήσεις.

⁵⁴ Κεφάλαιο 3.2 της έκθεσης «JRC Wind Energy Status Report», έκδοση 2016, Κοινό Κέντρο Ερευνών, 2017.

Χρειάζονταν λύσεις που να εξασφαλίζουν ότι τα μη δαπανηθέντα κονδύλια λόγω έργων που αποσύρθηκαν θα αξιοποιούνται για τη χρηματοδότηση επειγουσών προτεραιοτήτων της ΕΕ

84. Οι κανόνες του προγράμματος NER300 όριζαν ότι, μετά την 31η Δεκεμβρίου 2015, τυχόν εναπομένοντα κεφάλαια θα επιστρέφονταν στα κράτη μέλη. Παρά την προηγούμενη τροποποίηση της απόφασης NER300 για την παράταση των προθεσμιών κατά δύο έτη, το 2016 συνέχισαν να αποσύρονται έργα από το πρόγραμμα NER300 λόγω της αδυναμίας τήρησης της προθεσμίας για τη λήψη οριστικής επενδυτικής απόφασης. Λόγω απουσίας κατάλληλου εφεδρικού καταλόγου με συναφή έργα μετά τη δεύτερη πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να αντικαταστήσει τα εν λόγω έργα με άλλα που είχε ήδη εξετάσει η ΕΤΕπ. Το νομικό πλαίσιο του NER300 δεν περιλάμβανε επίσης καμία επιλογή για την προκήρυξη άλλης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων. Οι αποσύρσεις έργων ενδέχεται να οδηγήσουν στη σώρευση μη δαπανηθέντων κονδυλίων ύψους τουλάχιστον 840 εκατομμυρίων ευρώ έως τα μέσα του 2018 (40 % των διατεθέντων 2,1 δισεκατομμυρίων ευρώ)⁵⁵.

85. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή, σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής για την αλλαγή του κλίματος, αποφάσισε⁵⁶ να διαθέσει τα μη δαπανηθέντα κονδύλια από την πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων (τουλάχιστον 436 εκατομμύρια ευρώ) για τη συμπλήρωση των χρηματοοικονομικών μέσων που διαχειρίζεται η ΕΤΕπ⁵⁷. Με τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή η αξιοποίηση των μη δαπανηθέντων κονδυλίων του προγράμματος NER300 για συναφείς δραστηριότητες μέχρι την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου Καινοτομίας. Ωστόσο, η φύση και οι στόχοι των εν λόγω μέσων δεν ταυτίζονται με εκείνους του προγράμματος NER300⁵⁸. Ο προβληματισμός που αναλύουμε στην επόμενη

---

⁵⁵ Στο παράρτημα I παρέχεται επισκόπηση όλων των έργων που ανατέθηκαν στο πλαίσιο του NER300.

⁵⁶ Απόφαση (ΕΕ) 2017/2172 της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2017, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/670/ΕΕ όσον αφορά τη διάθεση των μη εκταμιευμένων εσόδων από τον πρώτο κύκλο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων (ΕΕ L 306 της 22.11.2017, σ. 24).

⁵⁷ Με προτεραιότητα στη διευκόλυνση InnoFin για έργα ενεργειακής επίδειξης και στον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» για τις μεταφορές (το χρεωστικό μέσο της ΔΣΕ).

⁵⁸ Παραδείγματος χάριν, τα χρηματοοικονομικά μέσα δεν μπορούν να διασφαλίζουν τη γεωγραφική κατανομή των πόρων, όπως προέβλεπε το πρόγραμμα NER300. Το εν λόγω πρόγραμμα έπρεπε να στοχεύει στους τομείς του ΣΕΔΕ της ΕΕ (δηλαδή την παραγωγή ηλεκτρικής

ενότητα σχετικά με τη λογοδοσία για τον τρόπο που δαπανώνται τα κονδύλια του NER300 αφορά επίσης τις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα κεφάλαια αυτά διοχετεύονται σε χρηματοοικονομικά μέσα.

Ο συντονισμός και οι ρυθμίσεις περί λογοδοσίας χρήζουν βελτίωσης

86. Πολλά είναι τα μέσα και τα προγράμματα της ΕΕ με στόχους παρόμοιους με εκείνους του προγράμματος NER300 (βλέπε παράρτημα V). Δεδομένου αυτού του πολύπλοκου τοπίου, εξετάσαμε κατά πόσον η Επιτροπή και τα κράτη μέλη σημείωσαν πρόοδο όσον αφορά την εναρμόνιση των ευρωπαϊκών δημόσιων και ιδιωτικών δράσεων υπέρ της καινοτομίας για παραγωγή ενέργειας με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Εξετάσαμε επίσης κατά πόσον οι υπηρεσίες της Επιτροπής που είναι αρμόδιες για προγράμματα σχετικά με την επιτάχυνση της καινοτομίας στον τομέα της καθαρής ενέργειας συνεργάζονται αποτελεσματικά για τον συντονισμό της διαχείρισης των τρεχόντων προγραμμάτων, όπως το NER300, το «Ορίζων 2020» και η διευκόλυνση InnoFin για έργα ενεργειακής επίδειξης, και την αξιοποίηση της συνδυασμένης εμπειρογνωσίας τους για την ανάπτυξη συνεκτικών χρηματοδοτικών πακέτων και λύσεων. Επιπροσθέτως, αξιολογήσαμε τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη και η Επιτροπή λογοδοτούν για τη διαχείριση και τα αποτελέσματα του προγράμματος NER300.

Παρότι η πρόοδος ήταν βραδύτερη από την προβλεπόμενη, το σχέδιο ΣΕΤ αποτελεί τη βάση για τη βελτίωση του συντονισμού στην Ευρώπη

87. Ο καλός συντονισμός επιτυγχάνεται όταν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εργάζονται από κοινού για να επιτευχθεί αποτελεσματικός συντονισμός τόσο καθέτως (μεταξύ της Επιτροπής και των αρμόδιων εθνικών αρχών) όσο και οριζοντίως (μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών της Επιτροπής, μεταξύ των οικείων εθνικών υπηρεσιών, καθώς και με

ενέργειας και τους βιομηχανικούς κλάδους, όχι τις μεταφορές).·Επίσης, σύμφωνα με την ερμηνεία των κανόνων του ΣΕΔΕ της ΕΕ και του προγράμματος NER300 από την Επιτροπή, τα κονδύλια του εν λόγω προγράμματος έπρεπε να διατεθούν βάσει επαλήθευσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα που αποφεύχθηκαν, ενώ τα χρηματοοικονομικά μέσα χρηματοδοτούν κατά γενικό κανόνα τα πρώτα στάδια των έργων (δηλαδή προτού τα έργα αρχίσουν πραγματικά να εκπέμπουν ή να μην εκπέμπουν διοξείδιο του άνθρακα).

εξωτερικούς φορείς)⁵⁹. Βασική πρωτοβουλία για την επίτευξη αυτού του συντονισμού στην ΕΕ είναι το (ολοκληρωμένο) σχέδιο ΣΕΤ, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο το 2008 και εφαρμόζεται από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη σε εθελοντική βάση. Το σχέδιο ΣΕΤ επιδιώκει επίσης την αλληλεπίδραση με τη βιομηχανία και την πανεπιστημιακή κοινότητα μέσω ειδικών πλατφορμών που έχουν εξελιχθεί με την πάροδο των ετών.

88. Το σχέδιο ΣΕΤ δεν αποτελεί μέσο χρηματοδότησης, αλλά αποβλέπει στον συντονισμό και στην ευθυγράμμιση των σχετικών ενωσιακών, εθνικών και ιδιωτικών χρηματοδοτικών πόρων. Τα κράτη μέλη συμμετέχουν στη διευθύνουσα ομάδα της οποίας προεδρεύει η Επιτροπή, καθώς και σε ομάδες εργασίας. Εντός της Επιτροπής, στο σχέδιο ΣΕΤ συμμετέχουν η ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας, η ΓΔ Ενέργειας και το Κοινό Κέντρο Ερευνών. Το 2015 η Επιτροπή και τα κράτη μέλη προέβησαν σε αναθεώρηση του σχεδίου, προκειμένου αυτό να ευθυγραμμιστεί με τις προτεραιότητες Ε&Κ της ενεργειακής ένωσης.

89. Οι εκπρόσωποι των κρατών μελών, των οποίων τη γνώμη ζητήσαμε κατά τις επισκέψεις μας, αξιολόγησαν θετικά την εμπειρία τους με το σχέδιο ΣΕΤ⁶⁰. Σημείωσαν, ωστόσο, ότι η αρχική φιλοδοξία για την επίτευξη κοινού προγραμματισμού και κοινής χρηματοδότησης των δράσεων καινοτομίας στην παραγωγή ενέργειας εξακολουθεί μέχρι σήμερα να προβληματίζει σοβαρά.

90. Στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου σχεδίου ΣΕΤ, η διευθύνουσα ομάδα ανέθεσε, ήδη το 2015, σε 14 προσωρινές ομάδες εργασίας να αναπτύξουν σχέδια εφαρμογής, τα οποία η ίδια θα ενέκρινε έως τον Νοέμβριο του 2017. Στο τέλος του 2017, η διευθύνουσα ομάδα

---

⁵⁹ Σε έγγραφο του 2015 με τίτλο «Renewable Energy Technology Innovation Policy [RETIP]: a process development guide», ο Διεθνής Οργανισμός Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (IRENA) ανέλυε με ποιο τρόπο η διακυβέρνηση είναι εξαιρετικά σημαντική για την εφαρμογή των μέσων RETIP. Ο IRENA τόνιζε ότι η συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων είναι σημαντική για την καινοτομία και ότι η συνεργασία σε οριζόντιο επίπεδο έχει καθοριστική σημασία για την επίτευξη συνοχής και την αποφυγή αντιφατικών μεταξύ τους πολιτικών.

⁶⁰ 19 κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και η Τουρκία, η Ισλανδία, η Νορβηγία και η Ελβετία, συμμετέχουν σε τουλάχιστον μία προσωρινή ομάδα εργασίας στο πλαίσιο του σχεδίου ΣΕΤ.

είχε εγκρίνει και εκδώσει πέντε σχέδια εφαρμογής⁶¹. Δεν είχε ακόμη αποφασίσει το πώς θα παρουσίαζε την επίτευξή τους.

91. Η Επιτροπή ζήτησε από τα κράτη μέλη να δώσουν συνέχεια στη φιλοδοξία για κοινό προγραμματισμό και κοινή χρηματοδότηση. Τα κράτη μέλη δεν συμφώνησαν να δεσμεύσουν εθνικούς πόρους που θα διατίθεντο στα εν λόγω σχέδια εφαρμογής. Ούτε φορείς από τον ιδιωτικό τομέα που εκπροσωπούνται στις πλατφόρμες τεχνολογίας και καινοτομίας για την ενέργεια (ETIP) δέχθηκαν να δεσμεύσουν οικονομικές εισφορές υπέρ των σχεδίων υλοποίησης του σχεδίου ΣΕΤ.

92. Παρά τον συντονιστικό ρόλο της στο μεγαλύτερο πρόγραμμα ενεργειακής επίδειξης στην Ευρώπη και τη σημασία της συμμετοχής της για την επίτευξη των στόχων του σχεδίου ΣΕΤ, η ΓΔ Δράσης για το Κλίμα άρχισε να συμμετέχει στη διευθύνουσα ομάδα του σχεδίου ΣΕΤ μόλις τον Οκτώβριο του 2016. Δεν έλαβε μέρος στις προσωρινές ομάδες εργασίας σχετικά με την εμβέλεια του NER300, ούτε στο μελλοντικό Ταμείο Καινοτομίας. Το 2017 η εν λόγω γενική διεύθυνση διοργάνωσε χωριστές αναλυτικές συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης με εκπροσώπους των ενδιαφερόμενων μερών από τον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τους ενεργοβόρους βιομηχανικούς κλάδους και τον τομέα της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, με θέμα τη μελλοντική μορφή του Ταμείου Καινοτομίας.

93. Το 2015 το ολοκληρωμένο σχέδιο ΣΕΤ ευθυγράμμισε τους στόχους του με τις προτεραιότητες της ενεργειακής ένωσης και αναγνώρισε την έλλειψη προόδου ως προς ορισμένες από τις βασικές φιλοδοξίες που είχε διατυπώσει από την έναρξη της εφαρμογής του το 2008. Ελλείψει διαρθρωμένης και τακτικής υποβολής εκθέσεων προόδου που να αναφέρονται σε σαφώς μετρήσιμα αποτελέσματα, είναι δύσκολο να προσδιοριστούν τα οφέλη που απορρέουν άμεσα από τη συνεργασία σε επίπεδο σχεδίου ΣΕΤ.

---

⁶¹ Για τους ενεργοβόρους βιομηχανικούς τομείς, τη δέσμευση, χρήση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα, τα φωτοβολταϊκά, τα συγκεντρωτικά ηλιακά συστήματα και τις ηλεκτρικές στήλες.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής πρέπει να βελτιώσουν τον μεταξύ τους συντονισμό και τη συνεκτικότητα της στήριξης που παρέχει η ΕΕ σε έργα επίδειξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

94. Το 2009 η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση «Επενδύσεις στην ανάπτυξη τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών (σχέδιο ΣΕΤ)»⁶² η οποία βασίζεται στους στόχους του σχεδίου ΣΕΤ που διατυπώθηκαν το 2008. Προκειμένου να κινητοποιήσει περισσότερους πόρους για επιδείξεις μεγάλης κλίμακας, η Επιτροπή αναζητούσε νέους τρόπους συνδυασμού πόρων από διάφορους συντελεστές και μέσα, όπως επιχορηγήσεις, δάνεια και εγγυήσεις δανείων. Σημείωνε ότι η ΕΤΕπ θα μπορούσε να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στη βελτίωση του συντονισμού και στην εξασφάλιση της συνέχειας στη διάθεση χρηματοδότησης, με ιδιαίτερη μνεία στον μηχανισμό χρηματοδότησης με επιμερισμό των κινδύνων (RSFF) που υποστηρίζεται από το 7ο ΠΠ.

Συμπληρωματικότητα μεταξύ του NER300 και των άλλων προγραμμάτων επιχορηγήσεων της ΕΕ

95. Το 2010 η Επιτροπή, στην εκτίμηση του αντικτύπου του NER300⁶³, σημείωνε ότι το πρόγραμμα όφειλε να λειτουργεί συμπληρωματικά προς το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα (ήτοι το 7ο ΠΠ την περίοδο 2007-2013) και να απευθύνεται σε έργα ευρισκόμενα σε ωριμότερο στάδιο.

96. Το 7ο ΠΠ (και αργότερα το «Ορίζων 2020» για την περίοδο 2014-2020) εφαρμοζόταν παράλληλα με το NER300 και το ΕΕΠΑ από το 2009/2010. Όταν η Επιτροπή ξεκίνησε το πρόγραμμα NER300 το 2010, ο ρόλος των ερευνητικών προγραμμάτων όσον αφορά τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων επίδειξης στον τομέα της ενέργειας δεν καθοριζόταν με μεγάλη σαφήνεια. Μεταξύ του 7ου ΠΠ και του «Ορίζων 2020», διαπιστώσαμε ότι ο αριθμός των μεγάλων έργων ενεργειακής επίδειξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα που λαμβάνουν επιχορηγήσεις έχει αυξηθεί, όπως έχει αυξηθεί και το ύψος των επιμέρους επιχορηγήσεων. Η μεγαλύτερη επιδότηση για ένα τέτοιο έργο στο πλαίσιο του

---

⁶² COM(2009) 519/4.

⁶³ SEC(2010) 1320 τελικό της 3ης Νοεμβρίου 2010.

«Ορίζων 2020» είναι ελάχιστα χαμηλότερη από 40 εκατομμύρια ευρώ⁶⁴, ενώ το μέσο ύψος της επιχορήγησης στο πλαίσιο του NER300 ήταν 54 εκατομμύρια ευρώ. Το «Ορίζων 2020» στοχεύει συγκεκριμένα στη χρηματοδότηση μεγαλύτερων έργων από ό,τι το 7ο ΠΠ, ώστε να έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο. Είναι επομένως σημαντικό να παρακολουθείται ο τρόπος με τον οποίο το «Ορίζων 2020» (και το διάδοχο πρόγραμμα του από το 2020) και το NER300 (και το διάδοχο πρόγραμμα του από το 2021) αλληλοσυμπληρώνονται ή ανταποκρίνονται σε διαφορετικές ανάγκες και αλληλεπιδρούν.

NER300 και χρηματοοικονομικά μέσα

97. Η απόφαση σχετικά με το NER300 αναφέρεται επίσης στη δυνατότητα συνδυασμού της χρηματοδότησης από το NER300 με δάνεια που χορηγούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού χρηματοδότησης με επιμερισμό των κινδύνων⁶⁵. Ο μηχανισμός αυτός όντως υποστηρίζει μια σειρά έργων επίδειξης που αφορούν την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Μολονότι αυτό αποτελεί παράδειγμα συνεργασίας της Επιτροπής με την ΕΤΕπ για την ανάπτυξη άλλων χρηματοδοτικών λύσεων, αυτές δεν περιλάμβαναν κανένα από τα έργα του NER300. Ως εκ τούτου, δεν προέκυψε κανένας συνδυασμός των προϊόντων που παρέχουν αυτά τα δύο προγράμματα.

98. Κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού (2014-2020), η διευκόλυνση InnoFin διαδέχθηκε τον μηχανισμό χρηματοδότησης με επιμερισμό των κινδύνων. Ένα από τα θεματικά πεδία παρέμβασης της διευκόλυνσης αυτής αφορά τα έργα ενεργειακής επίδειξης⁶⁶. Η Επιτροπή εισήγαγε αυτό το νέο χρηματοδοτικό μέσο για την υποστήριξη

---

⁶⁴ Το 7ο ΠΠ χρηματοδότησε 31 μεγάλα έργα ενεργειακής επίδειξης με υψηλότερο ποσό επιχορήγησης τα 35,5 εκατομμύρια ευρώ. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020», 47 από τις εν λόγω επιχορηγήσεις έχουν υπογραφεί (ή βρίσκονται σε προπαρασκευαστικό στάδιο) με υψηλότερο ποσό επιχορήγησης τα 39,3 εκατομμύρια ευρώ. 16 έργα στο πλαίσιο του NER300 έλαβαν υψηλότερη επιχορήγηση, αλλά πέντε από αυτά είχαν ήδη αποσυρθεί ή αποσύρονταν κατά τον χρόνο του ελέγχου.

⁶⁵ Αιτιολογική σκέψη 5 της απόφασης 2010/670/ΕΕ της Επιτροπής.

⁶⁶ Η ΕΤΕπ και η Επιτροπή δρομολόγησαν τη διευκόλυνση InnoFin για έργα ενεργειακής επίδειξης το 2015. Η αρχική συνεισφορά της ΕΕ στη διευκόλυνση από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» ανερχόταν σε 150 εκατομμύρια ευρώ. Η διευκόλυνση παρέχει δάνεια, εγγυήσεις δανείων ή επενδύσεις σε μετοχικό κεφάλαιο, το ύψος των οποίων μπορεί να φθάσει από 7,5 έως και 75 εκατομμύρια ευρώ, σε καινοτόμα, πρώτα στο είδος τους, έργα ενεργειακής επίδειξης εμπορικής κλίμακας στα πεδία των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας και του υδρογόνου. Η

έργων όπως αυτών που υποστηρίζονται από το ΝΕΡ300, τα οποία την εποχή εκείνη σημείωναν καθυστερήσεις στον χρηματοοικονομικό προγραμματισμό τους.

99. Παρ' όλες τις προσπάθειες εξασφάλισης ευρύτερου φάσματος χρηματοοικονομικών προϊόντων και πρόσθετων συνεισφορών από την Επιτροπή υπέρ των έργων ενεργειακής επίδειξης (βλέπε **πλαίσιο 11**), κανένα από τα δέκα έργα του ΝΕΡ300 που είχαν υποβάλει αίτηση για δανειακή χρηματοδότηση από την InnovFin έως το τέλος του 2017 δεν είχε υπογράψει σύμβαση δανείου κατά την ολοκλήρωση του εν προκειμένω ελέγχου. Η ιδιαίτερη φύση των έργων ενεργειακής επίδειξης του ΝΕΡ300 (π.χ. ανώτερη τεχνολογία και υψηλότεροι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι σε σύγκριση με ώριμα τεχνολογικά έργα, αβεβαιότητα σχετικά με τις αναμενόμενες επιδόσεις και τα έσοδα) είναι τέτοια που αυτά δύσκολα ικανοποιούν τις τυπικές απαιτήσεις της ΕΤΕπ περί δέουσας επιμέλειας.

Πλαίσιο 11 — Έργα ενεργειακής επίδειξης της InnovFin

Στο πρόγραμμα εργασίας του «Ορίζων 2020» για ασφαλή, καθαρή και αποδοτική ενέργεια για την περίοδο 2018-2020⁶⁷, η Επιτροπή διαπίστωνε ότι υπήρχε μεγάλη ζήτηση για τη διευκόλυνση InnovFin για έργα ενεργειακής επίδειξης και ότι αυτό θα διπλασίαζε τη χρηματοδοτική στήριξη που παρέχει το «Ορίζων 2020», εκτοξεύοντάς την από τα 150 εκατομμύρια στα 300 εκατομμύρια ευρώ, ενώ το 2019 και το 2020 θα χρειάζονταν περαιτέρω 100 εκατομμύρια ευρώ. Το πεδίο εφαρμογής του μέσου αυτού διευρύνθηκε επίσης, προκειμένου να καλύψει όλες τις προτεραιότητες του σχεδίου ΣΕΤ, εξαιρουμένης της ενεργειακής απόδοσης και της πυρηνικής ενέργειας, αλλά συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης, χρήσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα. Η ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας προτίθεται επίσης να αναπτύξει ένα πλαίσιο επιχορηγήσεων υπό το «Ορίζων 2020» συμπληρωματικά προς τα προϊόντα της διευκόλυνσης InnovFin για έργα ενεργειακής επίδειξης⁶⁸.

συνεισφορά της ΕΕ χρησιμοποιείται για να καλύψει το 100 % των τυχόν ζημιών που υφίσταται η ΕΤΕπ, εάν κάποιο έργο δεν θα μπορούσε να αποπληρώσει το δάνειό του.

⁶⁷ Απόφαση C(2017) 7124 της Επιτροπής της 27ης Οκτωβρίου 2017.

⁶⁸ Το «Ορίζων 2020» λήγει το 2020 και, ως εκ τούτου, δεν θα υπάρξει αλληλεπικάλυψη με το νέο Ταμείο Καινοτομίας που θα αρχίσει να εφαρμόζεται το 2021. Επί του παρόντος καταρτίζεται το σχέδιο του 9ου ΠΠ και των συναφών χρηματοοικονομικών μέσων.

Ταμείο Καινοτομίας και διασφάλιση της συμπληρωματικότητας μετά το 2020

100. Το 2017, η ΓΔ Δράσης για το Κλίμα διοργάνωσε συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, με σκοπό να αντλήσει διδάγματα από το πρόγραμμα NER300 και να προετοιμάσει τον σχεδιασμό του νέου Ταμείου Καινοτομίας. Τα ενδιαφερόμενα μέρη ζήτησαν επίσης τη δημιουργία ενός προγράμματος συνδυαστικής χρηματοδότησης, που θα προβλέπει μεν τη στήριξη των χρηματοοικονομικών μέσων, αλλά θα παρέχει και επιχορηγήσεις για επενδύσεις στα πρώτα στάδια της ανάπτυξης ενός έργου.

101. Σύμφωνα με την τελική έκθεση⁶⁹, το Ταμείο Καινοτομίας πρέπει να παρέχει κυρίως επιχορηγήσεις, που θα συμπληρώνονται από μερικές επιχορηγήσεις ή/και δάνεια με ελαχιστοποίηση του κινδύνου ή μετοχικό κεφάλαιο με μεγαλύτερη ένταση των επιχορηγήσεων για την πρώιμη φάση των έργων. Η έκθεση υπογράμμισε περαιτέρω ότι το νέο ταμείο πρέπει να συμπληρώνει και να μην επικαλύπτει τα υπάρχοντα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ και των κρατών μελών. Στα συγκεκριμένα παραδείγματα περιλαμβάνονταν το «Ορίζων 2020», η διευκόλυνση InnonFin, ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» και κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων και το ΕΤΣΕ.

102. Έτσι, τόσο η ΓΔ Δράσης για το Κλίμα όσο και η ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας εξετάζουν επί του παρόντος με ποιο τρόπο μπορούν να σχεδιάσουν καλύτερα τους πρωταρχικούς μηχανισμούς στήριξης (Ταμείο Καινοτομίας και διευκόλυνση InnonFin για έργα ενεργειακής επίδειξης σε συνδυασμό με επιχορηγήσεις από το «Ορίζων 2020») για τα έργα ενεργειακής επίδειξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Μετά την έναρξη εφαρμογής του NER300, αυξήθηκε επίσης η χρηματοδότηση που παρέχεται από το «Ορίζων 2020» για περισσότερο ώριμα έργα ενεργειακής επίδειξης (περιλαμβανομένων των εισφορών του στη διευκόλυνση InnonFin για έργα ενεργειακής επίδειξης). Δεν είναι σαφές κατά πόσον το NER300 (και το Ταμείο Καινοτομίας), αφενός, και το «Ορίζων 2020» / 7ο ΠΠ (συμπεριλαμβανομένων των συνεισφορών τους σε χρηματοοικονομικά μέσα), αφετέρου,

---

⁶⁹ Βλέπε τη συνοπτική έκθεση που παρουσιάστηκε στο πλαίσιο τελικής διάσκεψης που διοργανώθηκε από τη ΓΔ Δράσης για το Κλίμα, με τίτλο «Finance for Innovation: towards the ETS innovation fund, Climate Strategy Partners», 12 Ιουνίου 2017.

θα αλληλοσυμπληρώνονται επαρκώς, ώστε να δικαιολογείται η ύπαρξη παράλληλων προγραμμάτων δημόσιας χρηματοδότησης με διαφορετικούς φορείς διαχείρισης και όργανα εποπτείας (Επιτροπή).

103. Συνολικά, η Επιτροπή δεν έχει ακόμη κάνει πραγματικότητα τη φιλοδοξία που διαδήλωνε το 2009 και επανεπιβεβαίωσε το 2016⁷⁰ και η οποία συνίστατο στη συνεπέστερη και καλύτερη στόχευση των πόρων και των χρηματοοικονομικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των επιχορηγήσεων της ΕΕ, των δανειακών προϊόντων και της συμμετοχής σε μετοχικό κεφάλαιο, που απευθύνονταν στα διαφορετικά στάδια ανάπτυξης των μεγάλης κλίμακας έργων ενεργειακής επίδειξης.

Οι περί λογοδοσίας ρυθμίσεις του NER300 δεν είναι αρκετά σαφείς

104. Τα κονδύλια του NER300 δεν εμπίπτουν στον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, κατά συνέπεια, ο δημοσιονομικός κανονισμός της ΕΕ δεν ισχύει όσον αφορά τη διαχείρισή τους. Πρόκειται για πόρους των κρατών μελών, που δημιουργούνται από ένα μέσο πολιτικής της ΕΕ (το ΣΕΔΕ της ΕΕ). Η νομική βάση του NER300 (δηλαδή η οδηγία για το ΣΕΔΕ και η απόφαση για το NER300) δεν περιλαμβάνει ρητές αναφορές σε δημοσιονομικό έλεγχο (παραδείγματος χάριν για τις πληρωμές) ούτε σε (εσωτερικό ή εξωτερικό) λογιστικό έλεγχο.

105. Τα εθνικά σημεία επαφής με τα οποία συνομιλήσαμε στο πλαίσιο του ελέγχου μας θεωρούσαν γενικώς τα κονδύλια του NER300 ως κονδύλια της ΕΕ⁷¹. Δεν υπάρχει νομική απαίτηση για ετήσια κατάρτιση έκθεσης εκ μέρους της Επιτροπής σχετικά με τις επιχειρησιακές ή οικονομικές επιδόσεις του προγράμματος, κατά τρόπον ώστε να εξασφαλίζεται πλήρης δημόσια λογοδοσία. Δεν υπάρχει διαδικασία απαλλαγής της Επιτροπής για τη διαχείριση των εν λόγω κεφαλαίων. Η ΕΤΕπ καταρτίζει και υποβάλλει στην Επιτροπή εμπιστευτικές οικονομικές καταστάσεις σχετικά με την από μέρους της διαχείριση των στοιχείων ενεργητικού του NER300 και αναφέρει τα σχετικά κεφάλαια ως εκτός

---

⁷⁰ COM(2016) 763 final.

⁷¹ Βλέπε την αναφορά στα κεφάλαια του NER300 ως κεφάλαια της ΕΕ στη σ. 21 της έκθεσης του Γενικού Ελεγκτή του ΑΟΕ του Ηνωμένου Βασιλείου, της 20ής Ιανουαρίου 2017, με τίτλο «Carbon capture and storage: the second competition for government support».

ισολογισμού στοιχείο που διακρατεί για λογαριασμό τρίτου⁷². Η Επιτροπή δεν αναφέρει τα κεφάλαια του NER300 στον ισολογισμό της ΕΕ.

106. Συνολικά, ο δημοσιονομικός έλεγχος και οι ρυθμίσεις λογοδοσίας για το πρόγραμμα NER300 δεν είναι αρκετά σαφείς. Οι ρυθμίσεις αυτές είναι απαραίτητες προκειμένου να παρέχεται αδιάσειστη διασφάλιση περί της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των εν λόγω δημόσιων πόρων από τις οντότητες που εμπλέκονται στη διαχείριση του προγράμματος.

107. Το 2016 η ομάδα υψηλού επιπέδου για τους ιδίους πόρους επισήμανε ότι μία επιλογή για νέους ιδίους πόρους θα ήταν η ένταξη σε αυτούς των εσόδων από το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΕΔΕ της ΕΕ)⁷³.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

108. Μολονότι αναγνωρίζουμε τις δύσκολες συνθήκες αγοράς για αυτό το είδος δραστηριότητας μετά το 2008, το γενικό συμπέρασμά μας είναι ότι το ΕΕΠΑ και το NER300 δεν συνέβαλαν στην πρόοδο που επιδιωκόταν ως προς την επίδειξη της εμπορικής βιωσιμότητας της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και μιας σειράς καινοτόμων ανανεώσιμων μορφών ενέργειας.

109. Το ΕΕΠΑ υπολείπεται των φιλόδοξων στόχων του για δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου άνθρακα, δεδομένου ότι κανένα από τα έργα που επιχορηγήθηκε από την ΕΕ δεν απέδειξε την τεχνολογία αυτή σε εμπορική κλίμακα (βλέπε **σημεία 20 έως 22**). Πέντε από τις έξι συγχρηματοδοτούμενα έργα δεν είχαν ολοκληρωθεί.

110. Η χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΕΠΑ για την υπεράκτια αιολική ενέργεια αποσκοπούσε στην κατασκευή καινοτόμων ανεμογεννητριών και εδράσεων, αυξάνοντας

---

⁷² Βλέπε επίσης τα «Εκτός ισολογισμού στοιχεία στις 31 Δεκεμβρίου 2016» στη δημοσιονομική έκθεση της ΕΤΕπ για το 2016, και τη σημείωση Ζ όπου αναφέρεται: «Η ΕΤΕπ υποστηρίζει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως παράγοντα στην εφαρμογή της πρωτοβουλίας NER300 — [...]. Η ΕΤΕπ καταρτίζει χωριστές οικονομικές καταστάσεις για το NER300».

⁷³ «Μελλοντική χρηματοδότηση της ΕΕ – Τελική έκθεση και συστάσεις της ομάδας υψηλού επιπέδου για τους ιδίους πόρους», Δεκέμβριος 2016, σύσταση 4, στοιχείο β).

παράλληλα τις συνδέσεις δικτύου μεταξύ κρατών μελών. Το εν λόγω πρόγραμμα συνέβαλε θετικά σε έναν ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα, παρά τις επανειλημμένες καθυστερήσεις και τη διακοπή δύο έργων (βλέπε [σημεία 23 έως 26](#)).

111. Ακόμη, διαπιστώσαμε ότι, στο πλαίσιο του NER300, κανένα έργο επίδειξης δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα δεν έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς (βλέπε [σημεία 28 έως 30](#)). Το μόνο έργο δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα που χρηματοδότησε η Επιτροπή το 2014 διέκοψε τις δραστηριότητές του αφού το κράτος μέλος ανέστειλε την εθνική στήριξη το 2015. Το έργο δεν μπορούσε, επομένως, να εξασφαλίσει οριστική επενδυτική απόφαση και είναι πιθανό να αποσυρθεί από το NER300 το 2018.

112. Επίσης, το NER300 έχει εκτραπεί της πορείας του ως προς την επίτευξη του προβλεπόμενου αντικτύπου για καινοτόμους ανανεώσιμες μορφές ενέργειας που δεν ήταν ακόμη εμπορικώς διαθέσιμες όταν η Επιτροπή επέλεξε έργα (βλέπε [σημεία 31 έως 36](#)). Παρά την απόφαση του 2015 για τη μετάθεση όλων των προθεσμιών κατά δύο έτη, επτά έργα είχαν αποσυρθεί στις αρχές του 2018. Τα έργα αυτά δεν έχουν αξιοποιήσει τις επιχορηγήσεις που τους διατέθηκαν, ούτε έχουν αποφέρει τις αναμενόμενες εκροές ως προς την καθαρή ενέργεια.

113. Όσον αφορά τους λόγους των παραλείψεων και των καθυστερήσεων, διαπιστώσαμε ότι τα καινοτόμα έργα χαμηλών εκπομπών άνθρακα που στηρίζονται από το ΕΕΠΑ και το NER300 επηρεάστηκαν αρνητικά από τις δυσμενείς συνθήκες ως προς τις επενδύσεις (βλέπε [σημεία 37 έως 55](#)). Ενώ ορισμένες από τις επενδυτικές συνθήκες καθορίζονται από τις ευρύτερες οικονομικές εξελίξεις, άλλες μπορούν να καθορίζονται ή να επηρεάζονται από τους υπευθύνους για τη χάραξη πολιτικής. Η αβεβαιότητα όσον αφορά τις μακροπρόθεσμες στρατηγικές για το κλίμα και την ενέργεια και τις αντίστοιχες πολιτικές, κανονισμούς και δημόσια χρηματοδοτική στήριξη είχε αρνητική επίδραση στην ικανότητα των έργων να προσελκύσουν ιδιωτικές επενδύσεις και να καταλήξουν σε οριστική επενδυτική απόφαση (βλέπε [σημεία 41 έως 48](#)).

114. Επιπλέον των οικονομικών και άλλων παραγόντων που αναφέρονται ανωτέρω, η πτώση της τιμής της αγοράς για τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ από το 2011 ήταν ένα βασικό εμπόδιο για έργα επίδειξης δέσμευσης και

αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στην ΕΕ (βλέπε σημεία 49 έως 55). Το γεγονός αυτό επηρέασε τις ήδη επισφαλείς από επιχειρηματική άποψη περιπτώσεις έργων επίδειξης δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, βάσει των οποίων η Επιτροπή είχε προβεί σε επιχορηγήσεις ΕΕΠΑ το 2009. Οι χαμηλές τιμές οδήγησαν επίσης στη διαθεσιμότητα χαμηλότερων των αναμενόμενων ποσών για επιχορηγήσεις στο πλαίσιο του ΝΕΡ300, με συνέπεια την αύξηση των χρηματοδοτικών ελλειμμάτων.

115. Επιπλέον, η αποτυχία όλων των έργων ΕΕΠΑ να εξασφαλίσουν επαρκή πρόσθετη δημόσια χρηματοδότηση μέσω του ΝΕΡ300 ή των εθνικών προγραμμάτων έως το 2012 έθεσε σε κίνδυνο τη βιωσιμότητά τους. Η Επιτροπή κατέβαλε προσπάθειες για να εξασφαλίσει τη συνέχιση των εργασιών για την επίδειξη τεχνολογίας δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, αλλά στη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία ούτε ανέστειλε ούτε έπαυσε τη χρηματοδοτική της στήριξη σε έργα που τελικά απέτυχαν.

116. Καινοτόμα ενεργειακά έργα που συμβάλλουν στην ενεργειακή μετάβαση της ΕΕ προς χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα απαιτούν καλύτερο επενδυτικό κλίμα. Σε αυτό το πλαίσιο, ο προτεινόμενος κανονισμός για τη διακυβέρνηση της ενεργειακής ένωσης προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα εκπονούν και θα υποβάλλουν στην Επιτροπή εθνικά σχέδια για το κλίμα και την ενέργεια, τα οποία θα περιγράφουν τις μακροπρόθεσμες αναπτυξιακές στρατηγικές χαμηλών εκπομπών άνθρακα (βλέπε πλαίσιο 7) και θα στηρίζονται σε σταθερές πολιτικές και κανονισμούς για την προώθηση και τη στήριξη της χρήσης των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας και την περαιτέρω μείωση των εκπομπών⁷⁴. Ρόλος της Επιτροπής θα είναι ο έλεγχος των σχεδίων και των σχετικών εκθέσεων των κρατών μελών, προκειμένου να εξακριβώνει κατά πόσον περιέχουν όλα τα απαιτούμενα στοιχεία. Η Επιτροπή θα χρησιμοποιεί τις πληροφορίες αυτές όταν χορηγεί ενωσιακή χρηματοδότηση.

---

⁷⁴ Το 2014 το Συνέδριο συνέστησε ήδη στην Επιτροπή να προωθήσει τη θέσπιση από τα κράτη μέλη ενός σταθερού και προβλέψιμου ρυθμιστικού πλαισίου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Βλέπε σύσταση 1 της ειδικής έκθεσης αριθ. 6/2014, με τίτλο «Επιτεύχθηκαν θετικά αποτελέσματα με τη στήριξη από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές;», Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2014.

Σύσταση 1 – Αύξηση του δυναμικού για αποτελεσματική στήριξη από την ΕΕ των ενεργειακών καινοτομιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

Προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της ενωσιακής υποστήριξης σε καινοτόμα έργα ενεργειακής επίδειξης με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, η **Επιτροπή** οφείλει, όταν μεγάλα έργα εντάσεως κεφαλαίου που χρειάζονται συνδυασμό εθνικής **και** ενωσιακής στήριξης προτείνονται για χρηματοδότηση από το προτεινόμενο Ταμείο Καινοτομίας και άλλα συναφή υπό κεντρική διαχείριση προγράμματα της ΕΕ, να αξιολογεί τη συνάφειά τους με τα εθνικά σχέδια για το κλίμα και την ενέργεια και να εξασφαλίζει σταθερές και διαφανείς δεσμεύσεις από τα κράτη μέλη πριν από τη χορήγηση των ενωσιακών πόρων.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: έως το τέλος του 2021.

117. Διαπιστώσαμε επίσης ότι ορισμένες πτυχές του σχεδιασμού του προγράμματος NER300 περιόρισαν την ικανότητα της Επιτροπής και των κρατών μελών να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις μεταβαλλόμενες συνθήκες (βλέπε **σημεία 56 έως 85**).

118. Το επιλεγέν μοντέλο του NER300 για τη χορήγηση δημόσιων πόρων σε έργα μόνο μετά την έναρξη της λειτουργίας τους δεν αιτιολογούνταν επαρκώς με εκτιμήσεις αναγκών και μετέθεσε τους περισσότερους κινδύνους στους φορείς υλοποίησης των έργων. Πριν από τη δημιουργία του NER300 στο πλαίσιο της οδηγίας για το ΣΕΔΕ, δεν υπήρχε σαφής εκτίμηση από την οποία να προκύπτει τι είδους στήριξη θα χρειάζονταν τα πρώιμα έργα επίδειξης ευρέος φάσματος καινοτόμων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, τα οποία αντιμετώπιζαν πολλές και διαφορετικές επενδυτικές και ρυθμιστικές προκλήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ. Η νομική βάση που εγκρίθηκε το 2018 για το νέο Ταμείο Καινοτομίας αποσκοπεί στη διευθέτηση του ζητήματος της ελαχιστοποίησης των κινδύνων (βλέπε **σημεία 57 έως 65**).

119. Οι διαδικασίες επιλογής και λήψης αποφάσεων σχετικά με τα έργα του NER300 ήταν περίπλοκες (βλέπε **σημεία 66 έως 75**). Η διαδικασία επιλογής και παροχής των επιχορηγήσεων που εφαρμόζουν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη δεν εστίαζε επαρκώς στη συγκριτική ποιότητα και στους χρηματοπιστωτικούς και οικονομικούς κινδύνους που απειλούν τη βιωσιμότητα των έργων. Επίσης, δεν καταφέραμε να εξακριβώσουμε αν τα κράτη μέλη είχαν επαρκή επίγνωση των κινδύνων και των συστάσεων που διατύπωνε η

ΕΤΕπ πριν από την έγκριση των αξιολογηθέντων έργων που ανέμεναν την απόφαση επιχορήγησης της Επιτροπής. Οι παράγοντες αυτοί μείωσαν τον βαθμό βεβαιότητας σχετικά με το κατά πόσον τα έργα αυτά θα μπορούσαν να επιτύχουν τους στόχους τους, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών του προγράμματος. Επίσης, υπάρχει περιθώριο ενίσχυσης της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του NER300, ιδίως όσον αφορά τα αιτήματα σημαντικών τροποποιήσεων έργων, οι οποίες απαιτούν τώρα τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας.

Σύσταση 2 – Βελτίωση των διαδικασιών επιλογής έργων και λήψης αποφάσεων για το μελλοντικό Ταμείο Καινοτομίας

Ενόψει της προγραμματισμένης έναρξης της εφαρμογής του νέου Ταμείου Καινοτομίας το 2021, η **Επιτροπή** οφείλει να βελτιώσει τα κρίσιμα στοιχεία της διαδικασίας επιλογής έργων και λήψης αποφάσεων σε σύγκριση με το NER300. Ειδικότερα οφείλει:

- α) να θεσπίσει κριτήρια για την κατάργηση της χρηματοδότησης στις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα έργα δεν επιτυγχάνουν τα συμφωνηθέντα ορόσημα·
- β) να αξιολογεί διάφορα ζητήματα που αφορούν την οικονομική βιωσιμότητα των έργων («τραπεζική ελκυστικότητα»), συμπεριλαμβανομένων αυτών που αναφέρονται στη σύσταση 1·
- γ) να καθορίσει ακριβή και μετρήσιμα κατώτατα όρια για κάθε ένα από τα κριτήρια επιχορήγησης / δέουσας επιμέλειας·
- δ) να ενημερώνει εμπιστευτικά τις ενδιαφερόμενες αρχές των κρατών μελών για τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της δέουσας επιμέλειας, πριν από τη λήψη της απόφασης επιχορήγησης·
- ε) να στηρίζει έργα για τα οποία η διαδικασία επιλογής έδειξε ότι είναι πιθανόν να συμβάλουν περισσότερο στην επίτευξη των προτεραιοτήτων της ΕΕ·
- στ) να απλουστεύσει τη διαδικασία για την υποβολή αιτήματος τροποποίησης έργου, ώστε να μην απαιτείται η τροποποίηση των νομοθετικών πράξεων της Επιτροπής.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: έως το τέλος του 2020.

120. Υπάρχουν και άλλα χαρακτηριστικά του σχεδιασμού του NER300 που επιβράδυναν την ικανότητα αντίδρασης του προγράμματος σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον (βλέπε σημεία 80 έως 85). Η εφαρμογή ειδικών τεχνολογικών κριτηρίων που καθορίστηκαν εκ των προτέρων το 2009 περιόρισε την ικανότητα του προγράμματος να ανταποκρίνεται

στις εξελίξεις της αγοράς και της τεχνολογίας. Τα έργα που επιλέγονται βάσει των κριτηρίων αυτών μπορεί να αποδεικνύονται λιγότερο ανατρεπτικά απ' ό,τι προβλεπόταν, όταν προκύπτουν καθυστερήσεις.

121. Αποσύροντας έργα επειδή δεν τηρούσαν τις (παρατεταμένες) προθεσμίες του προγράμματος, η Επιτροπή επιδίωξε την εξεύρεση λύσεων για την εκ νέου διάθεση σε άλλα προγράμματα μεγάλων ποσών από κονδύλια που δεν απορροφήθηκαν και τη διασφάλιση ότι αυτά θα διατίθεντο για την ενίσχυση των επενδύσεων σε καινοτόμα έργα. Η φύση και οι στόχοι αυτών των προγραμμάτων δεν ταυτίζονται με τους αντίστοιχους του NER300, και είναι απαραίτητη η λογοδοσία σχετικά με τον τρόπο διάθεσης αυτών των κεφαλαίων.

Σύσταση 3 – Διασφάλιση της ευελιξίας του Ταμείου Καινοτομίας προκειμένου αυτό να ανταποκρίνεται στις εξελίξεις της αγοράς και της τεχνολογίας

Η Επιτροπή οφείλει να εξασφαλίσει ότι ο σχεδιασμός του Ταμείου Καινοτομίας επιτρέπει περισσότερο ευέλικτες αντιδράσεις στις τεχνολογικές εξελίξεις και στις αποσύρσεις έργων από ό,τι το NER300.

Οι εν λόγω αντιδράσεις μπορούν να περιλαμβάνουν τα εξής:

- α) ευέλικτη προσέγγιση για τον καθορισμό και την επικαιροποίηση επιλέξιμων τεχνολογιών και κατώτατων ορίων·
- β) οργάνωση σε μόνιμη βάση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και αποφάσεων επιχορήγησης·

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: έως το τέλος του 2021.

122. Πολλοί είναι οι χρηματοδοτικοί μηχανισμοί που υποστηρίζουν την ενεργειακή καινοτομία στην ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, διαπιστώσαμε ότι πρέπει να αρθούν διάφορες αδυναμίες στον συντονισμό και στη λογοδοσία (βλέπε **σημεία 86 έως 107**).

123. Παρότι η πρόοδος ήταν βραδύτερη από την προβλεπόμενη, το σχέδιο ΣΕΤ αποτελεί τη βάση για την καλύτερη ευθυγράμμιση της ευρωπαϊκής δημόσιας και ιδιωτικής δράσης για μια ενεργειακή καινοτομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Η αναθεώρηση του σχεδίου ΣΕΤ το 2015 ήταν σημαντικό να επιτύχει την ευθυγράμμιση του πρωτότυπου σχεδίου ΣΕΤ με τις προτεραιότητες της ενεργειακής ένωσης στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας και αναγνώρισε την έλλειψη προόδου ως προς την πραγμάτωση ορισμένων από τις βασικές του φιλοδοξίες. Ωστόσο, παραμένει δύσκολο να προσδιοριστούν με

σαφήνεια και να μετρηθούν τα οφέλη που απορρέουν άμεσα από τη συνεργασία στο πλαίσιο του σχεδίου SET (βλέπε **σημεία 87 έως 93**).

124. Διαπιστώσαμε επίσης ότι ο συντονισμός μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής που ασχολούνται με την καινοτομία στον τομέα της καθαρής ενέργειας παρουσίαζε αδυναμίες που ενδέχεται να μην της επιτρέψουν την επίτευξη ενός συνεκτικότερου και αποτελεσματικότερου συνδυασμού δημόσιων πόρων και χρηματοοικονομικών προϊόντων, που απευθύνονται στις διαφορετικές φάσεις των μεγάλης κλίμακας έργων ενεργειακής επίδειξης (βλέπε **σημεία 94 έως 103**).

125. Έως το τέλος του 2017, κανένα από τα έργα του NER300 δεν είχε δανειοδοτηθεί από χρηματοοικονομικά μέσα που διαχειρίζεται η ΕΤΕπ και τα οποία υποστηρίζουν έργα ενεργειακής επίδειξης. Τα ειδικά χαρακτηριστικά των εν λόγω έργων είναι τέτοια που δύσκολα ικανοποιούν τις τυπικές απαιτήσεις της ΕΤΕπ περί δέουσας επιμέλειας. Διάφορες υπηρεσίες της Επιτροπής εξετάζουν με ποιο τρόπο θα μπορούσε να βελτιωθεί ο σχεδιασμός των πρωτογενών μηχανισμών χρηματοδότησης. Η αύξηση της στήριξης που παρέχει το «Ορίζων 2020» για ωριμότερα έργα ενεργειακής επίδειξης εγείρει το ερώτημα κατά πόσον το NER300 (και το μελλοντικό Ταμείο Καινοτομίας) και το «Ορίζων 2020» / 7ο ΠΠ (συμπεριλαμβανομένων των συνεισφορών τους στα χρηματοοικονομικά μέσα) αλληλοσυμπληρώνονται επαρκώς, ώστε να δικαιολογείται η ενδεχόμενη μελλοντική ύπαρξη παράλληλων προγραμμάτων με διαφορετικούς φορείς διαχείρισης και όργανα εποπτείας.

126. Καθώς οι διαπραγματεύσεις για το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, η απλούστευση του «Ορίζων 2020» και οι συζητήσεις σχετικά με το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ βρίσκονται σε εξέλιξη, προσφέρουν την ευκαιρία να αποσαφηνιστεί ποια προγράμματα είναι τα καταλληλότερα για την υποστήριξη (των διαφόρων σταδίων των) έργων ενεργειακής επίδειξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και πώς μπορούν να επιτευχθούν συνεργίες για την αντιμετώπιση των χρηματοδοτικών προκλήσεων.

Σύσταση 4 – Βελτίωση του συντονισμού της Επιτροπής για συνεκτικότερη στοχοθέτηση της στήριξης της ΕΕ

Προκειμένου να ενισχυθεί η συνεκτική και αποτελεσματική στόχευση της στήριξης της ΕΕ στην καινοτομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, οι αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής (ιδίως

η ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας, η ΓΔ Ενέργειας, η ΓΔ Δράσης για το Κλίμα, η ΓΔ Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ και η ΓΔ Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων) οφείλουν:

- α) να πραγματοποιήσουν διυπηρεσιακές αξιολογήσεις προκειμένου να αποδείξουν ότι το Ταμείο Καινοτομίας, το «Ορίζων 2020» και η διευκόλυνση InnonFin για έργα ενεργειακής επίδειξης (και τα διάδοχα προγράμματα μετά το 2020) στοχεύουν κατά τρόπο συμπληρωματικό και συνεκτικό έργα ενεργειακής επίδειξης χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα·
- β) να εξορθολογίσουν τις διαδικασίες επιλογής των έργων⁷⁵ μεταξύ προγραμμάτων, προκειμένου να περιοριστούν η αναποτελεσματικότητα και οι αλληλοεπικαλύψεις.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: έως τα τέλη του 2021.

127. Τέλος, οι ρυθμίσεις λογοδοσίας και δημοσιονομικού ελέγχου για το ΝΕΡ300 δεν είναι αρκετά σαφείς, ώστε να αποδεικνύεται ότι οι φορείς που διαχειρίζονται το πρόγραμμα εγγυώνται την εφαρμογή των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (βλέπε **σημεία 104 έως 107**).

Σύσταση 5 – Διασφάλιση της λογοδοσίας

Ενόψει της έναρξης της εφαρμογής του νέου Ταμείου Καινοτομίας το 2021, η **Επιτροπή** οφείλει να βελτιώσει τα κρίσιμα στοιχεία της διακυβέρνησης και της λογοδοσίας σε σύγκριση με το ΝΕΡ300, και συγκεκριμένα:

- α) να αποσαφηνίσει τις διατάξεις περί ευθύνης και λογοδοσίας για το Ταμείο Καινοτομίας και τα μη απορροφηθέντα κονδύλια του ΝΕΡ300·
- β) να εξασφαλίσει ότι όλα αυτά τα κονδύλια που διαχειρίζεται εγγράφονται στον προϋπολογισμό και στον ισολογισμό και υπόκεινται στον ετήσιο έλεγχο και στη διαδικασία χορήγησης απαλλαγής από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο·
- γ) να συμπεριλάβει στο νομικό πλαίσιο διατάξεις για την τακτική υποβολή εκθέσεων στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: έως το τέλος του 2021.

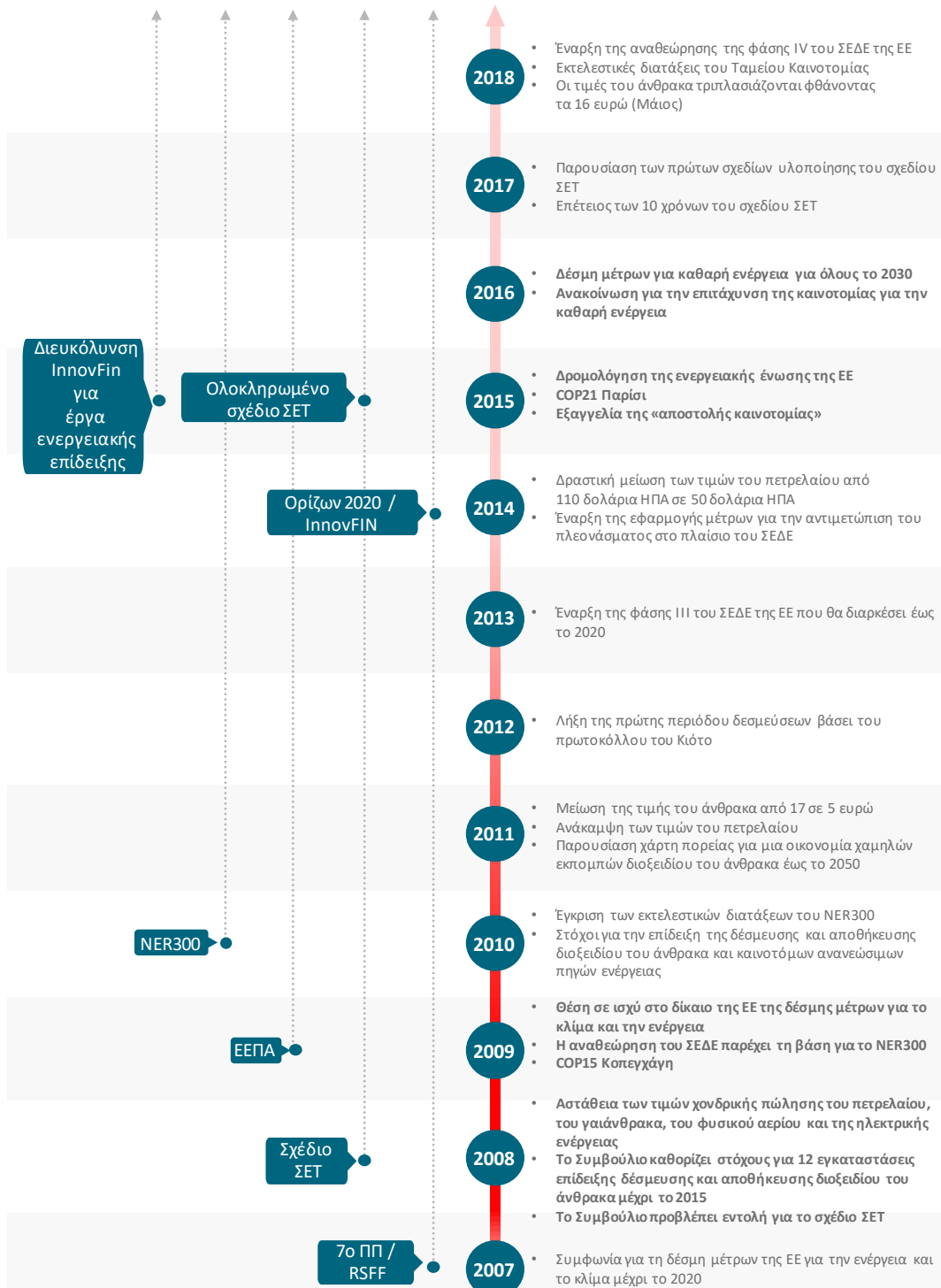
⁷⁵ Βλέπε πρόταση 5 του ενημερωτικού εγγράφου μας «Συμβολή στην απλούστευση του προγράμματος έρευνας της ΕΕ μετά το πρόγραμμα ‘Ορίζων 2020’» του Μαρτίου 2018.

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα Ι, του οποίου προεδρεύει ο Νικόλαος Μηλιώνης, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 5ης Σεπτεμβρίου 2018.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Klaus-Heiner LEHNE

Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι**Χρονοσειρά των κυριότερων πολιτικών και οικονομικών συμβάντων και αντιστοίχισή τους με στοιχεία που προέκυψαν από τον έλεγχο**

Σημ.: Η κόκκινη κορδέλα υποδηλώνει την ένταση της χρηματοπιστωτικής κρίσης ως πλαίσιο των αναφερόμενων γεγονότων.

Πηγή: ΕΕΣ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ**Επισκόπηση της κατάστασης του NER300 τον Μάρτιο του 2018**

Πρόσκληση	Έτος	Κράτος μέλος	Κατηγορία	Ανώτατη επιχορήγηση από το NER300 (σε εκατ. ευρώ)	Αναμενόμενη ενεργειακή απόδοση κατά την πρώτη 5ετία (1 000 MWh)	Έναρξη λειτουργίας	Οριστική επενδυτική απόφαση	Κατάσταση	Μη απορροφηθέντα κονδύλια από έργα που αποσύρθηκαν
Πρώτη	2012	IT	Βιοενέργεια	28	1 415	01/06/2013	2011	Εν λειτουργία	
		DE	Βιοενέργεια	22	502	03/01/2014	19/08/2011	Εν λειτουργία	
		SE	Αιολική ενέργεια	15	3 462	01/01/2015	06/02/2014	Εν λειτουργία	
		DE	Αιολική ενέργεια	113	3 569	01/07/2017	29/06/2015	Εν λειτουργία	
		DE	Αιολική ενέργεια	70	6 060	31/12/2017	18/12/2014	Εν λειτουργία	
		AT	Αιολική ενέργεια	11	363	03/10/2017	04/12/2014	Εν λειτουργία	
		FI	Βιοενέργεια	89	6 785	31/12/2018	31/12/2016	Επιτεύχθηκε οριστική επενδυτική απόφαση	
		UK	Ωκεάνια ενέργεια	17	100	31/12/2018	14/12/2016	Επιτεύχθηκε οριστική επενδυτική απόφαση	
		CY	Ηλεκτρική ενέργεια με συγκεντρωτικά κάτοπτρα	47	578	31/12/2018	28/12/2016	Επιτεύχθηκε οριστική επενδυτική απόφαση	
		EL	Ηλεκτρική ενέργεια με συγκεντρωτικά κάτοπτρα	45	595	31/12/2018	12/12/2016	Επιτεύχθηκε τελική απόφαση επένδυσης	
		EL	Ηλεκτρική ενέργεια με συγκεντρωτικά κάτοπτρα	42	488	31/12/2018	14/12/2016	Επιτεύχθηκε οριστική επενδυτική απόφαση	
		HU	Γεωθερμική ενέργεια	39	370	31/12/2018	14/12/2016	Επιτεύχθηκε οριστική επενδυτική απόφαση	
		PT	Αιολική ενέργεια	30	365	31/12/2018	17/12/2016	Επιτεύχθηκε οριστική επενδυτική απόφαση	
		FR	Αιολική ενέργεια	34	412	31/12/2018	11/07/2016	Επιτεύχθηκε οριστική επενδυτική απόφαση	
		PL	Βιοενέργεια	31	1 400	31/12/2016		Ανάκληση εν εξελίξει	31
		BE	Έξυπνα δίκτυα	8	890	-	-	Αποσύρθηκε	8
		FR	Βιοενέργεια	170	6 144	-	-	Αποσύρθηκε	170
		NL	Βιοενέργεια	199	6 346	-	-	Αποσύρθηκε	199
		SE	Βιοενέργεια	59	3 850	-	-	Αποσύρθηκε	59
UK	Ωκεάνια ενέργεια	21	148	-	-	Αποσύρθηκε	21		
Δεύτερη (ΑΠΕ)	2014	CY	Ηλεκτρική ενέργεια με συγκεντρωτικά κάτοπτρα	60	552	30/06/2020		Επιτεύχθηκε οριστική επενδυτική απόφαση	
		CY	Έξυπνα δίκτυα	11	621	30/06/2020	Προθεσμία 30/06/2018		
		DK	Βιοενέργεια	39	1730	30/06/2020	Προθεσμία 30/06/2018		
		EE	Βιοενέργεια	7	851	30/06/2020	Προθεσμία 30/06/2018		
		EE	Βιοενέργεια	25	3200	31/12/2020	Προθεσμία 30/06/2018		
		ES	Βιοενέργεια	29	824	30/06/2020	Προθεσμία 30/06/2018	Αποσύρθηκε	29
		ES	Αιολική ενέργεια	33	427	30/06/2020	Προθεσμία 30/06/2018		
		ES	Αιολική ενέργεια	34	500	30/06/2020	Προθεσμία 30/06/2018		
		FR	Γεωθερμική ενέργεια	17	1051	30/06/2020	Προθεσμία 30/06/2018		
		FR	Ωκεάνια ενέργεια	72	369	30/06/2020	Προθεσμία 30/06/2018		
		HR	Γεωθερμική ενέργεια	15	258	30/06/2019	17/03/2015		
		IE	Ωκεάνια ενέργεια	23	58	30/06/2020	Προθεσμία 30/06/2018	Αποσύρθηκε	23
		IT	Ηλεκτρική ενέργεια με συγκεντρωτικά κάτοπτρα	40	488	31/12/2018	Προθεσμία 30/06/2018		
		IT	Έξυπνα δίκτυα	85	19277	30/06/2018	18/02/2015	Επιτεύχθηκε οριστική επενδυτική απόφαση	
		LV	Βιοενέργεια	4	833	30/06/2020	Προθεσμία 30/06/2018		
		PT	Ωκεάνια ενέργεια	9	57	01/01/2020	Προθεσμία 30/06/2018		
		PT	Φωτοβολταϊκά	8	203	01/07/2019	Προθεσμία 30/06/2018		
SE	Βιοενέργεια	204	7360	30/06/2020	Προθεσμία 30/06/2018				
			Μερικό σύνολο ΑΠΕ:		82501				
					Αναμενόμενη δέσμευση και αποθήκευση CO2 την πρώτη 10ετία (σε εκατ. τόνους)				
Δεύτερη (δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα)	2014	UK	Δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα	300	17734	30/06/2018	Προθεσμία 30/06/2018	Απόσυρση εν εξελίξει	300
							Σύνολο:	840	

2 106

Σύνολο:

840

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Κύριοι οικονομικοί και ρυθμιστικοί παράγοντες που επηρεάζουν την πρόοδο των NER300 και ΕΕΠΑ

Ομάδα τεχνολογίας	Δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα		Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	
	NER300	ΕΕΠΑ	NER300	ΕΕΠΑ
Πρόγραμμα				
Χορηγηθέντα κονδύλια (σε εκατ. ευρώ)	300	1 000	1 800	565
Έργα	1	6	38	9
Μέσος όρος ανά έργο (σε εκατ. ευρώ)	300	167	47	63
Εξωτερικοί παράγοντες που καθυστέρησαν την πρόοδο των έργων επίδειξης:				
Αρνητικό επενδυτικό κλίμα για ενέργεια χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ¹	X	X	X	X
Περιορισμένη πρόσβαση / υψηλό κόστος των ιδιωτικών κεφαλαίων (βλέπε γράφημα κατωτέρω)	X	X	X	X
Χαμηλή τιμή αγοράς διοξειδίου του άνθρακα	X	X	X	
Ρυθμιστική αβεβαιότητα σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο	X	X	X ²	
Χαμηλότερη από την αναμενόμενη εθνική δημόσια στήριξη (π.χ. λόγω δημοσιονομικών περιορισμών / οικονομικής κρίσης)	X	X	X ³	
Μεγάλος χρόνος αναμονής για την έκδοση αδειών σε εθνικό επίπεδο	X	X	X	X
Αποδοχή από το κοινό	X	X		
Καταβληθέντα στο τέλος του 2017 (σε εκατ. ευρώ)	0	424 ⁴	13	255
Αποσυρθέντα (μη απορροφηθέντα - σε εκατ. ευρώ)	300		540	
Αποδεσμευθέντα στο τέλος του 2017 (σε εκατ. ευρώ)		576		130 ⁵
% των χορηγηθέντων κεφαλαίων που δεν δαπανήθηκαν στο πλαίσιο των στόχων του προγράμματος	100 %	58 %	30 %	23 %

¹Χαμηλές τιμές των ορυκτών καυσίμων, χαμηλές τιμές χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας.

²Ίδιως για έργα του NER300 που αφορούσαν βιοκαύσιμα.

³Ίδιως για τα βιοκαύσιμα, την ηλεκτρική ενέργεια με συγκεντρωτικά κάτοπτρα και την ωκεάνια ενέργεια.

⁴Με σημαντικά προβλήματα ως προς τις επιδόσεις / το τελικό ποσό θα υποβληθεί σε διορθώσεις στο μέλλον.

⁵Τρία έργα ΕΕΠΑ υπεράκτιας αιολικής ενέργειας βρίσκονται ακόμη εν εξελίξει.

Πηγή: ΕΕΣ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Παραδείγματα διαδικασιών επιλογής προγραμμάτων καινοτομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με τη χρήση πολλαπλών (ποιοτικών και ποσοτικών) κριτηρίων κατάταξης

Ηνωμένο Βασίλειο – Πρόγραμμα εμπορίας της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα

Οι κανόνες για την επιλογή έργων στο πλαίσιο του δεύτερου διαγωνισμού δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στο Ηνωμένο Βασίλειο θεσπίστηκαν στο έγγραφο με τίτλο «Carbon capture and storage commercialisation programme – Invitation to discussions» που αναπτύχθηκε από το βρετανικό Υπουργείο Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Στο μέρος 3 του εγγράφου αυτού περιγράφονται οι κανόνες επιλεξιμότητας και αξιολόγησης. Η διαδικασία επιλογής αποτελείται από τρία διακριτά στάδια, εκ των οποίων το πρώτο είναι η «επιλογή των έργων». Αυτό το στάδιο περιλαμβάνει την αξιολόγηση της δέουσας επιμέλειας των έργων σύμφωνα με τέσσερα βασικά κριτήρια. Κάθε κριτήριο υποδιαιρείται σε επιμέρους κριτήρια. Η αξιολόγηση και η βαθμολόγηση των προσφορών γίνονται μέσω ποιοτικού συστήματος αξιολόγησης, τύπου «φωτεινού σηματοδότη», και βάσει βαθμολογικής κλίμακας. Το σύστημα διαρθρώνεται ως εξής:

Τομέας	Κριτήρια	Βάση της εκτίμησης		Αποτελέσματα της αξιολόγησης	
	ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΕΟΥΣΑΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ	Επιμέρους κριτήρια	Κριτήρια	Αξιολόγηση AREA	Σχόλια
ΤΕΧΝΙΚΟΣ	Τεχνική αξιοπιστία και βιωσιμότητα	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο	Βαθμολογία 1-5	Βασικά προβλήματα, κίνδυνοι και αβεβαιότητες
	Διαδικασία ολοκλήρωσης και ανάπτυξης	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο		
	Αξιοπιστία των μεταφορών	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο		
	Ανθεκτικότητα της αποθήκευσης	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο		
	Επιχειρησιακός αντίκτυπος της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο		
	Τεχνική επικύρωση των παραδοχών κόστους	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο		
ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Αριότητα του προγράμματος έργων	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο	Βαθμολογία 1-5	Βασικά προβλήματα, κίνδυνοι και αβεβαιότητες
	Διαθεσιμότητα και πρόσβαση σε στοιχείο ενεργητικού	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο		
	Πείρα και ικανότητα της ομάδας του έργου	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο		
	Διαχείριση των έργων	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο		
	Αντοχή της διαχείρισης κινδύνου	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο		
	Αξιοπιστία της άδειας & της διαβούλευσης	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο		
Αριότητα της ενσωμάτωσης της πλήρους αλυσίδας	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο			
Εκτίμηση του κινδύνου των έργων	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο			
ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ	Επάρκεια της εμπορικής υπόθεσης	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο	Βαθμολογία 1-5	Βασικά προβλήματα, κίνδυνοι και αβεβαιότητες
	Αποδοχή του επιμερισμού του κινδύνου και των αρχών των συμβάσεων	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο		
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ	Εμπορικός κίνδυνος	Ποιοτική βάση «φωτεινού σηματοδότη»	Κατάταξη κόκκινο/πορτοκαλί/πράσινο	Βαθμολογία 1-5	
	Οικονομική κατάσταση του υποψηφίου	Ποσοτική		Βαθμολογία 1-5	
	Χρηματοδοτικές ρυθμίσεις	Ποσοτική		Βαθμολογία 1-5	
	Το σταθμισμένο κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας για το Δημόσιο και τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας	Ποσοτική		€/MWh	
	Το σταθμισμένο κόστος του CO ₂ για το Δημόσιο και τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας	Ποσοτική		€/T αποθηκευόμενου	

Σημ.: Η κόκκινη/πορτοκαλί/πράσινη βαθμολογία σημαίνει: «βασική», «καλή», «άριστη». Η βαθμολογία από το 1 έως το 5 είναι «πολύ χαμηλή», «χαμηλή», «αποδεκτή», «καλή» και «άριστη».

Κάτω Χώρες — Προηγμένα βιοκαύσιμα

Από το 2006 έως το 2009, οι Κάτω Χώρες εφάρμοζαν ένα εθνικό πρόγραμμα επιχορηγήσεων για τη μείωση του διοξειδίου του άνθρακα μέσω καινοτόμων βιοκαυσίμων για τις μεταφορές⁷⁶. Στόχος του προγράμματος ήταν να στηρίξει τα βιοκαύσιμα δεύτερης γενιάς και έργα που ήταν νέα για τη χώρα. Επιπλέον σε τέσσερα βασικά κριτήρια επιλεξιμότητας, το σύστημα προέβλεπε πέντε κριτήρια αξιολογικής κατάταξης, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατανομή των διαθέσιμων πόρων στα πλέον επιθυμητά έργα:

- όγκος των προβλεπόμενων μειώσεων των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε σύγκριση με τα ορυκτά καύσιμα·
- μέγεθος της αποδεικνυόμενης μειωμένης χρήσης της γης σε σύγκριση με τις υφιστάμενες διεργασίες παραγωγής βιοκαυσίμων·
- βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο δυναμικό της αγοράς (ποσότητα καυσίμων που θα παραχθούν, μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, δυναμικό για αναπαραγωγή) και (τεχνική, οργανωτική και οικονομική) σκοπιμότητα βάσει αξιολόγησης κινδύνου και πιθανότητα επίτευξης των αναμενόμενων αποτελεσμάτων·
- ποσοστό επιχορήγησης (χαμηλότερος συντελεστής σημαίνει σε υψηλότερη βαθμολογία)·
- βιωσιμότητα όσον αφορά την προμήθεια τροφίμων, τη βιοποικιλότητα και το περιβάλλον.

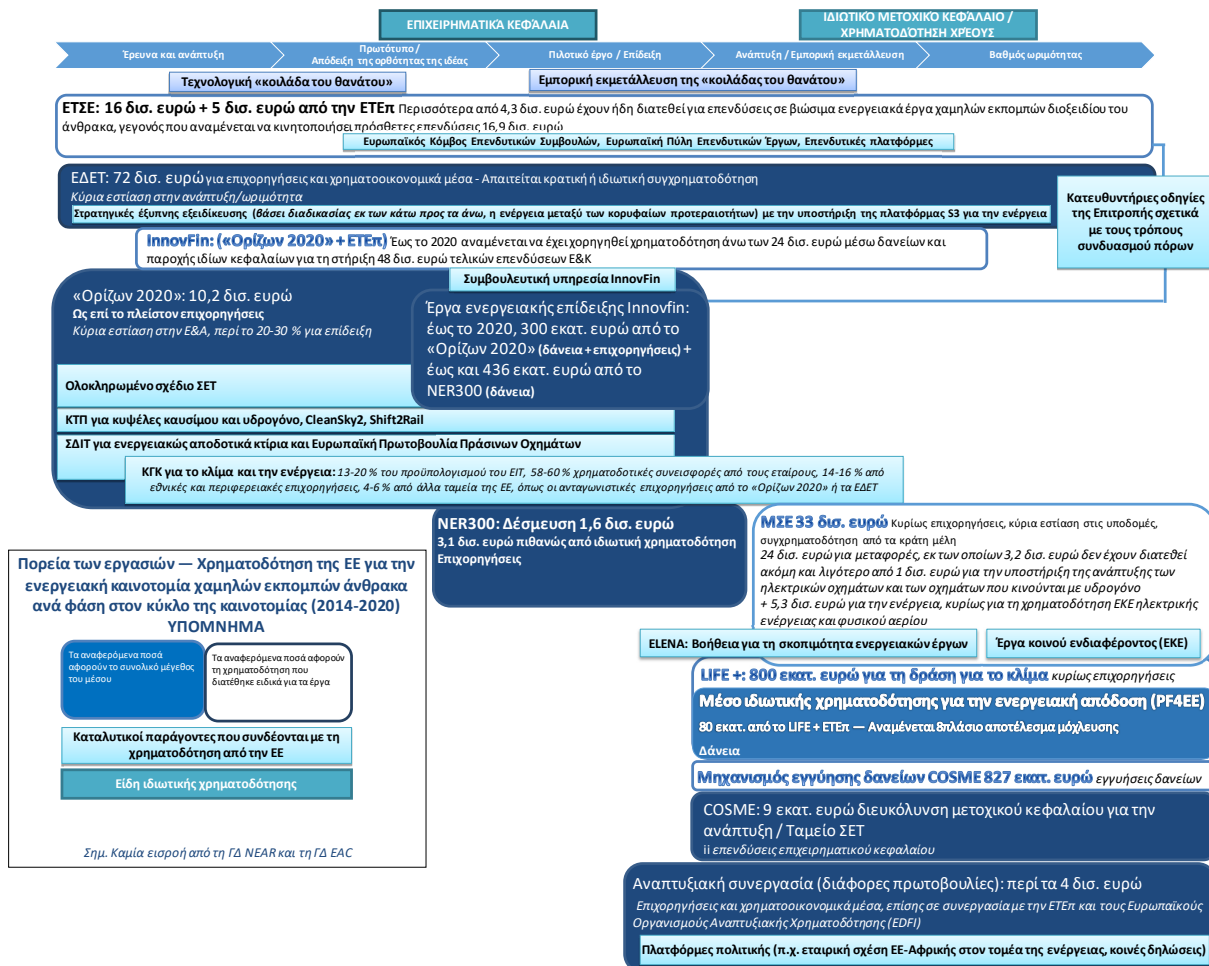
Ο βαθμός στον οποίο το έργο αναμενόταν να συμβάλει στα κριτήρια αυτά καθόριζε τη βαθμολογία και, κατά συνέπεια, την κατάταξη. Τα κριτήρια κατατάσσονταν κατά φθίνουσα βαρύτητα.

---

⁷⁶ Besluit Vaststelling Subsidieprogramma CO2-reductie Innovatieve Biobrandstoffen voor transport, <http://wetten.overheid.nl/BWBR0020703/2006-12-21>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Πολυπλοκότητα του τοπίου των προγραμμάτων της ΕΕ για τη χρηματοδότηση της ενεργειακής καινοτομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

«ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΕ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ ΣΤΗΝ ΕΕ: ΔΕΝ ΕΠΕΤΕΥΧΘΗ Η ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ»

ΣΥΝΟΨΗ

IV. Με βάση το αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Επιτροπή βρίσκεται σε διαδικασία εκπόνησης της στρατηγικής για τη μακροπρόθεσμη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην ΕΕ σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού, λαμβάνοντας υπόψη τα εθνικά σχέδια.

Η αύξηση της στήριξης της καινοτομίας και της εμπορίας τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα αποτελεί σημαντικό στοιχείο σε αυτό το πλαίσιο και βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη.

Στην πρόταση της Επιτροπής για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2021-2027, η Επιτροπή πρότεινε να τεθεί ένας πιο φιλόδοξος στόχος για ενσωμάτωση των κλιματικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης στην καθαρή ενέργεια, σε όλα τα προγράμματα της ΕΕ, με συνολικό στόχο το 25 % των ενωσιακών δαπανών να συμβάλει στην επίτευξη του εν λόγω στόχου. Η πρόταση για το μελλοντικό πρόγραμμα έρευνας «Ορίζων Ευρώπη» περιλαμβάνει στόχο για ενσωμάτωση των κλιματικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης στην καθαρή ενέργεια, στο 35 %.

Με βάση τις προτάσεις της Επιτροπής που περιλαμβάνονται στη δέσμη πρωτοβουλιών «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους», η ΕΕ προέβη ήδη στην επίτευξη προκαταρκτικής πολιτικής συμφωνίας σχετικά με το επίπεδο φιλοδοξίας για την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έως το 2030, καθώς και το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο.

VIII. Η Επιτροπή συμφωνεί με τις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τους περιορισμούς στον σχεδιασμό του αποθεματικού για τους νεοεισερχόμενους 300 (NER 300) που τέθηκαν από τους συννομοθέτες κατά τη διαδικασία συναπόφασης, καθώς και την πολυπλοκότητα της υλοποίησής του.

IX. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ορισμοί, τα έγγραφα πρόσκλησης και η καθοδήγηση για το NER 300 εκπονήθηκαν με συλλογικό συντονισμό των υπηρεσιών της Επιτροπής. Επιπλέον, οι υπηρεσίες της Επιτροπής συντονίζουν σε τακτική βάση κοινά ζητήματα για την υποστήριξη των καινοτόμων τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

7. Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τον συνολικό συντονισμό του προγράμματος. Η διαχείριση των συμβάσεων (βάσει νομικά δεσμευτικών πράξεων) αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών.

12. Με βάση το αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Επιτροπή βρίσκεται σε διαδικασία εκπόνησης της στρατηγικής για τη μακροπρόθεσμη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην ΕΕ σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού, λαμβάνοντας υπόψη τα εθνικά σχέδια.

Η αύξηση της στήριξης της καινοτομίας και της εμπορίας τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα αποτελεί σημαντικό στοιχείο σε αυτό το πλαίσιο και βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη.

Στην πρόταση της Επιτροπής για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2021-2027, η Επιτροπή πρότεινε να τεθεί ένας πιο φιλόδοξος στόχος για ενσωμάτωση των κλιματικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης στην καθαρή ενέργεια, σε όλα τα προγράμματα της ΕΕ, με συνολικό στόχο το 25 % των ενωσιακών δαπανών να συμβάλει στην επίτευξη του εν λόγω στόχου. Η πρόταση για το μελλοντικό πρόγραμμα έρευνας «Ορίζων Ευρώπη» περιλαμβάνει στόχο για ενσωμάτωση των κλιματικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης στην καθαρή ενέργεια, στο 35 %.

Με βάση τις προτάσεις της Επιτροπής που περιλαμβάνονται στη δέσμη πρωτοβουλιών «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους», η ΕΕ προέβη ήδη στην επίτευξη προκαταρκτικής πολιτικής συμφωνίας σχετικά με το επίπεδο φιλοδοξίας για την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έως το 2030, καθώς και το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

20. Η Επιτροπή, αφού αξιολόγησε τα έργα που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη κατόπιν της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, έλαβε την απόφαση να στηρίξει μόνο έξι έργα επίδειξης τεχνολογίας δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα (CCS) που πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής (Απόφαση C(2009) 9943 final της Επιτροπής, της 9.12.2009).

21. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το αποτέλεσμα του εν λόγω σκέλους του Ευρωπαϊκού Ενεργειακού Προγράμματος Ανάκαμψης (ΕΕΠΑ) προκύπτει από τον συνδυασμό των εγγενών προκλήσεων που αφορούν τη φύση της τεχνολογίας CCS με την επέλευση της χρηματοπιστωτικής και τραπεζικής κρίσης και την επικράτηση χαμηλών τιμών του διοξειδίου του άνθρακα. Ο στόχος του ΕΕΠΑ, και η ουσιαστική πολιτική επιλογή, ήταν η ενθάρρυνση της ανάπτυξης τεχνολογίας CCS, και το από επίπεδο κινδύνου αποτελεί σταθερό χαρακτηριστικό στην ανάπτυξη και επίδειξη καινοτόμων λύσεων.

22. Ενώ ο στόχος της επίδειξης τεχνολογίας CCS σε πλήρη κλίμακα δεν επιτεύχθηκε, η Επιτροπή θεωρεί ότι αποκομίστηκαν σημαντικές γνώσεις και εμπειρία από την υλοποίηση των αρχικών σταδίων των έργων, μεταξύ άλλων σχετικά με τους φραγμούς ως προς την εφαρμογή των συστημάτων επίδειξης τεχνολογίας CCS. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εξακολουθούν να αξιοποιούν τις εν λόγω γνώσεις (για παράδειγμα, στο πλαίσιο της δράσης 9 του στρατηγικού σχεδίου ενεργειακών τεχνολογιών για τη δέσμευση, χρήση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα).

Πλαίσιο 2

Η συνεισφορά της ΕΕ καταβλήθηκε στα έργα λόγω προπαρασκευαστικών εργασιών που προβλέπονταν στις συμφωνίες επιχορήγησης και εκτελέστηκαν από τις κοινοπραξίες. Η εμπειρία που αποκομίστηκε από τα έργα και οι δυσχέρειες που ανέκυψαν είναι πολύτιμα στοιχεία. Η Επιτροπή σημειώνει, παραδείγματος χάριν, ότι για το έργο στις Κάτω Χώρες, οι προπαρασκευαστικές εργασίες για το εξαντλούμενο υπεράκτιο κοίτασμα φυσικού αερίου P18 και τον υπεράκτιο αγωγό είχαν ήδη προχωρήσει, και τώρα θα αποβούν προς όφελος των προσπαθειών του λιμένα του Ρότερνταμ όσον αφορά την τεχνολογία CCS.

26. Η τεχνολογική εξέλιξη αποτελεί σταθερό χαρακτηριστικό των καινοτόμων έργων. Η Επιτροπή θεωρεί ότι επέδειξε την απαραίτητη ευελιξία ώστε να ληφθούν υπόψη οι συνθήκες της αγοράς και οι κανονιστικοί όροι, καθώς και οι τεχνολογικές εξελίξεις.

Κοινή απάντηση στο σημείο 29 και στο πλαίσιο 3:

Η Επιτροπή ακολούθησε τη διαδικασία που ορίζεται στην απόφαση για το πρόγραμμα NER 300 για την επιλογή, κατάταξη και ανάθεση, στην οποία δεν προβλέπεται υπό όρους επιβεβαίωση των

έργων από τα κράτη μέλη ή ανάθεση έργων με μεταγενέστερη ημερομηνία έναρξης λειτουργίας σε σχέση με αυτήν που προβλέπεται στην απόφαση για το πρόγραμμα NER 300 ή αποδοχή έργων με κενό χρηματοδότησης έως την οριζόμενη προθεσμία. Ως εκ τούτου, τα έργα CCS από το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιταλία και τις Κάτω Χώρες δεν μπορούσαν να προχωρήσουν για ανάθεση στο πλαίσιο του NER 300, καθώς τα εν λόγω ζητήματα δεν περατώθηκαν έως την προθεσμία για τη λήψη της απόφασης ανάθεσης.

35. Τα έργα επίδειξης βιοενέργειας χρήζουν εκτενέστερης φάσης δοκιμών προτού φτάσουν στο 100 % της παραγωγικής ικανότητας λόγω της μεταβλητής ποιότητας των πρώτων υλών και της μακράς περιόδου προσαρμογής των διαδικασιών ζύμωσης στις μεταβολές. Επιπλέον, ένα από τα έργα βιοενέργειας χρειάστηκε να ξεκινήσει με ημιτελή εγκατάσταση (5 από τις 9 μονάδες) ώστε να τηρηθεί η συμφωνηθείσα ημερομηνία έναρξης λειτουργίας. Επειδή η έναρξη λειτουργίας επεκτάθηκε το 2015 για δύο έτη για όλα τα έργα, το έργο ζήτησε τη μεταφορά της ημερομηνίας έναρξης λειτουργίας από το 2014 στο 2016 ώστε να είναι σε θέση να καλύψει τη μακρά περίοδο θέσης σε λειτουργία. Αυτό θα επέτρεπε στο έργο να ξεπεράσει το 75 % της απόδοσης αποδεικνύοντας τη βιωσιμότητα της τεχνολογίας.

41. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το επενδυτικό κλίμα επηρεάστηκε πρωτίστως από την αβεβαιότητα των εθνικών κανονιστικών πλαισίων.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι το πρόγραμμα NER 300 αναπτύχθηκε από κοινού από τα κράτη μέλη και βασίστηκε στην ισχυρή δέσμευση των κρατών μελών για στήριξη των έργων που προεπέλεξαν και επιβεβαίωσαν.

44. Στις κατευθυντήριες γραμμές του 2014 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας περιλαμβάνονταν διάφορες διατάξεις ώστε να διασφαλίζεται ότι τα υπό προετοιμασία έργα δεν θα επηρεάζονταν από τη νέα απαίτηση ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών για λειτουργική ενίσχυση με έναρξη ισχύος το 2017. Επιπλέον, οι κατευθυντήριες γραμμές του 2014 περιλάμβαναν επίσης συγκεκριμένη προστασία για έργα επίδειξης (και για έργα μικρής και μεσαίας κλίμακας) με την προϋπόθεση ότι δεν υπόκεινται σε ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών, ακόμη και αν ξεκινούν μετά το 2017. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν, ως εκ τούτου, να διατηρήσουν τη στήριξη για τα έργα του NER 300 αμετάβλητη.

Την περίοδο 2014-2015, πολλά κράτη μέλη προσπάθησαν να καταστήσουν τα καθεστώτα στήριξης τους πιο αποδοτικά προκειμένου να αποφεύγονται ζητήματα υπεραντιστάθμισης και να μετριάζεται η οικονομική επιβάρυνση για τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας ως επίπτωση της στήριξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μέσω εγγυημένων τιμών. Οι κατευθυντήριες γραμμές του 2014 παρείχαν στα κράτη μέλη ορισμένα από τα εργαλεία για τη θέσπιση αποδοτικότερων καθεστώτων στήριξης, ωστόσο πολλά κράτη μέλη επέλεξαν να προχωρήσουν πέραν των απαιτήσεων των κατευθυντήριων γραμμών του 2014.

Πλαίσιο 5

Η Επιτροπή σημειώνει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο προέβη σε εκτεταμένη μεταρρύθμιση του τομέα της ενέργειας. Για τη στήριξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, το Ηνωμένο Βασίλειο επιθυμούσε να χορηγεί χρηματοδότηση μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών πολύ νωρίτερα από ό,τι απαιτούνταν βάσει των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς το Ηνωμένο Βασίλειο επιδίωκε τη μείωση των εξόδων στήριξης.

Πλαίσιο 6

Όσον αφορά την κανονιστική κατάσταση στη Γερμανία, η Επιτροπή δεν θα μπορούσε να προβλέψει τη σημαντική αλλαγή στη θέση των εθνικών αρχών και την καθυστέρηση στη μεταφορά της οδηγίας για τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα στο εθνικό δίκαιο. Οι

πληρωμές που καταβλήθηκαν για τη στήριξη των εργασιών προγραμματισμού ήταν σύμφωνες με τους εφαρμοστέους κανόνες επιλεξιμότητας, όπως ορίζονται στη συμφωνία επιχορήγησης.

Το έργο ΕΕΠΑ στο Ηνωμένο Βασίλειο (Don Valley) αποεπιλέχθηκε από τον διαγωνισμό εμπορίας της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ενώ η Επιτροπή ζήτησε να μην αναληφθούν στο πλαίσιο του έργου μείζονες χρηματοοικονομικές δεσμεύσεις χωρίς εγγυημένη χρηματοδότηση από τις εθνικές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου, επέτρεψε ωστόσο στο έργο να προχωρήσει με τις δέσμες εργασιών που είχαν αναπτυχθεί από κοινού με το έργο «White Rose» του εθνικού δικτύου στο πλαίσιο του NER 300 (ήτοι, τις δέσμες εργασιών μεταφοράς και αποθήκευσης). Με την εντελώς αναπάντεχη ακύρωση του διαγωνισμού εμπορίας της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στο Ηνωμένο Βασίλειο την 25η Νοεμβρίου 2015, η προηγουμένως φιλόδοξη πολιτική για τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα στο Ηνωμένο Βασίλειο αναστάλη και απέκλεισε τη συνέχιση του έργου Don Valley. Κατά συνέπεια, και παρά το αίτημα του συντονιστή για επέκταση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγκάστηκε να καταγγείλει την εν λόγω συμφωνία επιχορήγησης (31 Δεκεμβρίου 2015).

48. Στις περιπτώσεις όπου οι καθυστερήσεις οφείλονται σε αβεβαιότητα της αγοράς και ρυθμιστική αβεβαιότητα, είναι πιθανό να επιβραδυνθούν όλα τα καινοτόμα έργα που αφορούν το ίδιο προϊόν.

53. Η Επιτροπή θεωρεί ότι άλλοι φορείς εκπομπών στις περιοχές των έργων θα μπορούσαν ενδεχομένως να επωφεληθούν από τα σκέλη υποδομής μεταφοράς και αποθήκευσης των έργων δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα που έλαβαν στήριξη. Ιδίως στην περίπτωση του έργου Don Valley, η ανάπτυξη της υποδομής CCS δεν προοριζόταν ποτέ να ωφελήσει ένα μόνο έργο δέσμευσης, αλλά σχεδιάστηκε εξ αρχής με βάση την έννοια της κοινής χρήσης.

55. Τρία εκ των έξι έργων ΕΕΠΑ διακόπηκαν σε σχετικά πρώιμο στάδιο, όταν οι εταίροι των έργων διαπίστωσαν ότι δυσχέρειες είτε ρυθμιστικού είτε οικονομικού χαρακτήρα εμπόδιζαν την πρόοδο των έργων. Στο πλαίσιο ενός έργου, κατασκευάστηκε πιλοτική εγκατάσταση. Για τα δύο εναπομένοντα έργα, η Επιτροπή κατέβαλε σημαντικές προσπάθειες για την εξεύρεση συμπληρωματικών πηγών χρηματοδότησης με σκοπό την κάλυψη των κενών χρηματοδότησης. Τα εμπλεκόμενα κράτη μέλη εξακολούθησαν να υποστηρίζουν τα έργα και καταρτίστηκε αξιόπιστο σχέδιο για την υλοποίησή τους. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι κατά τον χρόνο εκείνο υπήρχε ακόμη η εύλογη προσδοκία ότι τα έργα θα υλοποιούνταν.

Κοινή απάντηση στα σημεία 57 και 58.

Καθώς η νομοθετική πρόταση για την οδηγία για το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ΣΕΔΕ) δεν περιλάμβανε το πρόγραμμα NER 300, τα χαρακτηριστικά / ο αντίκτυπος του δεν θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται στην εκτίμηση επιπτώσεων της οδηγίας για το ΣΕΔΕ. Οι παράγραφοι που αφορούν τη θέσπιση του προγράμματος NER 300 προστέθηκαν από τους συννομοθέτες κατά τη διαδικασία συναπόφασης.

Όσον αφορά την απόφαση για το πρόγραμμα NER 300, καταρτίστηκε αναλογική εκτίμηση επιπτώσεων με βάση το νομικό πλαίσιο που προβλέπεται στην τροποποίηση της οδηγίας για το ΣΕΔΕ. Ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω ανάλυσης περιορίστηκε από τις νομικές διατάξεις που προβλέπονται στη βασική πράξη.

Κοινή απάντηση στα σημεία 61 και 62:

Το NER 300 δημιουργήθηκε από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας σχετικά με την οδηγία για το ΣΕΔΕ. Βάσει της οδηγίας για το ΣΕΔΕ, απαιτούνταν η παροχή στήριξης με βάση εξακριβωμένες μειώσεις των εκπομπών.

Η Επιτροπή διεξήγαγε διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη και κατάρτισε αναλογική εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με τις επιλογές υλοποίησης του προγράμματος NER 300 εντός των νόμιμων ορίων που της παρέχονται βάσει της οδηγίας για το ΣΕΔΕ.

63. Η απόφαση για τη διάρθρωση των πληρωμών αποτέλεσε τμήμα της απόφασης για το πρόγραμμα NER 300, που προτάθηκε από την Επιτροπή και ψηφίστηκε από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της επιτροπής για την αλλαγή του κλίματος.

Εντούτοις, η απόφαση επέτρεπε την εκ των προτέρων χρηματοδότηση, εφόσον οι φορείς υλοποίησης των έργων και τα κράτη μέλη υποβάλουν σχετικό αίτημα και παρέχουν τις απαιτούμενες εγγυήσεις.

65. Η Επιτροπή σημειώνει ότι το χαρακτηριστικό σχεδιασμού της πληρωμής κατόπιν παράδοσης καθορίστηκε από τους συννομοθέτες στο κείμενο της οδηγίας για το ΣΕΔΕ. Ωστόσο, τα κράτη μέλη ήταν σε θέση να παρέχουν εκ των προτέρων χρηματοδότηση, να υποστηρίζουν το στάδιο κατασκευής και να επιμερίζονται τους κινδύνους με τους φορείς ανάπτυξης των έργων.

70. Η αξιολόγηση τραπεζικής ελκυστικότητας μπορεί να παρουσιάζει συνάφεια μόνο για έργα που είναι οικονομικά βιώσιμα, έχουν σαφή και εξασφαλισμένα έσοδα, σαφή χρηματοδοτική διάρθρωση και εξασφαλισμένη επιχειρηματική σκοπιμότητα. Τα εν λόγω χαρακτηριστικά δεν αφορούν πρώτα στο είδος τους έργα των οποίων ο κύριος στόχος είναι η επίδειξη τεχνολογικής βιωσιμότητας. Επομένως, η διαδικασία δέουσας επιμέλειας δεν περιλάμβανε αξιολόγηση της τραπεζικής ελκυστικότητας. Μπορεί να υποθεθεί ότι ελάχιστα από τα έργα που υποβλήθηκαν ή επιλέχθηκαν θα λάμβαναν θετική βαθμολογία, όπως συμβαίνει συνήθως για τις επενδύσεις επίδειξης σε προεμπορική κλίμακα, κατά το πρώιμο στάδιο της ανάπτυξης/εφαρμογής του έργου. Η τραπεζική ελκυστικότητα παρουσιάζει συνάφεια κατά το στάδιο του χρηματοοικονομικού κλεισίματος, αφού η τεχνολογική επίδειξη οδηγήσει στον σχηματισμό ολοκληρωμένης εικόνας για την επιχειρηματική σκοπιμότητα.

71. Η Επιτροπή εξέτασε ενόψει της ανάθεσης σύμβασης μόνο τα έργα που επιβεβαιώθηκε ότι λαμβάνουν στήριξη από τα κράτη μέλη.

72. Ο κανόνας, που καθορίστηκε στη νομική βάση (απόφαση για το πρόγραμμα NER 300) ήταν η κατάταξη των έργων με βάση το κόστος ανά μοναδιαία επίδοση (CPUP) — δεν υπήρχε άλλη επιλογή από την τήρηση των διατάξεων της εκδοθείσας εκτελεστικής πράξης.

Η εν λόγω αβεβαιότητα ως προς τα έξοδα αποτελεί σύνηθες χαρακτηριστικό όλων των έργων με παρεμφερές επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας και ετοιμότητα έργου. Στην απόφαση για το πρόγραμμα NER 300 και στις αποφάσεις επιχορήγησης προβλέπεται η προσαρμογή των συναφών εξόδων και της ανώτατης επιχορήγησης όταν η οριστική επενδυτική απόφαση λαμβάνεται και η αβεβαιότητα για τα έξοδα μειώνεται.

73. Η Επιτροπή εξέτασε τις πληροφορίες που λήφθηκαν από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Εντούτοις, η οριστική απόφαση ανάθεσης λήφθηκε κατόπιν άμεσης επιβεβαίωσης της στήριξης από τα κράτη μέλη για το σύνολο των έργων.

Πλαίσιο 9

Το κράτος μέλος επιβεβαίωσε τη στήριξη προς όλα τα επιλεχθέντα έργα. Υπήρχε δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν και άλλοι μηχανισμοί στήριξης εκτός από τις εγγυημένες τιμές.

74. Η Επιτροπή σημειώνει ότι τα κράτη μέλη ήταν σε θέση να ζητήσουν τις εκθέσεις δέουσας επιμέλειας μετά την ολοκλήρωση της ανταγωνιστικής διαδικασίας. Η Επιτροπή δεν είχε την εντολή να παρέχει τις εκθέσεις, εκτός εάν τα κράτη μέλη υπέβαλαν σχετικό αίτημα.

75. Ο σχεδιασμός της διαδικασίας επιλογής και ανάθεσης καθορίστηκε στη σχετική εκτελεστική πράξη (απόφαση για το πρόγραμμα NER 300) και βασίστηκε σε έναν μόνο δείκτη CPUP.

Επομένως, δεν ήταν δυνατός ο καθορισμός άλλης μεθοδολογίας για την επιλογή και την ανάθεση των έργων.

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας περιλάμβαναν τον δείκτη καινοτομίας, που αποτελούσε προαπαιτούμενο για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό για τη χρηματοδότηση.

82. Όλα τα έργα που επιλέχθηκαν στο πλαίσιο του ΝΕΡ 300 πληρούσαν τις διατάξεις της καινοτομίας, όπως ίσχυαν κατά τη στιγμή της ανάθεσης, καμία από τις τεχνολογίες δεν ήταν διαθέσιμη στο εμπόριο.

Το ότι οι αγορές μεταβάλλονται, ορισμένες τεχνολογίες προχωρούν με ταχύτερους ρυθμούς σε σχέση με άλλες, καθώς και το ότι ορισμένες μπορεί να επιβραδυνθούν από το οικονομικό ή ρυθμιστικό πλαίσιο, αποτελούν φυσικά χαρακτηριστικά της οικονομίας της αγοράς.

Πλαίσιο 10

Η πρώτη πρόσκληση στο πλαίσιο του προγράμματος ΝΕΡ 300 δρομολογήθηκε το 2011. Όλα τα επιλεχθέντα έργα αξιολογήθηκαν ως καινοτόμα και αποτελούσαν έργα που δεν ήταν εμπορικά δοκιμασμένα ή υλοποιηθέντα κατά τον εν λόγω χρόνο. Αυτό ήταν κριτήριο επιλεξιμότητας που ελέγχθηκε τόσο από τα κράτη μέλη όσο και από την Επιτροπή. Τα δύο εν λόγω έργα υπεράκτιας αιολικής ενέργειας ήταν καινοτόμα κατά τη στιγμή της αίτησης. Συνέβαλαν στον στόχο του προγράμματος για το σχέδιο ΣΕΤ (στρατηγικό σχέδιο ενεργειακών τεχνολογιών) αναφορικά με την αιολική ενέργεια κατά τον εν λόγω χρόνο, που παρουσιάστηκε στο σχέδιο υλοποίησης 2010-2012 της ομάδας ευρωπαϊκής βιομηχανικής πρωτοβουλίας για την αιολική ενέργεια (Wind European Industrial Initiative Team) του Μαΐου 2010.

85. Οι στόχοι, τα κριτήρια και οι απαιτήσεις παρακολούθησης των επιλεχθέντων χρηματοδοτικών μέσων που χρησιμοποιήθηκαν για τη διοχέτευση των μη δαπανηθέντων κονδυλίων από την πρώτη πρόσκληση, ευθυγραμμίστηκαν με τις απαιτήσεις της νομικής βάσης για το ΝΕΡ 300, μέσω τροποποιήσεων συγκεκριμένων συμφωνιών ανάθεσης με την ΕΤΕπ. Θα διεξαχθεί συνήθης έλεγχος επιλεξιμότητας ώστε να διασφαλιστεί η εκπλήρωση των στόχων του ΝΕΡ 300.

87. Παρότι έχει εθελοντικό χαρακτήρα, το ολοκληρωμένο σχέδιο ΣΕΤ παραμένει ένα από τα κύρια εργαλεία «ήπιας» πολιτικής που είναι διαθέσιμα για την ευθυγράμμιση και τον συντονισμό των προσπαθειών (τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ΕΕ) σχετικά με την καινοτομία στην τεχνολογία καθαρής ενέργειας. Οι πλατφόρμες για την αλληλεπίδραση με τα ενδιαφερόμενα μέρη εξελίχθηκαν με την πάροδο των ετών. Η θέσπιση δομών υλοποίησης που θα προάγουν την εκτέλεση των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο κάθε σχεδίου εφαρμογής επιδιώκεται να είναι όσο το δυνατόν πιο περιεκτική.

89. Η Επιτροπή θεωρεί ότι υφίσταται ήδη κοινός προγραμματισμός σε διάφορους τομείς. Οι δράσεις του ERA-Net (Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας) αποτελούν ένα σημαντικό μέσο κοινής χρηματοδότησης, που χρησιμοποιείται για τον συντονισμό του σχεδίου ΣΕΤ.

90. Έως τον Ιούνιο του 2018, η διαδικασία οριστικοποίησης και έγκρισης των σχεδίων εφαρμογής σημείωσε πρόοδο και 11 από τα 14 σχέδια εγκρίθηκαν. Εγκρίθηκε νέο θεματολόγιο για το σχέδιο ΣΕΤ για την περίοδο 2018-2023, που περιλαμβάνει τις κατευθυντήριες γραμμές για την υποβολή εκθέσεων προόδου και επιτευγμάτων.

Η παρουσίαση των επιτευγμάτων κάθε σχεδίου εφαρμογής στις συνεδριάσεις της διευθύνουσας ομάδας του σχεδίου ΣΕΤ θα πραγματοποιείται από τους σχετικούς φορείς υλοποίησης που πρόκειται να συσταθούν.

91. Στο νέο θεματολόγιο για το σχέδιο ΣΕΤ για την περίοδο 2018-2023 προσδιορίστηκε η ανάγκη ενίσχυσης της δέσμευσης των εθνικών φορέων χρηματοδότησης ως προς την υλοποίηση του σχεδίου ΣΕΤ.

92. Η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ότι οι χάρτες πορείας του σχεδίου ΣΕΤ, οι οποίοι είναι προϊόν των προσωρινών ομάδων εργασίας του σχεδίου ΣΕΤ, αποτελούν τμήμα της βάσης τεκμηρίωσης για την ανάπτυξη του Ταμείου Καινοτομίας.

Η Επιτροπή έχει διοργανώσει ολοκληρωμένα εργαστήρια με όλους τους τομείς που είναι επιλέξιμοι στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας και, στη συνέχεια, την ανοικτή δημόσια διαβούλευση κατά την οποία οι υπηρεσίες της Επιτροπής συνεργάστηκαν ώστε να ενσωματώσουν την κοινότητα του σχεδίου ΣΕΤ. Επιπλέον, η Επιτροπή προέβη στη σύσταση ομάδας εμπειρογνομόνων αποτελούμενης από τους εκπροσώπους του κλάδου και κράτη μέλη, η οποία θα παρέχει συνδρομή για την κατάρτιση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης για το Ταμείο Καινοτομίας.

93. Η διευθύνουσα ομάδα του σχεδίου ΣΕΤ ενέκρινε νέο θεματολόγιο για την περίοδο 2018-2023 για το σχέδιο ΣΕΤ στο οποίο προσδιορίζονται οι δραστηριότητες για τα επόμενα 5 έτη για τη βελτιστοποίηση του αντίκτυπου και της εκτέλεσής του. Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στο επιχειρησιακό πλαίσιο για την εκτέλεση των 14 σχεδίων εφαρμογής.

Για την αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων της ανακοίνωσης της Επιτροπής του 2015 με τίτλο «Towards an Integrated Strategic Energy Technology Plan» (Προς ένα ολοκληρωμένο ευρωπαϊκό στρατηγικό σχέδιο ενεργειακών τεχνολογιών) και την εκτέλεση του θεματολογίου για την περίοδο 2018-2023, θα διεξαχθεί ανεξάρτητη αξιολόγηση το 2020. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα υποβάλλουν εκθέσεις από το 2020 και έπειτα, στο πλαίσιο των νέων ολοκληρωμένων σχεδίων τους για την ενέργεια και το κλίμα.

Η εκτέλεση των σχεδίων εφαρμογής του σχεδίου ΣΕΤ θα παρακολουθείται επίσης με χρήση του συστήματος πληροφοριών του Στρατηγικού Σχεδίου Ενεργειακών Τεχνολογιών (SETIS). Το SETIS παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα σημαντικά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν με την πάροδο των ετών, από το 2007, καθώς και χρήσιμα στοιχεία για τα οφέλη του.

Τέλος, τα έργα ενεργειακής επίδειξης InnovFin, που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» για την κάλυψη των αναγκών των ενδιαφερόμενων μερών του σχεδίου ΣΕΤ, αποτελούν μετρήσιμο αποτέλεσμα.

99. Η Επιτροπή θα ήθελε να επισημάνει το γεγονός ότι υπάρχει μια σειρά έργων του ΝΕΡ 300 που ελέγχονται ή αναπτύσσονται ενεργά στο πλαίσιο των υπό προετοιμασία έργων ενεργειακής επίδειξης InnovFin. Ορισμένα έργα επιτυγχάνουν πρόοδο με λήψη πρόσθετης στήριξης από τη διευκόλυνση InnovFin για έργα ενεργειακής επίδειξης. Η στήριξη των έργων μπορεί να πραγματοποιείται μέσω χρηματοδοτικών μέσων όταν επιτυγχάνουν συγκεκριμένη ωριμότητα και τραπεζική ελκυστικότητα. Για την εν λόγω επίτευξη, τα έργα πρέπει να εξασφαλίζουν έσοδα ώστε να είναι σε θέση να εξυπηρετούν το χρέος τους ή να εξασφαλίζουν απόδοση κεφαλαίων. Αυτό απαιτεί χρόνο, καθώς πρώτα πρέπει να γίνει επίδειξη της τεχνολογικής βιωσιμότητας.

102. Η Επιτροπή σημειώνει ότι το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και το Ταμείο Καινοτομίας έχουν διαφορετικούς στόχους που καθορίζονται από τη νομική βάση τους, οι οποίοι δεν μπορούν να εκπληρωθούν με ένα μόνο κοινό πρόγραμμα. Ως εκ τούτου, θα παραμείνουν συμπληρωματικά παρότι ενδέχεται να απαιτηθεί ενίσχυση των πιθανών συνεργειών.

103. Η Επιτροπή εξέδωσε πρόσφατα πρόταση για τη θέσπιση του προγράμματος InvestEU, το οποίο πρόκειται να εξορθολογίσει και να ενοποιήσει τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ. Το άρθρο 6 της πρότασης κανονισμού για το InvestEU περιλαμβάνει διατάξεις για τον συνδυασμό επιχορηγήσεων και χρηματοδοτικών μέσων ως βασικό μέτρο που επιτρέπει την αποτελεσματική προσφορά συγκεκριμένων προϊόντων που είναι κατάλληλα για διάφορους τομείς και προφίλ κινδύνου.

Τα χρεωστικά μέσα της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη» περιλαμβάνουν επίσης κάλεσμα για συνδυασμό. Επί του παρόντος, βρίσκεται υπό ανάπτυξη συνδυαστικός μηχανισμός που συνδέει το «Ορίζων 2020» με τη διευκόλυνση InnoFin για έργα ενεργειακής επίδειξης.

104. Η Επιτροπή σημειώνει ότι στη συμφωνία ανάθεσης με την ΕΤΕπ προβλέπονται απαιτήσεις παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων για τη διασφάλιση χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Η Επιτροπή θα εξετάσει τα ζητήματα δημοσιονομικού ελέγχου στις αντίστοιχες συμφωνίες ανάθεσης με την ΕΤΕπ, καθώς και στην κατ' εξουσιοδότηση πράξη για το Ταμείο Καινοτομίας.

105. Τα έσοδα και περιουσιακά στοιχεία του ΝΕΡ 300 που τελούν υπό τη διαχείριση της ΕΤΕπ δεν συνιστούν τμήμα του προϋπολογισμού της ΕΕ και δεν βρίσκονται υπό τον έλεγχο της Επιτροπής. Τα έργα επιλέγονται και ανατίθενται από τα κράτη μέλη, τα οποία εισπράττουν και τα υπολειπόμενα έσοδα. Επομένως, δεν μπορούν να ενσωματωθούν στον προϋπολογισμό της ΕΕ και να καταχωριστούν στον ισολογισμό της ΕΕ σύμφωνα με τον εφαρμοστέο λογιστικό κανόνα αριθ. 2 της ΕΕ [«Consolidation and Accounting for Joint Arrangements and Associates» (Ενοποίηση και λογιστική αντιμετώπιση σχημάτων υπό κοινό έλεγχο και συγγενών επιχειρήσεων)].

Η Επιτροπή υποβάλλει ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή του ΝΕΡ 300, στο πλαίσιο της έκθεσης για το σχέδιο εφαρμογής και της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων της.

106. Βλ. απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 104.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

109. Η Επιτροπή τονίζει τις εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες που επικρατούν από το 2012 και έπειτα. Παρόλο που η Επιτροπή κατέβαλε σημαντικές προσπάθειες σε σχέση με τα εν λόγω έξι έργα, δεν μπορούσε να αντιταχθεί στη βιομηχανική τάση ή στη γενικότερη ζήτηση της αγοράς, ούτε να αντιταχθεί στις μεταβαλλόμενες πολιτικές προτεραιότητες των κυβερνήσεων των κρατών μελών.

112. Η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ότι η απόσυρση καινοτόμων έργων αποτελεί φυσιολογικό χαρακτηριστικό της αγοράς. Το ποσοστό απόσυρσης 50 % συνιστά μια φυσιολογική κατάσταση και, επιπλέον, παρατηρείται παγκοσμίως και σε άλλα προγράμματα για τη στήριξη της καινοτομίας. Είναι σαφές ότι τα έργα που αποσύρονται δεν δύνανται να επιτύχουν, καθώς αποδεικνύεται ότι δεν είναι εφικτά στην αγορά. Το γεγονός ότι για τα εν λόγω έργα δεν αντλήθηκαν οι πόροι του ΝΕΡ 300 διασφαλίζει με συνετό τρόπο ότι οι πόροι δεν σπαταλήθηκαν, και δίνει τη δυνατότητα για στήριξη νέων έργων (στο πλαίσιο των έργων ενεργειακής επίδειξης InnoFin ή του χρεωστικού μέσου της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη»). Τυχόν μη χρησιμοποιηθέντες πόροι από τη δεύτερη πρόσκληση θα διοχετευτούν στο Ταμείο Καινοτομίας και, ως εκ τούτου, θα στηρίξουν νέα έργα. Ωστόσο, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το «πάγωμα» των πόρων δεν συνιστά επιδιωκόμενο αποτέλεσμα του προγράμματος.

113. Η Επιτροπή θα ήθελε να επισημάνει τις συνολικά δυσμενείς επιπτώσεις των χαμηλών τιμών του πετρελαίου στα έργα βιοενέργειας. Σύμφωνα με τους επενδυτές, η καινοτόμος αγορά βιοενέργειας κατέρρευσε μετά τη σημαντική πτώση της τιμής του πετρελαίου και την προμήθεια άφθονων αποθεμάτων πετρελαίου στην αγορά.

115. Η απόφαση για στήριξη της καινοτομίας αποτελεί πολιτικό κίνδυνο που αναλαμβάνει η Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή ενθαρρύνθηκε να στηρίξει την εν λόγω καινοτομία από τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και λόγω της εξέτασης των μεγάλων δυνατοτήτων της CCS να συμβάλει στους στόχους της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα.

Οι συμφωνίες επιχορήγησης με τρία από τα έξι έργα CCS στο πλαίσιο του ΕΕΠΑ λύθηκαν σχετικά πρώιμα και μία εξ αυτών οδήγησε σε κατασκευή πιλοτικής εγκατάστασης. Για τα δύο

εναπομένοντα έργα, η Επιτροπή κατέβαλε σημαντικές προσπάθειες για την εξεύρεση συμπληρωματικών πηγών χρηματοδότησης με σκοπό την κάλυψη των κενών χρηματοδότησης. Τα εμπλεκόμενα κράτη μέλη εξακολούθησαν να υποστηρίζουν τα έργα και η Επιτροπή θεωρεί ότι καταρτίστηκε αξιόπιστο σχέδιο για την υλοποίησή τους. Ως εκ τούτου, κατά τον χρόνο εκείνο αναμενόταν ακόμη ότι τα έργα θα υλοποιούνταν.

Οι σημαντικές γνώσεις που αποκομίστηκαν κατά την εν λόγω διαδικασία εξακολουθούν να αξιοποιούνται σε επίπεδο ΕΕ, ιδίως στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδίου ενεργειακών τεχνολογιών, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έργων Επίδειξης CCS, το οποίο αποτελεί μια πλατφόρμα ανταλλαγής των γνώσεων που αποκομίζονται στα συναφή έργα.

116. Ρόλος της Επιτροπής θα είναι ο έλεγχος των σχεδίων και των σχετικών εκθέσεων των κρατών μελών, προκειμένου να εξακριβώνει κατά πόσον περιέχουν όλα τα απαιτούμενα στοιχεία. Θα πρέπει να εξετάζει τα εθνικά ολοκληρωμένα σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα όταν χορηγεί ενωσιακή χρηματοδότηση.

Ωστόσο, για τα προγράμματα της ΕΕ που τελούν υπό κεντρική διαχείριση, εφόσον ο κύριος δικαιούχος των κονδυλίων δεν είναι το ίδιο το κράτος μέλος, η πληρότητα των ολοκληρωμένων σχεδίων των κρατών μελών για την ενέργεια και το κλίμα δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως κριτήριο για την αξιολόγηση της αξίας των έργων ή τη λήψη οριστικής απόφασης χρηματοδότησης για τα έργα. Σε αντίθετη περίπτωση, αυτό θα είχε τη δυσμενή επίπτωση να υπονομεύονται έργα που θα μπορούσαν να αποβούν επωφελή για τις πολιτικές για την ενέργεια και το κλίμα. Στα προγράμματα που τελούν υπό κεντρική διαχείριση, η Επιτροπή θα έχει την ευθύνη να διασφαλίζει ότι τα έργα είναι ευθυγραμμισμένα με τους στόχους πολιτικής της ΕΕ για την ενέργεια και το κλίμα.

Σύσταση 1 – Αύξηση του δυναμικού για αποτελεσματική στήριξη από την ΕΕ των ενεργειακών καινοτομιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας, θα επιδιώκεται η σαφής δέσμευση των κρατών μελών, εφόσον συντρέχει περίπτωση. Η σύσταση θα ληφθεί υπόψη για τα κριτήρια επιλογής.

Όσον αφορά τα προγράμματα «Ορίζων 2020»/«Ορίζων Ευρώπη», η εθνική συγχρηματοδότηση θα μπορούσε δυνητικά να αποτελεί τμήμα της χρηματοδότησης ενός έργου (έως ορισμένα όρια), ωστόσο αυτό δεν συμβαίνει συχνά. Η διαθεσιμότητα της εναπομένουσας χρηματοδότησης, εκτός της επιχορήγησης, είτε δημόσιας είτε ιδιωτικής, εξετάζεται κατά την αξιολόγηση των προτάσεων και επηρεάζει την αξιολόγηση της αξίας των έργων. Εντούτοις, από την πείρα προκύπτει ότι η χρηματοδότηση που φαίνεται να είναι εξασφαλισμένη κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης των προτάσεων, μπορεί να διακυβεύεται σε μεταγενέστερο στάδιο.

Η συνέπεια με τα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα θα μπορούσε να αποτελεί παράγοντα προς εξέταση στα κριτήρια επιλογής ορισμένων προγραμμάτων της ΕΕ, για παράδειγμα, κατά την εξέταση σχετικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος¹.

118. Το πρόγραμμα ΝΕΡ 300 δημιουργήθηκε κατά τη διαδικασία συναπόφασης για τη στήριξη καινοτόμων ενεργειακών έργων και έργων CCS μέσω της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ. Η Επιτροπή κατάρτισε εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με τις επιλογές υλοποίησης του προγράμματος ΝΕΡ 300 εντός των ορίων που προβλέπονται στην οδηγία για το ΣΕΔΕ. Η οδηγία για το ΣΕΔΕ

---

¹ Για παράδειγμα, στην πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη» (COM(2018)438 final) η «συννοχή με σχέδια της Ένωσης και με εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα» προβλέπεται ως ένα από τα κριτήρια ανάθεσης.

απαιτούσε την παροχή της στήριξης με βάση εξακριβωμένες μειώσεις των εκπομπών. Επομένως, η βασική επιλογή ήταν να πραγματοποιείται η ανάθεση βάσει αποδεδειγμένα καλής απόδοσης, με την επιλογή της εκ των προτέρων χρηματοδότησης από τα κράτη μέλη, η οποία επιτρέπει την ελαχιστοποίηση των κινδύνων των έργων.

119. Οι διαδικασίες επιλογής και ανάθεσης έργων στο πλαίσιο του ΝΕΡ 300 καθορίστηκαν στη νομική βάση του, ήτοι την οδηγία για το ΣΕΔΕ και την απόφαση για το ΝΕΡ 300. Το μόνο κριτήριο επιλογής που καθορίστηκε στη νομική βάση του ΝΕΡ 300 ήταν το CPUP. Τα λοιπά κριτήρια δεν περιλαμβάνονταν στις διατάξεις για την υλοποίηση του προγράμματος ΝΕΡ 300, επομένως δεν θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη διαδικασία επιλογής.

Σύσταση 2 – Βελτίωση των διαδικασιών επιλογής έργων και λήψης αποφάσεων για το μελλοντικό Ταμείο Καινοτομίας

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Το Ταμείο Καινοτομίας προβλέπει την εκταμίευση της χρηματοδότησης βάσει σαφών οροσήμων. Σε περίπτωση μη επίτευξης των οροσήμων, τα κονδύλια θα απελευθερώνονται και θα ανακατευθύνονται είτε σε έργα του εφεδρικού καταλόγου είτε σε μεταγενέστερες προσκλήσεις.

β) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Η οικονομική βιωσιμότητα και οι κίνδυνοι των έργων θα αξιολογούνται σε συνδυασμό με άλλα κριτήρια για την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τον αντίκτυπο προκειμένου να επιλέγεται το βέλτιστο χαρτοφυλάκιο έργων ώστε να εκπληρώνονται οι στόχοι για το Ταμείο Καινοτομίας που καθορίζονται στην οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ.

Επίσης, θα απαιτείται η ανάληψη ισχυρής δέσμευσης από τα συγχρηματοδοτούμενα μέρη στα επιλεχθέντα έργα.

γ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Το Ταμείο Καινοτομίας προβλέπει αξιολόγηση πολλαπλών κριτηρίων, η οποία θα αποτελεί έναν συνδυασμό ποιοτικών και ποσοτικών κριτηρίων προκειμένου να δίνεται η δυνατότητα εξέτασης όλων των πτυχών των καινοτόμων έργων. Έτσι θα διασφαλίζεται ότι κατά τη στιγμή της ανάθεσης θα επιλέγονται τα πλέον βιώσιμα έργα με τις περισσότερες προοπτικές.

δ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Τα κράτη μέλη θα συμμετέχουν στη διακυβέρνηση του Ταμείου Καινοτομίας. Όλες οι πληροφορίες που δεν είναι εμπιστευτικές και πρόκειται να συμβάλλουν στην πρόοδο των έργων, θα κοινοποιούνται στα κράτη μέλη, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλα τα εμπλεκόμενα μέρη επεξεργάζονται διαφανείς πληροφορίες που είναι αναγκαίες για τον εντοπισμό και μετριασμό των σημαντικών κινδύνων των έργων.

ε) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Η διαδικασία επιλογής θα διασφαλίζει ότι το Ταμείο Καινοτομίας επιλέγει ένα ευρύ χαρτοφυλάκιο ως προς τους τομείς και τα κράτη μέλη που συμβάλλουν στον μέγιστο βαθμό στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για την απαλλαγή από τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Το δυναμικό των έργων για αποτροπή/μείωση των αερίων του θερμοκηπίου θα περιλαμβάνεται μεταξύ των βασικών κριτηρίων επιλογής.

στ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη για το Ταμείο Καινοτομίας θα έχει ως στόχο υψηλότερη ευελιξία για την αποτύπωση της μεταβαλλόμενης δυναμικής της καινοτομίας, ενώ ταυτόχρονα θα διασφαλίζει την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Οι τροποποιήσεις των έργων, οι οποίες δεν μεταβάλλουν το πεδίο εφαρμογής των έργων ούτε τη διαδικασία επιλογής, θα τυγχάνουν αποτελεσματικότερης διαχείρισης από τον φορέα υλοποίησης.

121. Η ευθυγράμμιση των στόχων και οι διατάξεις σχετικά με τη λογοδοσία για τα χρηματοδοτικά μέσα που διοχετεύουν τη στήριξη στο πλαίσιο του ΝΕΡ 300 εξετάζονται στις σχετικές τροποποιήσεις των συμφωνιών ανάθεσης με την ΕΤΕπ.

Σύσταση 3 – Διασφάλιση της ευελιξίας του Ταμείου Καινοτομίας προκειμένου αυτό να ανταποκρίνεται στις εξελίξεις της αγοράς και της τεχνολογίας

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Η επιλεξιμότητα των έργων απορρέει άμεσα από την οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ. Τα έργα θα αξιολογούνται έναντι της συνεισφοράς στους στόχους πολιτικής και όχι έναντι της εκπλήρωσης συγκεκριμένων παραμέτρων που αφορούν τεχνολογία ή προϊόντα, οι οποίες είναι δύσκολο να καθοριστούν εκ των προτέρων και με βεβαιότητα.

β) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Το Ταμείο Καινοτομίας προβλέπει τακτικές προσκλήσεις. Η στήριξη στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, εφόσον χρησιμοποιηθεί, θα διατίθεται κατά σειρά προτεραιότητας.

122. Η αύξηση των συνεργειών μεταξύ των προγραμμάτων της ΕΕ αποτελεί βασικό στόχο για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού.

Για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», θα θεσπιστεί διαδικασία στρατηγικού προγραμματισμού και όλες οι συναφείς υπηρεσίες της Επιτροπής θα εμπλέκονται στην από κοινού εκπόνηση προτεραιοτήτων και προσκλήσεων υποβολής προτάσεων. Στόχος είναι η θέσπιση κοινού πλαισίου καινοτομίας προκειμένου όλα τα προγράμματα να υλοποιούνται με συνεκτικό και συμπληρωματικό τρόπο.

Οι διατάξεις για τη λογοδοσία θα καταρτιστούν από την αντίστοιχη νομική βάση κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού.

123. Η διευθύνουσα ομάδα του στρατηγικού σχεδίου ενεργειακών τεχνολογιών (σχέδιο ΣΕΤ) ενέκρινε το νέο σχέδιο εφαρμογής το οποίο, σε σύγκριση με τις προηγούμενες δραστηριότητες του σχεδίου ΣΕΤ, παρέχει μια νέα, σαφή και μετρήσιμη δέσμη στόχων.

Επιπλέον, η διευθύνουσα ομάδα εξέδωσε νέο θεματολόγιο για το σχέδιο ΣΕΤ για την περίοδο 2018-2023, στο οποίο προσδιορίζονται οι δραστηριότητες των επόμενων 5 ετών για τη βελτιστοποίηση του αντίκτυπου και της εκτέλεσής του. Ως εκ τούτου, το ως άνω θεματολόγιο παρέχει ένα καλύτερο πλαίσιο για περαιτέρω αξιολόγηση στο μέλλον.

Όπως αναφέρεται ανωτέρω (βλέπε σημείο 93), η ανεξάρτητη αξιολόγηση που πρόκειται να διεξαχθεί το 2020, οι εκθέσεις των κρατών μελών και οι εκθέσεις από τα σχέδια εφαρμογής θα δώσουν τη δυνατότητα συνολικής μέτρησης της προόδου για την επίτευξη των ήδη καθορισθέντων στόχων.

124. Η πρόταση για το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) περιλαμβάνει τον κανονισμό για τη θέσπιση του προγράμματος InvestEU. Το νέο Ταμείο InvestEU θα ενοποιήσει όλα τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ και θα εξορθολογίσει τα παρεχόμενα προϊόντα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των διαφόρων προφίλ κινδύνου στους διάφορους οικονομικούς τομείς. Το σκέλος υποδομών και καινοτομίας του ταμείου θα ενοποιήσει τα μέσα που αφορούν την έρευνα και την καινοτομία. Το άρθρο 6 της πρότασης κανονισμού περιλαμβάνει διατάξεις για τον συνδυασμό με άλλα προγράμματα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Καινοτομίας. Αυτό θα διασφαλίζει τη μείωση των αλληλοεπικαλύψεων και την παροχή προϊόντων που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες επενδυτικές καταστάσεις.

125. Η Επιτροπή σημειώνει ότι το πεδίο εφαρμογής, η κλίμακα και η φιλοδοξία του προγράμματος «Ορίζων 2020» και του ΝΕΡ 300/Ταμείου Καινοτομίας διαφέρουν πλέον. Κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, η Επιτροπή θα εκπονήσει μια αποτελεσματική και συμπληρωματική προσέγγιση για τις δραστηριότητες αμφοτέρων των προγραμμάτων κατά το στάδιο στρατηγικού προγραμματισμού του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και στην κατ' εξουσιοδότηση πράξη για το Ταμείο Καινοτομίας.

Όσον αφορά τις πράξεις της ΕΤΕπ, υπάρχουν ορισμένα έργα του ΝΕΡ 300 που υπόκεινται σε έλεγχο από την ΕΤΕπ για τη διευκόλυνση InnoFin για έργα ενεργειακής επίδειξης. Για τη χρηματοδότηση από τα χρηματοδοτικά μέσα απαιτούνται έργα με συγκεκριμένο βαθμό ωριμότητας. Σε αυτό το πλαίσιο, η πρώτη πράξη αναμένεται σύντομα.

126. Για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», τον Ιούλιο του 2018 πρόκειται να δρομολογηθεί διαδικασία στρατηγικού προγραμματισμού για τα πρώτα έτη του προγράμματος, η οποία αναμένεται να οδηγήσει σε ένα κοινό στρατηγικό σχέδιο έρευνας και καινοτομίας έως το τέλος του 2018, για το οποίο στη συνέχεια θα διεξαχθεί διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Στόχος είναι η θέσπιση ενός πλαισίου προτεραιότητας για την έρευνα και την καινοτομία που θα συμφωνηθεί μεταξύ όλων των υπηρεσιών της Επιτροπής, το οποίο στη συνέχεια θα αποτελέσει πλαίσιο αναφοράς για όλα τα προγράμματα της ΕΕ, προκειμένου τα διάφορα προγράμματα να συμβάλουν στους ίδιους στόχους με συνεκτικό και συμπληρωματικό τρόπο τηρώντας ταυτόχρονα τις νομικές βάσεις των προγραμμάτων της ΕΕ.

Σύσταση 4 – Βελτίωση του συντονισμού της Επιτροπής για συνεκτικότερη στοχοθέτηση της στήριξης της ΕΕ

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Η διυπηρεσιακή αξιολόγηση εφαρμόζεται ήδη, στο πλαίσιο της ανάπτυξης της αρχιτεκτονικής του νέου ΠΔΠ και του Ταμείου Καινοτομίας.

β) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Η διασφάλιση συνεργειών περιλαμβάνεται στους βασικούς στόχους που προβλέπονται στις προτάσεις για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», για το πρόγραμμα InvestEU και για το Ταμείο Καινοτομίας. Το Ταμείο Καινοτομίας, μεταξύ άλλων μέτρων, αποτελεί έναν τρόπο απλούστευσης και εξορθολογισμού της προσφοράς χρηματοδοτικών προϊόντων για τη στήριξη της δράσης για το κλίμα. Αυτό περιλαμβάνει επίσης τη δυνατότητα συνδυασμού με άλλα προγράμματα της ΕΕ και το Ταμείο Καινοτομίας του ΣΕΔΕ, εφόσον συντρέχει περίπτωση και εφόσον απαιτείται.

Η Επιτροπή θα βελτιώσει τις προσπάθειες συντονισμού κατά την κατάρτιση των αντίστοιχων προσκλήσεων για επιχορηγήσεις ή χρηματοδοτικών μέσων.

Ωστόσο, θα πρέπει να τηρούνται συγκεκριμένες νομικές βάσεις που καθορίζουν τα κριτήρια επιλογής, προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση συγκεκριμένων στόχων πολιτικής.

Σύσταση 5 – Διασφάλιση της λογοδοσίας

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Οι διατάξεις για τη λογοδοσία θα διατυπωθούν με σαφή τρόπο στον κανονισμό για το Ταμείο Καινοτομίας και βελτιώνονται στις συμφωνίες συνεργασίας με την ΕΤΕπ για τα μη δαπανηθέντα κονδύλια του ΝΕΡ 300.

β) Η Επιτροπή αποδέχεται εν μέρει τη σύσταση.

Κατά την ένταξη των κονδυλίων στον ισολογισμό της ΕΕ πρέπει να πληρούνται οι απαιτήσεις των σχετικών λογιστικών προτύπων, των διεθνών λογιστικών προτύπων για τον δημόσιο τομέα και,

ιδίως, του λογιστικού κανόνα αριθ. 2 της ΕΕ [«Consolidation and Accounting for Joint Arrangements and Associates» (Ενοποίηση και λογιστική αντιμετώπιση σχημάτων υπό κοινό έλεγχο και συγγενών επιχειρήσεων)]. Τα προγράμματα της ΕΕ που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ εγγράφονται στον ισολογισμό και υπόκεινται σε δημοσιονομική απαλλαγή. Τα προγράμματα της ΕΕ που δεν περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό της ΕΕ και επί των οποίων δεν ασκείται αποκλειστικός έλεγχος από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ (π.χ. κονδύλια που διαχειρίζεται η Επιτροπή για λογαριασμό τρίτων) δεν μπορούν να εγγράφονται στον ισολογισμό της ΕΕ, εκτός εάν είναι ενσωματωμένα στον προϋπολογισμό (π.χ. έσοδα για ειδικό προορισμό), σύμφωνα με τη νομική βάση του ΠΔΠ.

Το Ταμείο Καινοτομίας δεν περιλαμβάνεται στην πρόταση για το ΠΔΠ, καθώς χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ και όχι από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, ενώ ο κύκλος ζωής του εκτείνεται πέραν του δημοσιονομικού κύκλου του ΠΔΠ. Επιπλέον, τα έσοδα δεν αποφασίζονται ούτε είναι γνωστά εκ των προτέρων, καθώς εξαρτώνται από την τιμή του διοξειδίου του άνθρακα κατά τη στιγμή της ρευστοποίησης των δικαιωμάτων. Εντούτοις, θα εφαρμοστούν μέτρα για τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων του λογιστικού ελέγχου και της υποβολής εκθέσεων.

γ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Στην κατ' εξουσιοδότηση πράξη για το Ταμείο Καινοτομίας θα προβλέπεται η τακτική υποβολή εκθέσεων προόδου στις αρμόδιες για τον προϋπολογισμό αρχές, ανάλογα με το επιλεγθέν μοντέλο διακυβέρνησης.

Στάδιο	Ημερομηνία
Έγκριση του υπομνήματος σχεδιασμού του ελέγχου / Έναρξη του ελέγχου	17.5.2017
Επίσημη διαβίβαση του σχεδίου έκθεσης στην Επιτροπή (ή σε άλλη ελεγχόμενη μονάδα)	8.6.2018
Έγκριση της τελικής έκθεσης μετά τη διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης	5.9.2018
Παραλαβή των επίσημων απαντήσεων της Επιτροπής (ή άλλης ελεγχόμενης μονάδας) σε όλες τις γλώσσες	5.10.2018

PDF ISBN 978-92-847-0807-9 doi:10.2865/494490 QJ-AB-18-021-EL-N

HTML ISBN 978-92-847-0789-8 doi:10.2865/95529 QJ-AB-18-021-EL-Q

Προς διευκόλυνση της επίτευξης των στόχων της για το 2020 όσον αφορά το κλίμα και την ενέργεια, η ΕΕ δρομολόγησε το 2009 δύο σημαντικά χρηματοδοτικά προγράμματα για την υποστήριξη της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και των καινοτόμων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας: το ευρωπαϊκό ενεργειακό πρόγραμμα ανάκαμψης (ΕΕΠΑ) και το πρόγραμμα NER300. Μολονότι η ΕΕ είναι πιθανόν να επιτύχει τους στόχους της για το 2020, διαπιστώσαμε ότι κανένα από τα δύο αυτά προγράμματα δεν σημείωσε επιτυχία με την ανάπτυξη της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στην ΕΕ. Το ΕΕΠΑ συνέβαλε θετικά στην ανάπτυξη του τομέα της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας, αλλά το πρόγραμμα NER300 δεν εξασφάλισε την επιδιωκόμενη πρόοδο όσον αφορά την υποστήριξη της επίδειξης ενός ευρύτερου φάσματος καινοτόμων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η ΕΕ προετοιμάζει επί του παρόντος τη δρομολόγηση του Ταμείου Καινοτομίας, που θα αντικαταστήσει το NER300 από το 2021, και σχεδιάζει το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (2021-2027). Προκειμένου να επιτύχει τους στόχους της όσον αφορά το κλίμα και την ενέργεια τόσο για το 2030 όσο και για περισσότερο μακροπρόθεσμα, κρίνεται αναγκαία η επιτάχυνση της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Στο πλαίσιο αυτό, διατυπώνουμε συστάσεις απευθυνόμενες προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με σκοπό την αποκατάσταση των αδυναμιών που εντοπίσαμε με τον έλεγχό μας και την ενίσχυση του σχεδιασμού των μελλοντικών προγραμμάτων.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/Pages/ContactForm.aspx
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors

©Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018

Για οποιαδήποτε χρήση ή αναπαραγωγή φωτογραφιών ή άλλου υλικού που δεν αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να ζητηθεί άδεια απευθείας από τους δικαιούχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.